

**GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE MÜZE BİLİNCİ OLUŞTURMAK
İÇİN ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİĞİNİN
KULLANILMASININ ETKİLERİ**

Mine Ertuğrul

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR ANABİLİMDALİ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MART,2022

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren ...(...) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı: Mine

Soyadı: ERTUĞRUL

Bölümü: Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim – İş Eğitimi Bilim Dalı

İmza:

Teslim Tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı: Görsel Sanatlar Dersinde Müze Bilinci Oluşturmak için Altı Şapkalı

Düşünme Tekniğinin Kullanılmasının Etkileri

İngilizce Adı: The Effects of Using Six Hat Thinking Technique to Build Museum

Awareness in the Course of Visual Arts Course

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Mine ERTUĞRUL

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Mine ERTUĞRUL tarafından hazırlanan Görsel Sanatlar Dersinde Müze Bilinci Oluşturmak İçin Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin Kullanılmasının Etkileri adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği /oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Resim-iş Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: PROF. Hâkime Nur GÖKBULUT

Resim -iş Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi Erol BATIRBEK

Resim -iş Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi.....

Üye: Prof. Hakan PEHLİVAN

Fotoğraf ve Video Ana Bilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 08/03/2022

Bu tezin Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans tez çalışmamda öncelikle benden manevi desteğini ve yönlendirmelerini esirgemeyen danışmanım Prof. Hâkime Nur Gökbulut' a, araştırma sürecinde değerli zamanından feragat ederek bana destek veren Bahçeşehir Koleji Kahramanmaraş Kampüsü müdür yardımcılarından Hediye Nesli 'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Eğitim hayatımda beni her zaman destekleyen ve bırakmamam konusunda cesaretlendiren Annem Sevinç Büyükçapar, Babam Mustafa Büyükçapar' a, benimle çocuklarımın arkasında şehir şehir koşturan Ablam Merve Büyükçapar' a, abla olmayı bana öğreten ve öğretmeye devam eden başarıları ile bizi gururlandıran Kardeşim Numan Büyükçapar' a, evliliğimin mimarı, sabrı, desteği, ilgisi, bilgisi ile her zaman yanımda olan Eşim, Ahmet Cem Ertuğrul' a ve bana annelik sıfatı katan çocuklarım Mustafa Akınsel ve Renk Duygu'ya tüm kalbimle teşekkür ederim.

**GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE MÜZE BİLİNCİ OLUŞTURMAK
İÇİN ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİĞİNİN
KULLANILMASININ ETKİLERİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Mine Ertuğrul

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MART 2022

ÖZ

Görsel sanatlar dersinde müze bilinci oluşturmak için altı şapkalı düşünme tekniği kullanılmıştır. Gelişim, öğrenim ve bilinç birbirlerine bağlı olarak çok yönlü sosyal ve kültürel yaşam içerisinde oluşur. Çocuklara çok yönlü düşünme sistemi ile bilinç oluşturmak önemlidir. Bu anlamda çocukların eğitimine dolaylı olarak katkı sağlayan müzeler çağdaş bir eğitim-öğretim görevi üstlenerek çocukların psikososyal ve kişilik gelişimine katkıda bulunmayı, onların hayal dünyalarını genişletmeyi, yaratıcılıklarını geliştirerek ortaya koyabilmeyi hedefler. Bu nitel çalışmada, tarafsızlık, nesnellik, öfke, duygusallık, olumsuzluk, karamsarlık, iyimserlik ve olumlu yönler sağlanarak çok boyutlu bir şekilde düşünülmeye ve müze bilincinin yükseltilmesine çalışılmaktadır. Dahası, yaratıcı ve yeni fikirler üretme, durumlardan sonuç çıkarma ve altı şapkalı düşünme tekniğinin anlamlarıyla birlikte değerlendirmeler yapmaya çalışılmıştır. Ön anket soruları ile çalışmanın öncesinde öğrencilerin müze bilinçleri yoklanmış, son anket ve resim çalışmalarıyla müze bilinçleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Resim çalışmalarında şapkaların renk anlamlarına ait ifadeler aranmıştır. Araştırmanın evreni Kahramanmaraş ili ortaokulları, örnekleme ise Kahramanmaraş'ın On İki Şubat İlçe Belediyesine bağlı Bahçeşehir Koleji'nde okuyan

8.Sınıf öğrencilerinden oluşan altı öğrenci ile sınırlıdır. Araştırma verileri 12 sorudan oluşan ön anket ve son anketle değerlendirilmiş olup Renklerle Müze Duygularla Müze konulu uygulama sonucunda öğrencilerin birçok müzeden haberdar oldukları görülmüştür. Resim çalışmalarında ise yine önceki bilgilerine bağlı kalarak çalışma yaptıkları, sanal ortamda müze gezmenin çocukların uzaktan eğitim sürecine bağlı olarak çok etkili olmadığı düşünülmüştür. Bulgular nitel araştırma yöntemi ile betimsel ifadelerle yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Altı Şapkalı Düşünme Tekniği, Görsel Sanatlar Dersi, Müze Bilinci

Sayfa Adedi: 134

Danışman: Prof. Hâkime Nur GÖKBULUT

**THE EFFECTS OF USING SIX HAT THINKING TECHNIQUE TO
BUILD MUSEUM AWARENESS IN THE COURSE OF VISUAL ARTS
COURSE**

(Master's Thesis)

Mine Ertuğrul

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

MARCH 2022

ABSTRACT

Six thinking hats technique is used to create museum awareness in the visual arts class. Development, learning, and consciousness are formed in a versatile social and cultural life depending on each other. Raising awareness of children throughout versatile thinking becomes more of an issue. In this respect, museums that indirectly contribute to the education of children aim to contribute to the psychosocial and personal development of children by undertaking a modern education-teaching task to expand their imagination, and to develop their creativity. In this qualitative study, it is attempted to think in a multi-dimensional way and raise the awareness of the museum by providing impartiality, objectivity, anger, emotionalism, negativity, pessimism, optimism, and positive aspects. Moreover, generating creative and new ideas, drawing conclusions of a situation, and making evaluations together with the meanings of the six thinking hats technique are tried to be obtained. Before the study, the consciousnesses of the students were surveyed with the pre-questionnaire, and it is tried to be determined if they have museum awareness by means of post-questionnaire and paintings. Expressions of the color meanings of the hats were sought in their paintings. The scope of the study is restricted to the secondary schools in Kahramanmaraş, and the sample is limited to six 8th grade students studying in a secondary school situated in Onikişubat District Municipality, Kahramanmaraş. The research data were evaluated with a pre-

questionnaire consisting of 12 questions and a final questionnaire, and as a result of the practice on Museum with Colors, Museum with Emotions, it was seen that the students were aware of many museums. In painting studies, it was thought that they were working by sticking to their previous knowledge, and visiting museums in the virtual environment was not very effective due to the distance education process of children. The findings were interpreted with descriptive expressions by using the qualitative research method.

Key Words: Six Thinking Hats Technique, Museum Awareness, Visual Arts

Page Number: 134

Supervisor: Prof. Hâkime Nur GÖKBULUT

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
İTHAF.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ.....	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR TABLOSU.....	xii
BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Problemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Varsayımlar	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar	4
1.7. İlgili Araştırmalar.....	5
BÖLÜM II.....	8
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Müze Tanımı ve Amaçları	8
2.2. Müzelerin İşlevleri	11

2.2.1. Toplama.....	11
2.2.2. Belgeleme.....	11
2.2.3. Koruma	12
2.2.4. Sergileme	12
2.2.5. Eğitim.....	13
2.3. Müzelerin Eğitimdeki Yeri ve Önemi.....	14
2.4. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Müzeler.....	20
2.5. Altı Şapkalı Düşünme Tekniği Nedir? Yararları ve Sınırlılıkları	22
2.6. Görsel Sanatlar Dersinde Altı Şapkalı Düşünme Tekniğine Bakış	29
2.7. Çocukların Çizgisel Gelişim Evreleri	31
2.7.1. Karalama Evresi (2-4 yaş arası).....	31
2.7.2. Şema Öncesi Evre (4-7 yaş arası).....	32
2.7.3. Şematik Evre (7-9 yaş arası).....	32
2.7.4. Ergenlik Öncesi Evre (9-11 yaş arası).....	33
2.7.5. Mantık Çağı (11-13 yaş arası).....	33
2.7.6. Ergenlik Krizi (13 yaş ötesi).....	34
2.8. Müze Bilinci.....	35
2.9. Araştırmada Yer Verilen Müzeler.....	36
2.9.1. Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi.....	37
2.9.2. Modern Sanatlar Müzesi.....	38
2.9.3. Anadolu Medeniyetleri Müzesi	38
2.9.4. İstanbul Rahmi Koç Müzesi.....	39
2.9.5. Brooklyn Children Müzesi.....	39
2.9.6. Louvre Müzesi	39
BÖLÜM III.....	41
YÖNTEM.....	41
3.1. Araştırmanın Modeli	42

3.2. Evren ve Örneklem.....	42
3.3. Verilerin Toplanması	42
3.4. Verilerin Analizi.....	43
3.5. Uygulama Süreci.....	43
BÖLÜM IV	44
BULGULAR VE YORUM	44
4.1. Ön Test sorularının cevaplarından elde edilen bulgular ve yorumlar.....	46
4.2. Son Test sorularının cevaplarından elde edilen bulgular ve yorumlar.....	50
4.3. Renklerle Müze Duygularla Müze konulu resim çalışmasından elde edilen bulgular ve yorumlar.....	55
BÖLÜM V	70
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	70
5.1. Sonuçlar.....	70
5.2. Öneriler.....	71
5.3. Öğrencilerle Sanal Müze Gezisi Ekran Görüntüleri	72
KAYNAKLAR.....	105
EKLER.....	111
ÖZGEÇMİŞ	114

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Claude Monet Nilüferler Tablosu	26
Şekil 2. Öğrenci Resim Çalışması 1 Renklerle Müze Duygularla Müze	55
Şekil 3. Öğrenci Resim Çalışması 2 Renklerle Müze Duygularla Müze	58
Şekil 4. Öğrenci Resim Çalışması 3 Renklerle Müze Duygularla Müze	60
Şekil 5. Öğrenci Resim Çalışması 4 Renklerle Müze Duygularla Müze	62
Şekil 6. Öğrenci Resim Çalışması 5 Renklerle Müze Duygularla Müze	65
Şekil 7. Öğrenci Resim Çalışması 6 Renklerle Müze Duygularla Müze	67
Şekil 8. Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi İç Mekan Görüntüsü	72
Şekil 9. Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi İç Mekan Görüntüsü	72
Şekil 10. Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi Maraş Aslanı.....	73
Şekil 11. Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	73
Şekil 12. Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	74
Şekil 13. Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi Boğa Başlı Tunç Kazan	74
Şekil 14. Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi İnandık Vazosu	75
Şekil 15. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Tavan Görüntüsü	75
Şekil 16. Louvre Müzesi Medusa'nın Salı Tablosu	76
Şekil 17. Louvre Müzesi Marat'ın Ölümü Tablosu.....	76
Şekil 18. Louvre Müzesi Mona Lisa Tablosu	77
Şekil 19. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	77
Şekil 20. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	78
Şekil 21. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	78
Şekil 22. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	79
Şekil 23. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Tavan Görüntüsü	79

Şekil 24. Louvre Müzesi Tiber Nehri Heykeli	80
Şekil 25. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	80
Şekil 26. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	81
Şekil 27. Louvre Müzesi Artemis Hunt and Moon	81
Şekil 28. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	82
Şekil 29. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	82
Şekil 30. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	83
Şekil 31. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	83
Şekil 32. Louvre Müzesi İnsan Başlı Kanatlı Boğa Heykeli	84
Şekil 33. Louvre Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	84
Şekil 34. Louvre Müzesi Kral Tacı	85
Şekil 35. Modern Sanatlar Müzesi Girişi Müze Kat Planı	85
Şekil 36. Modern Sanatlar Müzesi Avignonlu Kadınlar Tablosu	86
Şekil 37. Modern Sanatlar Müzesi Adele Bloch Bayer Tablosu.....	86
Şekil 38. Modern Sanatlar Müzesi Dance Tablosu.....	87
Şekil 39. Modern Sanatlar Müzesi Sonbahar Ritmi Tablosu.....	87
Şekil 40. Modern Sanatlar Müzesi Fotoğraf Salonu İç Mekan Görüntüsü	88
Şekil 41. Modern Sanatlar Müzesi Tasarım Alanı İç Mekan Görüntüsü.....	88
Şekil 42. Modern Sanatlar Müzesi Tasarım Alanı İç Mekan Görüntüsü.....	89
Şekil 43. Modern Sanatlar Müzesi Belleğin Azimi Tablosu	89
Şekil 44. Modern Sanatlar Müzesi Marilyn Monroe Tablosu.....	90
Şekil 45. Modern Sanatlar Müzesi Marilyn Monroe Tablosu Künye Örneği.....	90
Şekil 46. Modern Sanatlar Müzesi The A Biography of Alice B Shoe.....	91
Şekil 47. Modern Sanatlar Müzesi Campbell's Soup Can (Tomato).....	91
Şekil 48. Modern Sanatlar Müzesi Surprise.....	92
Şekil 49. Modern Sanatlar Müzesi Moulin Rouge La Goulue Posterı.....	92
Şekil 50. Modern Sanatlar Müzesi Elvis II.....	93
Şekil 51. Modern Sanatlar Müzesi The Autobiography of Alice B. Shoe	93

Şekil 52. Modern Sanatlar Müzesi Coca Cola Book	94
Şekil 53. Modern Sanatlar Müzesi Coca Cola.....	94
Şekil 54. Modern Sanatlar Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü.....	95
Şekil 55. Modern Sanatlar Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	95
Şekil 56. Modern Sanatlar Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü.....	96
Şekil 57. Modern Sanatlar Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü.....	96
Şekil 58. Brooklyn Children Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	97
Şekil 59. Brooklyn Children Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	97
Şekil 60. Brooklyn Children Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü.....	98
Şekil 61. Brooklyn Children Müzesi'nde Etkinlik Çalışma An'ı.....	98
Şekil 62. Brooklyn Children Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü.....	99
Şekil 63. Brooklyn Children Müzesi'nden Etkinlik An'ı.....	99
Şekil 64. Brooklyn Children Müzesi'nden Çalışma An'ı.....	100
Şekil 65. İstanbul Rahmi Koç Müzesi Kırmızı Tebeşir Portresi.....	100
Şekil 66. İstanbul Rahmi Koç Müzesi Vitruvius Adamı.....	101
Şekil 67. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü	101
Şekil 68. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü.....	102
Şekil 69. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden Denizaltı Alanı Görüntüsü.....	102
Şekil 70. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü.....	103
Şekil 71. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden İç Mekan Görüntüsü.....	103
Şekil 72. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden Denizaltı Açık Alanı Görüntüsü.....	104

SİMGELER VE KISALTMALAR TABLOSU

A4	210*297
COVID-19	Koronavirüs Hastalığı
ICOM	Milletlerarası Müzeler Konseyi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
ODTU	Ortadoğu Teknik Üniversitesi
ONLINE	Çevrimiçi
TDK	Türk Dil Kurumu
YY	Yüzyıl
ZOOM	Video Communications

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, Görsel Sanatlar Dersinde Müze Bilinci Oluşturmak İçin altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin Kullanılmasının Etkileri, başlıklı tez araştırmasının problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, tanımları ve ilgili araştırmalar üzerinde durulmuştur.

1.1. Araştırmanın Problemi

Öğrencilerin edindikleri bilgileri aktarma, durumları ve konuları yorumlama, görsel dil ve yazı dili arasındaki benzerlikleri-farklılıkları ortaya koymadaki yaklaşımları, gelecekleri ile ilgili hayal kurma bunu ifade etmedeki anlayışları, ilgileri ve birikim düzeyleri incelendiğinde sonuçlar çok iç açıcı değildir. Öğrencilerin düşünme ve düşündüklerini aktarma konusunda yeterli olmadıkları gözlemlenmiş, kendi geleceklerine ilişkin hayal kurma konusunda bile isteksiz oldukları, durumlara ve olaylara dar bir açıdan baktıkları gözlemlenmiştir (Gökbulut, 2018 s.21).

Görsel Sanatlar dersinde öğrencilerin düşündüklerini ifade edip, görsel dile aktaramadıkları gözlemlendiğinde dersin eğitim ortamını değiştirebilmek öğrenciye anlamlı geri dönütler sağlayacaktır. Öğrenciye ortam sunup, onları sınıf dışı ders işleme ortamları içerisine aldığımızda hayal güçlerini ayağa kaldırmak ya da bildiklerinin farkına varmalarını sağlamak, onlara bu durumu gösterebilmek mümkündür. Bu ifadeler bizi derslerin müzelerde işlenmesinde ve eğitim alanındaki düşünme tekniklerinin kullanılmasında birçok

eksikliğin fark edildiği sonucuna götürmektedir. Bu eksikliklerin zamanla öğrenci görüşlerinde ve düşüncelerinde bir kısıtlama, hayal edememe, çok yönlü düşünememe ve muhakeme yapamama durumları doğurduğu gözlenmiştir. 8. Sınıf öğrencilerinde Görsel Sanatlar dersinde müze bilinci kazandırmak için, eğitim amacı ile kullanılan Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin uygulanmaması problem olarak görülmüştür. Altı Şapkalı Düşünme Tekniği kullanılarak öğrencilerde müze bilinci oluşturmak ve onlara farklı bakış açıları kazandırmak da etkili olup olmadığı bu araştırmanın problemi oluşturmaktadır. Bu düşünce üzerine bu konu seçilmiştir. Tez Çalışması 8. Sınıf öğrencileriyle birlikte yapılmış, bilinç kazanma etkileri yaptıkları resimlerde ve son anket cevaplarında aranmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Görsel sanatlar dersinde müze bilinci oluşturmak için altı şapkalı düşünme tekniği kullanılmasındaki amaç; öğrencileri çok yönlü düşünme sistemine teşvik ederek müze bilincini oluşturmaktır. Bu durumda birçok farklı düşünce yapısını akla getirebilmek gerekir. Bu yüzden öğrenciye farklı düşünce şekli gösterebilmek ve düşündürebilmek adına altı şapkalı düşünme tekniğinin zengin içerikleri sunulmuştur. Müzelere yapılan gezilerde ortamın kişide bıraktığı etkiden başlanarak, eser zenginliğine kadar yorum yapabilmeleri için verilen içerik anlamları şu şekildedir: Beyaz Şapka ile tarafsızlığı ve objektifliği yakalamayı; Kırmızı Şapka ile öfke, tutku ve duygusallığı barındırmayı; Siyah Şapka ile olumsuzluğu, karamsarlığı ve kötümserliği düşündürmeyi; Sarı Şapka ile İyimserliği, aydınlık olmayı, umutla bakabilmeyi, olumlu yönleri, yapıcı zekayı hedeflemeyi; Yeşil Şapka ile yeni ve yaratıcı fikirler üretmeyi; Mavi Şapka ile durumlardan sonuç çıkartmayı ve değerlendirmeyi sağlamak müzeleri ve müzelerde bulunan eserleri yorumlarken öğrencileri farklı bakış açılarına teşvik edecektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Görsel Sanatlar dersinde müze bilincini oluşturmak için altı şapkalı düşünme tekniği kullanılmıştır. Bu teknik bireylerde duygu ve düşüncelerini çok boyutlu anlatabilmesi, olaylara farklı yollardan eleştirel gözle bakabilmesi, çözüm yolları üretebilmesi, bu çözüm yollarını anlamlandırması, değerlendirmesi ve aktarabilmesi bakımından ayrıca görsel sanatlar dersine akademik anlamda kaynak oluşturması açısından önemlidir. Öğretmenlerin müze bilinci oluştururken eğitim kurumlarında birçok düşünceyi akla getirebilmesi şarttır. Çocukların yaş gruplarına göre, dikkatlerini çekebilmek gerekir. Bu durumda altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılarak birçok bakış açısıyla öğrencilerde müze bilincini oluşturmak önem kazanır. Bu araştırma, görsel sanatlar eğitiminde farklı düşünce yollarını öğrenciye gösterebilmesi ve düşündürebilmesi nedeniyle önemlidir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

1. Bu çalışmada öğrencilerin ön anket ve son anket sorularına içtenlikle cevap verecekleri, verilen resim konusunu amaçlarına uygun bir şekilde yapacakları, katıldıkları bu dersten eğlenecekleri varsayılmıştır.
2. Online Müze ziyaretlerinden sonra yapmaları istenen ‘‘Renklerle Müze, Duygularla Müze ‘’ konulu resim çalışmalarının Altı Şapkalı Düşünme Tekniği kullanılarak uygulatıldığında, öğrencilerde müze bilincini oluşturacağı varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıklar

1. Araştırma 2020-2021 eğitim-öğretim dönemini kapsamış, yine 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde Kahramanmaraş Bahçeşehir Kolejinde öğrenim gören İlköğretim II. kademe 8. Sınıf öğrencilerinden seçili 6 öğrenciyle sınırlı tutulmuştur.
2. Altı Şapkalı Düşünme Tekniği kullanılarak yapılan çalışmada Ülkemizdeki olağanüstü Covid-19 pandemi süreci devam ettiğinden öğrenciler sosyal platformlar

üzerinden gerçekleştirilen görüşmelerle araştırma sınırlı tutulan online müze ziyaretlerinde bulunulmuştur.

3. Öğrencileri bir tanesi yaşadıkları şehirde olmak şartıyla gezdirilen müzeler farklı şehir ve/veya ülkelerdeki altı (6) müze ile sınırlı tutulmuştur. 2020-2021 bahar dönemini kapsayan araştırma uygulama süresi 40+40+40 dk. online müze gezisi ve 3 ders saati ile sınırlandırılmıştır.
4. Literatür taraması yapılırken ilgili araştırmalar Müze Bilici ve Altı Şapkalı Düşünme Tekniği kavramlarıyla ve Türkçe dilinde yazılmış Yüksek lisans tezleriyle sınırlı tutulmuştur.

1.6. Tanımlar

Altı şapkalı düşünme tekniği; Edward De Bono tarafından geliştirilen bu teknik, kişilerin olaylara farklı bakış açılarıyla yaklaşmalarını ve lateral(yanal) yani yanlamasına düşünmelerini amaçlamaya denir (Pegem A. 2016 s.186).

Lateral(yanal) düşünme; yanlamasına düşünme, asimetrik bir kalıp oluşturma sisteminde bir kalıptan diğere atlama demektir. Yanlamasına düşünme terimi 1967 yılında Edward De Bono tarafından bulunmuştur. Oxford İngilizce Sözlüğünde günümüzde resmen kullanılan bir terim olmuştur (De Bono, 2021 s.136-137).

Müze; ilim, bilim, fen bilgisi ve güzel sanatların her alanına ait olan eserlerin ve objelerin bir arada toplandığı ve koleksiyon halinde sergilendiği ve korunduğu binalardır (Edhem, 2019. s.122).

Yaratıcılık; önceden var olmayan herhangi bir eşya ve düşüncüyü birbiriyle ilişkili olarak yeniden düzenleyebilmektir. Yaratıcılık, kişilerin doğuştan getirdikleri bir özelliktir.

Arkeoloji; ilk uygarlıkları araştıran inceleyen bilimdir (Turani, 1993 s.15).

Röprodüksiyon, bir sanat eserinin aslının bozulmadan yeniden yapılan taklididir. Aynı zamanda çoğaltılması diyebiliriz (Balcı, 2005 s.176).

Konservasyon; sanat yapıtlarında veya binalarda bir onarım ya da tamamlama işlemi olmadan, yıpranmanın veya eskimenin durdurulması çalışmasıdır. Eseri bir nevi dondurmaktır ([https:// sanatsozlugum.blogspot.com/2011/10/konservasyon.html](https://sanatsozlugum.blogspot.com/2011/10/konservasyon.html)).

Restorasyon; bir yapıda bozulmuş ve yıkılmış olan yerleri aslını koruyarak, bozmayacak şekilde yapılan onarma işlemidir (<https://www.dersimiz.com/terimler-sozlugu/restorasyon-nedir-ne-demek-32082>).

1.7. İlgili Araştırmalar

Literatür taraması Türkiye’de yapılan Türkçe tezlerde aranan ‘Müze Bilici’ ve ‘Altı Şapkalı Düşünme Tekniği’ kavramlarıyla sınırlı tutulmuş, ‘Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinde Görsel Sanatlar Dersi’ ni içeren başlıkta bir tez bulunamamıştır. Müze bilinci kavramıyla araştırılan tezler yıllara göre yakından uzağa şeklinde sıralanmış ve detaylandırılmıştır.

Hacısalıhoğlu (2013)’te yaptığı ‘Orta Öğretim Görsel Sanatlar Dersinde Tarih Çevre ve Müze Bilincinin incelenmesi’ adlı Yüksek Lisans Tezi Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü’ de kabul edilmiştir. Müze Bilinci konusunu incelerken ön anket ve son anket sorularını kullanmış öğrencilerin müze konusunda ne kadar bilinçli olduklarını yoklamıştır. Verileri betimsel analizlerle ifade etmiş müze bilinci ile ilgili, ‘Müzecilik kavramlarının çok yeni bir kavram olduğu, müzeciliğin depolama ve sergilemenin ötesine geçemediği, halktan oluşan geniş kesimin müzelerden uzak olduğu, birçok kitlenin müzelerin varlığından bile haberdar olmadığını ifade etmiştir. Eğitim kurumlarında 2002 yılından itibaren müze derslerinin verilmeye başlanmasının olumlu bir gelişme olduğu’ sonucuna varmıştır.

Durmuş (2011) ‘un yapmış olduğu’ Görsel sanatlar dersinde müze bilinci kazandırılması amacıyla illüstrasyon tekniğinden yararlanılması’ adlı Yüksek Lisans Tezi Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Anabilim Dalında kabul edilmiştir. Müze Bilinci konusunu incelerken ‘Öğrencilerde Müze Bilincine ulaşabilmek için nitel araştırma tekniğini kullanmış 5 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formunda açık uçlu sorulara

verilen cevapları analiz etmiştir. İllüstrasyon tekniğini kullanan Durmuş, derste olumlu başarılar alabilmek için bu tekniğin oyunlaştırılarak sunulduğunda katılımı artıracığı sonucuna vurgu yapar. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin kılavuz kitaplarının yetersizliği görüşlerinde 16 eğitimcinin hemfikir olduklarını bildirmiş ve materyal konusunun birçok öğretmenin sıkıntısı olduğu' sonucuna varmıştır.

Arı (2010) 'nın yapmış olduğu 'Müze bilinci öğrenme alanı etkinliklerinin gerçekleştirilmesine ilişkin öğretmen görüşleri' adlı Yüksek Lisans Tezi Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalında kabul edilmiştir. Müze Bilinci öğrenme alanını farklı sosyo-ekonomik düzeydeki 6 ilköğretim okulundan 18 sınıf öğretmenin görüşlerine dayandırır. Nitel veri toplama yöntemini kullanarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile verilere ulaşmış, betimsel analiz yöntemi ile çözüme ulaştırılmıştır. Sayısal bulgularla yorumlanmıştır. Sonuçta, müze bilinci konusunda öğretmenlerin eğitiminin ve bilgilerinin yetersiz olduğu kanısına varılmış, öğretmenlere yan eğitimler verilmesi gerektiğini, öğretmenlerin eğitime ve daha fazla bilince ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır. Sınıf dışı etkinliklerde de müze personelinin tutum ve davranışlarından etkinlik gerçekleştirilecek müzenin çok olmaması sonucuna varılmıştır.

Kök (2010), yapmış olduğu 'İlköğretim okulları görsel sanatlar dersinde müze bilinci öğrenme alanına yönelik yaratıcı drama uygulamaları ve öğrenci görüşleri' konulu Yüksek Lisans Tezi Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalında kabul edilmiştir. Müze Bilinci öğrenme alanını incelerken 18 ders saati ve 40 oturum şeklinde planlama yapmış, veri toplama yöntemlerinden betimsel yöntem kullanmıştır. Uygulamayı yaparken 20 öğrenciye yarı yapılandırılmış görüşmeleri niceliksel analiz şeklinde açıklamıştır. Yaratıcı drama yönteminin çocuklara müze bilinci oluşturmada önemli bir araç olduğunu vurgulamış, çocukların algılarında ve kazanımlarında olumlu sonuçlar doğurduğu sonucuna varmıştır. Müze ortamlarının farkındalığı artırdığına vurgu yaparak yeni araştırmalara yönelik önerilerde bulunmuştur.

Tan (2009), yapmış olduğu ‘İlköğretim birinci kademe görsel sanatlar eğitimi müze bilinci öğrenme alanında materyal kullanımının etkisi ve uygulaması’ adlı Yüksek Lisans Tezi Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Bölümü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-iş Öğretmenliği Bilim Dalında kabul edilmiştir. Müze Bilinci öğrenme alanında materyal kullanımını incelerken ilköğretim birinci kademe 5. Sınıflardan 4 şubeyi ele almıştır. Şubelerden 2 tanesini konuya uygun materyal kullanımı, 2 şubeye materyal kullanmayacak şekilde çalışmasını yaparken çocuğun eğitiminin etkisine materyal kullanımını araştırmıştır. Nitel araştırma yöntemini kullanmış, gözlem, görüşme ve doküman analizi şeklinde verilere ulaşmıştır. Nitel veri toplama yöntemleri ile bulgulara ulaşmıştır. Nitel hesaplamalardan faydalanmıştır. Sonuç olarak öğrencinin yaparak yaşayarak eğitiminde kendini göstermesi bakımından müze bilinci oluştururken de materyal kullanmasının önemli bir araç olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde tez konusunun kavramsal çerçevesi hakkında bilgi verilmiştir. Kavramsal çerçeve başlıklarında müzenin tanımı ve amaçları, müze eğitiminin önemi ve görsel sanatlar dersinde müzelere değinilmiştir. Ardından altı şapkalı düşünme tekniği anlatılıp bu tekniğin öğrenciler için öneminden bahsedilmiştir. Görsel Sanatlar dersinde altı şapkalı düşünme tekniğini nasıl kullanabileceğimize ve bu tekniğin öğrencilere ne katkı sağlayabileceği açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmada online müze ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere bilgilendirmeler önceden yapılarak, online müze gezileri sonucunda bir resim çalışması yaptırılmıştır. Bu yüzden öğrencilerin çizgisel gelişim evreleri yaş gruplarına göre açıklanmıştır. Araştırmaya seçilen müzeler içerik bakımından zengin ve alanlarının ilk örneklerini barındıran eser zenginliği olduğu için seçilmiş ve genel bilgileri verilmiştir.

2.1. Müze Tanımı ve Amaçları

Genel bir müze kurmak görevi 1746 yılında Fransa’da bir bilirkışıye verilmiştir. Bu kişi Paris Saraylarında saklanmış ve korunmuş olan değerli eserlerin ve objelerin bir araya getirilmesini ister. İlk önce 1750 yılında Luxemburg Müzesi açılır. Fransız ihtilali’ de 1793 yılında kral saraylarındaki eserler ve hazine niteliğindeki eşyalar toplanarak halkın malı sayılmak üzere Paris’te Louvre Sarayı’nda bir araya getirilerek ilk genel anlamda müze açılır

(Edhem, H. 2019 s.124). Bu bilgi ışığında görülüyor ki müzelerin ilk dönemlerden beri temel amaçları, geçmişe ait birikmiş ve koleksiyon niteliğindeki değerli eserleri ve hazineleri toplama, koruma, belgeleme ve sergileme olmuştur. Daha sonra bireylerin eğitimi, estetik olguların yerleşmesi, geçmişin belgelendirilerek toplumsal bilincin geliştirilmesi, sosyal ve kültürel yaşantının çeşitlendirilmesi ve zamanın verimli kullanılması açısından birçok amaca hizmet eder.

Müzecilikte gerçek hedef, kültürün ve bilimin toplumun tüm kesimine ulaştırılması olarak gelişmiş, bu nedenle müzecilikte eğitim; toplama, koruma, araştırma, değerlendirme ve sunulmaya yönlendiren bir fonksiyon olarak önem kazanmıştır (Atagök, 1994). Çağdaş müzeler, gelen ziyaretçilerin eğlenirken öğrendiği ve öğrenmekten zevk aldığı kültür merkezleridir (Atagök 1982 s.2).

Müze ilim, fen ve güzel sanatların her alanına ait eserlerin ve objelerin bir arada bulunduğu koleksiyonların korunduğu ve sergilendiği binalardır (Edhem, H. 2019 s.122). Müzeler sanat, kültür, tarih ve bilim alanında ortaya çıkartılmış somut ürünlerin daimî olarak halka sunulduğu alanlardır (Sözen & Tanyeli, 1987 s.168). Allan'dan aktaran Şahan, 2005 müzeyi sanat birikimlerinin, inceleme, mütalaa ve hoşlanmak amacıyla döşendiği yapı olarak tanımlamıştır. Modern anlamıyla müzeler; “toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye tanıklık etmiş, sanat adına malzemelerin üzerinde araştırmalar yapan, toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen, kâr düşüncesinden bağımsız, sürekliliği olan kurumlardır” şeklinde tanımlanmaktadır (Madran, 1999 s.6).

Müzeler, kültür miraslarının korunduğu ve gelecek kuşaklara aktarıldığı, eserlerin ve binaların bakımının yapıldığı, halka sunulduğu, eğitim maksadıyla kullanıldığı ve halkı tekdüzelikten kurtaran yönleri olan kurumlardır (Mercin, 2003 s.20). Bu nedenle müzeler halk için asla vazgeçilmemesi gereken kültürel ve sosyal alanlardır.

Toplum artık müzelerin farkında olduğu için geleneğe bağlı kalmakla birlikte her türlü yenilikten, modernlikten kendilerine bir farlılık katmanın peşindedir. Riviere'den aktaran

Şahan, 2005 Müze ‘Kültür değerlerine ev sahipliği yapan bir bütünü çeşitli araçlarla korumayı, incelemeyi, değerlendirmeyi, özellikle toplumun beğeni duygusunun yükselmesini ve eğitimi için sergilenmesi amacıyla halkın yararını gözeten, sanatın, bilimin, tarihin, sağlığın, teknolojinin bulunduğu koleksiyonları içinde barındıran sürekli kurumlardır’ şeklinde açıklamıştır (s.2). Müze, ‘vatandaşların devlet tarafından temsil edilen kolektif değerlerini yani kültürlerini barındıran bir hazinedir (Shaw, 2004). Bu tanımların yanında Müzelerin en önemli amaçları arasında, insanların yaşadıkları ortamlara bir yabancı gibi değil de yerli biri gibi davranmalarını sağlamak, geçmişle bugünkü yaşam arasında bağ kurabilmek sayılabilir. Ayrıca, ‘İnsanların şimdiki yaşantılarında nesneler arasında bağlar kurarak geçişler yapabilmek ve bunların siyasi, kültürel, sosyal, ekonomik ve ekolojik alanlarda ilişkileri anlamalarını sağlamak ve onların araştırmacı yönleriyle ilişkilendirebilmektir (Paykoç & Baykal, 2000). Müzelerin bireylere sağladığı avantajlar yanında toplumsal açıdan da yararları olduğu görülür. Araştırıp öğrenerek bu konularda doğru karar veren insanlar, müzeleri farklı kültürler içerisinde barındırarak bir arada yaşatabilmeyi ve birlik içerisinde hareket edebilmeyi öğrenmiş, barışı ön plana koyarak bu durumu insanlığın ilerlemesi için bir gereklilik anlamında düşünmektedir (Lohman, 2006). Müzeler bulunduğu konumun geçmişine ait eserlerini sunmasının yanında bulunduğu konumdaki geçmiş medeniyetlere ait olan eserlere de ev sahipliği yapar. Bu durumda da müzeler halka cazip gelmeye başlar. Çünkü o medeniyeti oluşturan insanların ürettiklerini merak eden, araştırmak isteyen ve izlemeye gelen hem yerli hem yabancı birçok insan müzelere giderler. Böylece yurtdışından gelen bireyler için müzenin içerisindeki eserleri oluşturan toplum ile müzenin bulunduğu yerdeki toplum açısından ise yurt dışından gelen insanların kültürleri birbiriyle iletişim kurmuş olur (Mercin,2007 s.1206-1207).

Bu tanımlar çerçevesinde çocukların müzelere farklı açılardan bakabiliyor olmaları, toplumun birikimlerini fark etmeleri, bu birikimleri algılıyor olmaları gerekir. Altı şapkalı düşünme tekniğiyle de müze bilinci çocuklara farkında olarak, eğlendirerek, öğreterek, kazandırılabilir.

2.2. Müzelerin İşlevleri

Müzeler işlevleri bakımından çok önemlidir. Toplama, belgeleme(arşivleme), koruma, sergileme, eğitim işlevleri en önemli alanlarıdır. 21. Yy. da müzeler ulusların kültür ve sanat değerlerinin bir araya toplanarak sergilenmesi ve korunması amacının çok ötesine geçmiştir. Kişilerin ve toplumların çağdaşlaşması için birer araç olmuştur. Ayrıca toplumların eğitim amacı ile faydalandıkları, kültürlerinin gelecek kuşaklara da aktarılmasını sağlayan önemli binalardır. Milletlerarası Müzeler Konseyi (ICOM) müzeyi şöyle tanımlar: İnsan ırkının delilleri olan tüm nesneleri ve bu nesneleri içinde barındıran çevreyi koruyarak araştırarak bir araya getirdikleri eserleri topluma sunan, bilgi verme amacıyla eğiten, eğlendiren, geliştiren, halkın hizmetinde sürekli ve kalıcı olmasını sağlayan, hiçbir kâr amacı olmayan kurumlardır (Abungu, 2001).

2.2.1. Toplama

Müzeler toplama fonksiyonlarını açık artırmalardan bir bedel karşılığı alınan arkeolojik kazılar sonucu elde etme, sergi bitişlerinde bağış olarak kabul etme, hibe, değiş-tokuş ve hediye olarak birçok yolla biriktirmektedir. Müzelerde toplama fonksiyonları yapılırken eserlerin seçilme şekli müzelerin niteliğine, politikasına, fiziki altyapısına bağlı olarak kendi belirlediği uzman kişiler tarafından yürütülür. Nitelikli bir müze eser temin ederken kendi yapısını bozacak parçaları birikimine katmamalıdır. Çünkü sahip olduğu koleksiyona genel bir karakter katabilmesi söz konusudur. Dolayısıyla hibe yapılan eserlerde olsa eser seçerken seçici olmak zorundadır (Abacı, 1996). Müze yönetimi eser koleksiyonuna tam hâkim olursa hangi eksik parçalar olduğunu doğru tespit eder ve kaliteden ödün vermez.

2.2.2. Belgeleme (Arşivleme)

Belgeleme, koleksiyonlardaki eserlerin rahatça bulunmasını sağlamak ve yok olmalarının önüne geçebilmek için kronolojik bir sıraya diziş şeklidir. Müze koleksiyonlarındaki eserleri belgelerken eksik ya da fazla kavramlarını göz ardı etmelidir. Tüm eserler aynı değerde

belgelenmelidir. Belgelemelerin kronolojik sıralaması yapılabileceği gibi günümüz teknolojisindeki tasarımın bize sunduğu teknolojik araçlar kullanılarak daha kalıcı seçeneklerde değerlendirilebilir. Belgelemeyi hem eseri saptama hem onu kolayca bulabilme aracı olarak düşünürsek, kişisel ve teorik anlamda belirli bir sırayla yazarak, görerek, duyarak kayıt altına alınması, belgelenmesi, saklanması, kronolojik biçimde ayrışması belgelere ulaşırken sınıflandırılmış malzemenin envanteri gibidir. Bu şekilde düşünülürse belgeleme eseri kaydetme, arşivleme, araştırma ve kronolojik sıralama, döküm ise tamamen envanterini çıkartarak bozulmasına karşı tedbir amacını sağlar (Rona, 1999).

2.2.3. Koruma

Müzeleri konservasyon(koruma), restorasyon(onarım) ve depolama şeklinde üç bölümde incelemek mümkündür. Konservasyon bilinci genel olarak ailede ve eğitim hayatında verilmiyor. Müzeler öncelikle konservasyon bilincini yaygınlaştırdığı ve eserlerin değerini öğrettiği için önemlidir. Müzelerin ilk fonksiyonu konservasyondur (Kuban, 2000). Müzelerdeki birikimleri koruma işlevi binaların inşaat yapımında kullanılan malzemelerden başlanıp, iklim ve hava koşulları da göz önünde tutularak devam eder. Eserlerin geçmiş yıllara ve dönemlere ait olması eseri bozulmaya ve çürümeye mahkûm eder. Ancak günümüzde teknik donanım, bilgi, insan gücü, zaman, maddi imkanlar seferber edilerek eserin yok olmasını geciktiren konservasyon ve tedavi ederek sağlamlaştırma niteliğindeki bilinçli restorasyon yapmak önem arz eder. Diğer bir seçenekte depolamanın önemidir. Depolama yapılan mekânın iklim koşulları, nem, sıcaklık, ışık, küçük haşereler açısından temiz ve esere uygun hazırlanması şarttır.

2.2.4. Sergileme

Sergileme müzedeki eserlerin ziyaretçiyle bir araya geldiği açık alanlardır. Müzelerin toplumda yaşaması ve gelecek kuşaklara aktarılabilmesi, bireylerin bilinçli bir şekilde müzelere gelmesi ve orada vakit geçirmesi ile mümkündür. Müzelerin sergileme esnasında

kullanılan salon, salonun ışığı, akustik etkisi, eserlerin sıralanması, sahne veya vitrin, eserin dili, bilgisi, künyesi, görsel ve işitsel tanıtımı, dinlenme salonları bakımından birçok anlamda önemlidir. Bünyesinde eşsiz eserler bulunduran müzeler iyi sergileme yapamazsa amaçlarına ulaşamaz. Eserler öyle dizilmelidir ki, yan yana olan eserler birbirinden bağımsız olmalıdır (Allan, 1963). Sergileme ayrıca bireylerin kendilerini arz etmeleri ile aynıdır. Sergilenen eser ne kadar eşsiz olursa olsun, halka ulaşmazsa ve birbirlerinden bağımsız değerlendirilemezlerse hedefine varamaz. Bu konuda çevreyi tanıyan eğitimli bilirkişilerle iş birliği içerisinde olunmalıdır.

2.2.5. Eğitimi

Atagök' ten aktaran Şahan, 2005 müzelerin eğitsel fonksiyonlarına bağlı açıklamasında; müzelerin özgün ve mantık çerçevesinde olması ayrıca gözlemle, hayal gücüyle ve hoşlanma durumlarıyla ortaya çıkmasına ve ilerlemesine katkı sağlayabilen eğitim kurumları olarak açıklamıştır. Müzeler önceden beri olan görevlerinin yanında bugün de yine eğitim görevlerini üstlenmişlerdir. Bu durum onlar için bir sorumluluktur. Çünkü müze ziyaretlerinin devamlı olabilmesi gerekir. Bununla birlikte kültürler arası etkileşimin etkin tutulabilmesi, eğitime vereceği katkı açısından önemli bir rolü olduğunun bilinciyle görevini yerine getirmelidir. Sonsuz bilgi kaynağı olan müzeler artık öğrenmenin kitapla ve okulla sınırlı olmadığına kanıtıdır. Birçok müzede eğitim salonları hazırlanmaktadır. Ayrıca müzeler zaten birer eğitim kurumlarıdır.

Müzeleri ziyaret eden kişilerin sanat eserini, eserin sanatçısını, eserini, sanat akımını, bildirmekle birlikte, ona üst kademedeki bu şansı yaşama fırsatı tanıdığını, anlamlı dürtülerinin harekete geçtiğini, birey olarak yaşamını geliştirdiğini, ayrıca toplumun birçok kesiminin aynı estetik ölçüde ve düşünme düzeyinde birleştiğini, çevre olarak gelişme standardının arttığına işaret eder (Atagök, 1998). Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin anlamlarından düşünürsek öğrencilerde öğrenme ile keşfeden, araştıran, uygulayan bir süreçte kalıcılık ve etkili öğrenme sağlanır. Eğitim sistemi bilime, bilgiye, duygulara, sezgilere ne kadar çok

ulaşırsa yaşamda sağladığı gelişim zenginliği ileriye bakış açısını daha öngörülü, bilgiye ulaşan, duygulara hitap eden zengin düşüncede kişiler yaratır (Adıgüzel & Öztürk, 1999).

2.3. Müzelerin Eğitimdeki Yeri ve Önemi

Müzelerde eğitim işlevinin ilerlemesinde, eğitim ortamı olarak işlev görmesinin büyük önemi vardır. Müzede yapılan eğitim; müzenin amacının niteliklerinin yanında sergi alanlarının, sergilenen sanat eserlerinin, müzeleri ve müze çevrelerinde, müzenin halkla olan bağlarını güçlendirerek, disiplinli bir şekilde ele alırken kişiler için de aktif bir öğrenme ve öğrendiği bilgisini iletme imkanları içermektedirler.

Müzelerde yapılan eğitimler formal öğrenme ilkelerine dayanır. Öğrenme sürecinin aktif olduğu, öğrenirken öğrettiği, bilişsel sürece önem vererek anlamlı öğrenme sağladığı, sosyal, ortamla ilintili, bilgiye, zamana ve deneyime ihtiyaç duyan, bireyde güdülenmeyi artıran ilkelere sahiptir. Müze eğitimindeki çalışmalar, müzelerde ve müze ortamı olarak kullanılabilecek sınıf gibi mekanlarda da yapılır. Ortam anlatılmak istenen müze içeriğine bağlı olarak hazırlanıp düzenlenebilir. Fotoğraf ve heykellerden faydalanılabilir. Kısacası, müze kültürünü öğrenme alanını ‘müzeymiş’ gibi düşünerek yeni ortamlar hazırlanarak yapılabilir. Müze eğitimlerinin değişen dünyaya uyum sağlamaya yardımcı olması, yaşanan ortama yabancılaşmanın önüne geçmek, geçmiş ve bugün arasında muhakeme yapabilmek, günümüzün sorunlarını anlamaya çalışmak ve sorunlara anlayış göstermek, müzede halkla buluşan eserler ve bireyler arasında köprü olabilmek, yaşantılardan izler yakalayabilmek, maddi değerlerin ve ideallerin hissedilmesinin yanı sıra insan hayatında somut ve gelenekçi bir belge olarak algılanmasını sağlamak, günümüz yaşantısı ile objeler arasında iletişim kurabilmek, siyasal, kültürel, sosyal, maddi ve ekolojik ilişkileri göz önünde bulundurmak, bilimsel araştırma yönlerine ağırlık vermek, araştırılan bilginin geliştirilebilmesini sağlamak, yaratıcı yönler sunabilmek, yaratıcılığı ve değerlendirebilmeyi artırmak, müzeleri günlük hayatın içerisinde algılayabilmek ve bugüne katabilmek, kişilerle iletişim halinde kalabilmek, müzelere ekonomik anlamda katkı sağlayabilmek hedefler

arasında olmalıdır. Müzelerde yapılan eğitiminin amacı müzelerin eğitim işlevine uygun olarak kullanılırken eğitime katılan kişilerin de yaratıcılıklarını geliştirebilmektedir.

Müzelerin, en temel işlevleri olarak toplamak, depolamak, korumak ve eser sergilemek gibi görevlerinin yanı sıra; sahip oldukları çerçevede, eğitime direkt olarak katkıda bulunabilecek güçtedirler. Toplumun öğretiminin ve eğitiminin artması, estetik bakış açısının oluşması, gelişmesi, geçmişin ve bugünün yorumlanmasıyla gerçekleşir. Şimdiki andan haberdar olmakla, geçmişten haberdar olmak muhakeme yapabilmek için avantajdır. Toplumsal değişimlerin yorumlanması, halkın eğlenerek gelişmesi önemlidir. Müzeler, işlevleriyle topluma yön veren toplumu eğiten, eğitim kurumları olarak nitelikleri artmıştır. Günümüzde müzelerin boyutları daha da gelişmiş, toplumu eğitime ve kültürleşme görevlerini de yerine getiren, bireyin ve toplumun ilerlemesinde, yorumlama yeteneğinin artmasında önemli bir nitelik kazanmıştır. Çeşitli tür müzeler, ziyaretçilerini eğlenceli vakit geçirmeye ve düşünmeye, okumaya, araştırma ve öğrenmeye davet eder. Müze eğitimi, ziyaretçilerin, müzede sergilenen tüm unsurları aktif bir şekilde öğrenmesini amaçlayan ve bu görevi yerine getiren eğitimin ilke, yöntem ve uygulamaları üzerine emek sarf eden bir bilim alanıdır. Müze eğitimi, müzeler ve müzelerde sergilenen eserlerle ilgili herhangi bir tanıtımın hazırlanmasından, eğitim programlarının içeriğine, (eğitim hedefli) olmasıyla eserlerin belli bir çerçevede dizayn edilmesinden, yapılacak ziyaretlerin danışmanlığına kadar müze binasında gerçekleştirilen her türlü eğitim etkinliklerini hazırlar, uygular ve değerlendirir (Beştepe, 1995).

Müze Eğitimi, Sternberg' den aktaran Şahan, 2005 'Müze Eğitimi İnsanları duygu ve düşüncelerde birleştiren, onlara somut deneyimler yaşatarak yerinde öğrenmeye teşvik eder. Örneğin bir modern sanat müzesinde, eserlerle yüz yüze gelmek oldukça akılda kalıcı ve heyecanlıdır. Ayrıca orijinal eserlerle bir araya gelen ziyaretçiler yeni bilgilere sahip olmalarıyla birlikte kendilerini kuşatan evrene karşı görsel ve zihinsel farkındalıklarını da geliştirir.' şeklinde açıklamıştır. Müzeler, oluşum şartlarına istinaden kültürel değerleri topluma fayda sağlamak için korumayı ve ziyaretçisiyle buluşturmayı hedeflemiştir.

19. yüzyılın ortalarından itibaren ‘eğitim müzeleri’ kurulmaya başlanmıştır. İlk eğitsel içerikli müze 1894-1895 yılları arasında İngiltere’de açılan Haslemere Müzesi’dir (San, 1998 s.21). 19. Yüzyılda Batı’da ortaya çıkan müzeler aracılığıyla eğitim, birçok gelişmiş ülkede sanat eğitimcilerinin ve sınıf öğretmenlerinin en çok ilgilendikleri ve eğitimlerine yer verdikleri alanlar olmuştur. Müzelerle birlikte sanat galerileri de halk eğitimi için özel programlar hazırlamıştır. (Özsoy, 2002 s.154).

Müze ziyaret eden kişilerin yaşları müzeyi ziyaret etme sebepleri kadar farklıdır. Tur gezileri ile gelenlerin yanında, bireysel gelenler, inceleme için gelenler, MEB kurumlarındaki tüm öğrenciler için eğitim ortamları yaratmak için önemli mekanlardır. Hayal dünyaları çok aktif olan yaş grupları Şema öncesi son evre olan altı (6) yaştan başlayıp, ilköğretim 1.Kademe olan 6-11 yaş arası dönem öğrencilerini kapsamaktadır. Bu sebeple onları sanat ortamlarına teşvik edici deneyimleri yaşatmak için birçok teknik uygulanabilir. Bu teknikler rol oynama, duyuşsal anlatımlı teknikler, yaratıcı canlandırma, hikâye anlatımı gibi tekniklerdir. Öğrenciyi sürece dahil ederek motivasyonlarını artırarak öğretir. Mantık çağı evresi ve Ergenlik evresi öğrencileri ise aktif öğrenmede büyük zorluklar yaşar. Genel anlamda istenmeyen tepkiler verir ve ortamı şaşırtırlar. Teknik malzemenin evrelerin yaş gruplarına göre kullandırılmasında fayda vardır. Evreler arasında sosyal ve kültürel konuların müzakeresi ilgilerini çeker. Genç yetişkinler, soyut bir şekilde düşünerek ve fikir-kavram bağlantılarını yeteneklerini kullanarak geliştirirler. Ayrıca farklı etkin öğretim yöntemleri (rol oynama, etkin katılım, soru cevap vb.) düzenlenebilir (Sternberg,1989 s.166-167).

Rose’ dan aktaran Şahan, 2005 ‘Dünya üzerinde birçok noktada bulunan müzelerin, anlaşmalı oldukları guruplara hizmet vermenin yollarından biri eğitim kurumlarının ders programlarının sınıf düzeylerine göre etkin bir uygulama yöntemi hazırlanması için şehir genelinde eğitimle ilgili kimselerle programı geliştirebilecek alanlarda iş birliği içerisinde olarak özel çalışma sahaları hazırlanmalıdır.’ der.

1950’li yıllardan sonra müze-toplum ilişkisi değişmiş; Kültür, bir milletin yaşam şekli olduğundan o milletin tarihi boyunca yaptığı-yaşadığı maddi ve manevi birçok alana yayılmıştır.

Kültür; bir duyuş, düşünüş ve davranış benzerliğidir ya da kültür; bir toplumun tarihinin ve toplumsal gelişmesinin içerisinde ortaya çıkan hem maddi hem manevi değerler oluşturma, oluşturulan bu süreci gelecek kuşaklara aktarmada kullanılan, bireyin kendi çevresine ve dışarıya egemenliği gösteren bir bütündür. Dolayısıyla kültür bir anlamda tarihseldir.

Güvenç (1994) kültürü dört başlık altında toplamıştır. Bunlar:

‘1-Bilim alanında (uygarlık)

2-Beşerî alanda (eğitim süreci ürünleri)

3-Estetik alanında (güzel sanatlar)

4-Maddi biyolojik alanda (tarım, teknoloji, üretme vb)’

Müzeler birikim ve sunumlarında geçmişin unsurlarını yansıtarak, ziyaretçinin geçmiş ile şimdi arasındaki gelinek noktanın farkının yansıtılmasına katkı sağlar. (Şahan, 2005 s.4).

Müzeler, toplum-kültür ilişkisi içerisinde incelenirse eğitimdeki amacı toplumun geçmişle şimdi arasında muhakeme yapabilmesini sağlamaktır. Çünkü müzeler toplumların geçmiş medeniyetlerine ışık tutan hazinelerdir. Görerek yaptıklarımızın ve yaşadığımız alanların %83’ ünü hatırladığımız gerçeği bilimsel olarak kanıtlandığına göre biz müze gezerek ve müze gezdirerek bireyde birçok somut kalıcılığı sağlamış oluruz. Böylece bireydeki zindelik, kanlı- canlı katılım hali uzun süre devam eder. Bireye özgüven getirir.

Şahan (2005), ODTÜ Geliştirme Vakfı Ankara Okulları Müze Eğitimi Uygulamaları: <http://www.erg.sabanciuni.edu> ‘dan aldığı araştırmada, ‘Müzedeki yaşantı; ilgiler yoluyla etkileşim, gözlem yapma, düşünce ve duyguları ifade etme, hayal gücünü kullanma, kendi yaşamına bağlama, bilgilenme, müzenin mesajını görme ve anlamlandırma, objeleri okuma, kültürel değerleri ve yaşamı paylaşma, gerçeği arama, uygulamalar yapma ve değerlendirme gibi özellikleri kapsamaktadır. Müze eğitimi özellikle zaman ve mekân içinde kendini ve insanları anlama, kültürel mirası devam ettirme, geçmişi, bugünü ve geleceği anlamlı biçimde ilişkilendirme, kültürel varlıkları, eski eserleri anlama, koruma ve yaşatma, kendi kültürünü ve farklı kültürleri çok yönlü ve hoşgörülü bir yaklaşımla tanıma ve anlama, müzeyi bir yaşam biçimi hâline getirme ve müzelere, yaşayan kurum niteliğini kazandırma gibi hedeflere hizmet etmektedir.’ açıklamasında bulunmuştur.

Maccario (2002) alışmasında, ‘Müzeler eğitim fonksiyonlarını, nitelikli programlarla hazırlar. Okulların hazırladığı programlara da doğrudan yardımcı olarak işlevlerini yerine getirirler. Bu yüzden de hedef kitlesini yaş gurubuna göre şekillendirip, ayrı ayrı program uygulamaktadırlar.’ şeklinde açıklamıştır. Abacı’ dan aktaran Maccario (2002), ‘Çocuk müzelerinde veya müzelerin çocuklara hitap eden bölümlerinde çocukların ilgilerini çekecek, nesnelere odaklı, eğlenebilecekleri, kendilerini etkin kılacakları alanlar, oyunlarla zenginleştirilmiş programlar hazırlayarak çocuklara hoşlarına gidecek objelerle uğraşma ortamı vermektedir.’ der. Müzeler okulların amaçlarında olan ancak gerçekleştirilemeyen düşünceleri geliştirerek gerçekleştirebilen bir eğitim gücüne sahiptirler. Birikimlerinden özel seçilmiş değerli eserleri sergileyerek, izleyicinin hayal gücünün ve yaratıcılık duygusunun oluşmasını sağlarlar.

Hooper-Greenhill’den aktaran Bulut ve Atilla, 2017 alışmasında, ‘Müzeler, toplumu eserlerle karşılaştırarak, onlara çok özel duygular yaşatır ve daha çok akılda kalıcı olmayı başarırlar. Bu unutulmaz tecrübe çok önemlidir. Teorik olarak işlenen görsel sanatlar dersi yaparak yaşayarak öğrenme olmadığı takdirde yarım kalacaktır. Müzeler ve sanat galerileri bu eksikliği giderebilmek adına önem arz eder. Kalıcı öğrenmelere ve somut deneyimlere imkân tanır. Hooper-Greenhill’ den aktaran Onur, 2012 çalışmasında müzede öğrenilebilir çalışmalara modernizmin ötesinde bir şekilde yaklaşır. Müzeleri gezmeye gelen bireylere “öğrenen yaratıklar” şeklinde tanımlayan yazar müzede öğrenme aşamalarını sürekli nefes alıp vermeye benzeterek doğal olarak açıklar. Her zaman eğitsel olarak nitelemez. İnformal müzede öğrenme yolunu bazen bilinçdışı olarak da kabul eder. Bireylerin duyu organlarını, duyguları ve bedenini kapsayan bu aşama sadece zihinsel değil aynı zamanda sezgisel ve eylemsel olduğu gibi yüzeysel de kalabileceğini savunur. Müzedeki öğrenme yolu ile okuldaki formal eğitimle öğrenme arasında ile farklılık görür. Bireyi eserle yüz yüze getirme ve eseri ya da objeyi gösterebilme şansı olan müzeler zengin ve şaşırtıcı olabilen sosyal alanlardır. Müzeyi temel alan öğrenme yöntemi öğrenmeye fiziksel ve bedensel olarak katılımı sağlar. Fiziksel durağanlık imkansızdır. Kişinin hareketli olmaması imkansızdır.

Müzelerde öğrenirken bir planı yapmak, bu plana bir saat koymak, eğitimi bir biçime sokmaya çalışmak olmamalıdır. Potansiyel olarak bireysel yönelimli olan müzelerde açık uçlu bir öğrenme imkânı, planlı bir eğitimle öğrenmeye oranla daha esnektir ve sonuçların neler olacağı önceden bilinmez (Onur, 2012).

Erbay'dan aktaran Bulut ve Atilla, 2017 çalışmasında, Yine 'Müzeler, sanat eğitimi için araştırmalarda kullanılabilecek, eserlerle etkileşimde bulunabilecek, değerlendirme yapılabilecek önemli uygulama ortamlarıdır. Bu ortamların sanat eğitimi açısından değerlendirildiğinde sanat izleyicisiyle bir araya gelerek kendini sunduğu önemli ortamlardır.' şeklinde açıklamıştır.

Müzelerde eğitim, resmi eğitim kurumlarının aksine her yaştan ve sınıftan bireyin birbirlerinden bağımsız olarak gelebilecekleri, salonları ziyaret edebilecekleri, halka açık alanlardır. Misafirler bu aşamada farklı özelliklere sahiptir; enerjileri, dikkatleri ve ilgileri, merakları müze gezme süreleri boyunca farklılık barındırır. Hangi esere odaklanacakları, hangi eseri es geçecekleri, hangi eseri durup karşısında inceleyeceklerine kendileri karar verir. Müzede öğrenme tam bir bireysel deneyimdir. Müze ve sanat galerileri alanındaki bilişsel ve estetik etkilerden daha çok bu alanda ortamı ve eseri anlamlandırmaya ve bu sürece anlam katmaya önem verir. Bu ziyareti anlamlandırma aşaması müzede öğrenmenin psikolojik ve felsefi yönünü biçimlendiren, ziyaretçilerin binalar ve kültürler arasında anlam oluşturduğu, bu anlamlarla eserleri birbirine bağladığı bir kavramdır (Fraser, 2004). Müzeler eğitsel bir görev üstlenseler de bu görevin özelliğine göre düzenlemelere gidilir. Ziyaretçi kitlesinin ilgi ve ihtiyaçlarına ait yapılan düzenlemeler yaş gruplarına uygun olarak belirlenmeli, beklentileri öğrenme yerlerine göre düzenlenmelidir (Kelly 2007). Benzer şekilde yine çağdaş müzelerin de ziyaretçisine ulaşırken onları harekete geçiren, ziyaretçilerin ihtiyaçlarını ve ilgi alanlarını göz önünde bulunduran, dikkatlerin nesnelerin değil ziyaretçilerin üzerinde olduğu; ziyaretçilere geçmişte var olan kültürlerin ve toplumların yaşantılarını deneyimleme imkânı sunan alanlar olması gerekir (Onur 2013). Müzenin öğrenme mekânı olarak kullanılan durumlarda bireylerin eserleri daha çok

anlamlandırabilmesi için, müzedeki eserlerle iletişim kurmak amacıyla müzeyi ziyaretleri boyunca müzede sanat etkinlikleri yapmak adına pek çok yöntem ve teknikler işe koşulmaktadır. Sanat etkinliklerinde seçilen yöntem ve uygulanan teknikler müzelerin türlerine göre ziyaretçilerin beklentilerini karşılar ve seçilen konuya göre değişiklik gösterir. Seçilen yöntemin ve uygulanan tekniğin seçimi sırasında dikkat edilmesi gereken husus o müzenin türünün ve eserlerinin seçilen teknikle uyumlu olmasıdır (Akyol & Köksal Akyol, 2005). Müzeler eğitim amaçlı ziyaretlerde yöntemin ve içeriğin inceleme yapma ihtiyacını doğurduğu alanı önemlidir. Eğitim amacıyla gidilen müzelerde bireylere farklı roller yüklemek yapılacak çalışmaya belirli bir hedef katar ve eserlerle müzeleri bir arada değerlendirebilme potansiyeli sağlar. Çalışmada seçilen yöntem veya uygulanacak teknik müzelerin buluntularla, bireylerin görüşlerini imgesel ve duygusal anlamda geliştirmek açısından hedef olarak seçilmelidir. Yöntem seçiminde yaş grupları göz önünde bulundurulmalıdır (Hooper-Greenhill 1999).

2.4. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Müzeler

Sanat Eğitimi, bireyde yaratıcılığı artırdığı gibi bireye estetik bakış açısı da getirerek sanatı tanıma, anlama, değerlendirme becerisi sağlar. Bireydeki sanatsal farkındalığı artıran sanat eğitimi, toplumda kültür hayatını destekleyen geniş bir alandır (San & Çakır İlhan, 2006 s.52). Görsel Sanatlar Eğitimi, “kişinin duygularını, düşüncelerini ve izlenimlerini anlatabilmesinde, yetenekleriyle fark yaratmasında ve yaratıcılık seviyesini estetik bakış açısıyla birleştirerek üst düzeye ulaştırmasında yapılan bir eğitimidir (Özsoy, 2003 s.81). Ayrıca, Görsel sanatların sözlük anlamı resim, yontma, oymacılık ve mimarlık alanlarının genel adıdır. Bu anlamda görsel sanatların ilk örneklerine mağaralardaki duvar resimleri verilebilir. Tüm zamanlarda insanoğlu resimlerini çizerek, dil olarak konuşmasa da görsel anlamda kendini ifade etmiş, resmi araç olarak kullanmıştır. Çünkü kişinin yaratılıştan beri kendi heyecanını duygusunu karşı tarafa iletme ve bir mesaj bırakma derdi vardır. Bu durum da kişiyi tüm canlılardan ayrı ve özel kılan önemli bir farktır. Çünkü kişi duyguları ile

topluma ışık tutar, kendini topluma yansıtır, toplumda bir yer edinir. Sanat olmadan insan kendini tanıyamaz ve tanıtamaz. Görsel sanatlar sayesinde birey kendi gizli hayal gücünü özgünlüğünü yansıtır. Karakter yapısını ortaya koyar, yaptıklarıyla somut deneyimlerle, ürünlerle toplumda var olur.

Görsel sanatlar eğitimini müzelerle bağdaştırmak ve gençlere yeni bakış açıları kazandırmak çok önemlidir. Eğitimin birçok öğretim yöntem ve tekniği sanatla birleştirilerek gençlere farklı imkanların sunulabildiği bir çerçeveye sokmak, onların da hayallerindeki güçleri ortaya çıkartacaktır. Fikirlerini ölümsüz kılacaktır. Müzeler de somut olarak onlara sunulmuş önemli kaynaklardır. Kültür, sanat, bilim, endüstri, sanayi, doğa, arkeoloji alanlarında büyük bir titizlikle seçilmiş müzeler öğrencilerde zengin görsellerle birçok duyguyu akıllarına getirecek yeteneklerini ortaya koyabilmeleri için seçilmiştir. Son yıllarda ülkemizde müzeler ve müze eğitimi konusu öğretmenler tarafından öğrencilere değişik ve etkili ortamlar sunarak, sanat alanındaki bakış açılarının genişlemesini sağlayan, öğretimi daha etkili bir sanat ortamında yapma imkânı tanıyan ve sanat eğitiminde öğretmenlere de yeni ufuklar açan alanlar olarak karşımıza çıkar. Sanat gerçek anlamda yaşandığında bireye haz verir. Kafamızda yarattığımız imgenin sürekli yeni kalmasını sağlar. Düşünceleri somut hale getirip bir nesne ortaya koymamızı sağlar. Yeni yollar keşfetme imkânı tanır. Bireyi düşüncesini eyleme dökme çabasına iter. Onun daima hediyesi yaşamı yeni yollarla görmemize ve kavramamıza yardım etmesidir. Sanatın bireyde değiştirdiği tutumlarını ve özelliklerini, bugünün toplumuna uydurarak entelektüel beceriler geliştirme farkını yaratır. Eğitimin genel amacı bireylerde kişiliği geliştirerek, kişinin içinde bulunduğu şartları, ait olduğu toplumsal ve öğrensel birliği ile çevresine uyumunu sağlamasıdır. Bu noktada eğitimin genel amacını gerçekleştirmek için sanat eğitimi ve estetik eğitim şarttır (San, 1979). Ayrıca müzeler için Artut'un şu cümleleri çok önemlidir. Müze, kitaplarda anlatılan ancak okunarak hayal edilebilen geçmiş, somutlaştırabilmek için eserler arası bağları kurarak bireye gözlem yapabilme, eğitimi sürdürebilme ve bilginin muhakemesi yollarını öğretir (Artut, 2004 s.95).

Müzelerde eserlerin sunulması bir taraftan birey ve eser arasında iletişim kurar, bir taraftan da bireyin zihnini ve zihninde var olan bilgilerini harekete geçirerek eseri somutlaştırır. Yaşadıklarını duygusal ve sezgisel açıdan içselleştirir, bilgisindeki bir puzzle parçasını tamamlar. Öte yandan kişiye eserlerde kendisinden bir şeyler bulmasını sağlarken ona derin anlamlar katar. Ya da akıl yürüterek muhakeme yetisini ortaya geliştirir. Hayal gücünü çalıştırır. Özgün düşüncelere ulaştırır. Birey müzede eğitimle, aslında eserle bir araya gelerek etkin ve kalıcı bir öğrenme yaşar.

2.5. Altı Şapkalı Düşünme Tekniği Nedir? Yararları ve Sınırlılıkları Nelerdir?

Güzel sanatlar eğitiminde müze bilincini altı şapkalı düşünce tekniğiyle ele almak öğrencilere çok farklı bakış açıları sunacak, onların içerisindeki yeteneklerin somut verilere dayanmasını sağlayacaktır. Bu durumda sanatın hayatın içerisinde nasıl kendine yer bulduğunu, aslında sanatla da iç içe yaşadığımızı gösterecektir. Edward De Bono tarafından geliştirilen altı şapkalı düşünme tekniği, kişilerin olaylara farklı bakış açıları ile yaklaşmalarını ve Lateral (yanal) düşüncelerini amaçlamaktadır. Öğrenciler ilgili renkteki şapkaları takar ve taktıkları şapkalara göre fikir belirtirler. Şapkalar ve anlamları şu şekildedir;

1-Tarafsız Beyaz Şapka, Tarafsızlığı ve objektifliği temsil eder. Beyaz Şapka objektif olgular ve rakamlarla ilgilidir. Bilgiye ve olaylara nesnel yaklaşmayı ve eldeki verilere dayanarak hareket etmeyi temsil eder (De Bono, E. 2021 s.32).

2-Duygusal Kırmızı Şapka, Öfke tutku ve duygusallığı temsil eder. Sezgisel hisler iç güdü ve duyguları temel alır (Pegem A. 2016 s.186).

3-Kötümser Siyah Şapka, Olumsuzluğu, karamsarlığı ve kötümserliği temsil eder. Eleştirel zekayı temsil eder. Bir şeyin niçin yapılamayacağını görür (De Bono, E. 2021 s.32).

4-İyimser Sarı Şapka, Siyah şapkanın tersine iyimserliği, olumlu yönleri, yapıcı zekayı temsil eder. İyimserliği, fırsatları olumlu durumları ve pozitifliği temel alır (Pegem A. 2016 s.187).

5-*Yaratıcı Yeşil Şapka*, Yeni ve yaratıcı fikirler üretmeyi sağlar. Yaratıcı zekayı temel alır. Yaratıcılık, farklılık, seçenekler, değişim bu şapka ile ortaya çıkar (Pegem A. 2016 s.187).

6-*Değerlendiren Mavi Şapka*, Serinkanlılığı temsil eder. Aynı zamanda her şeyin üstündeki gökyüzünün rengidir. Mavi Şapka düşünme aşamasının düzenlenmesi ve denetlenmesi ile ilgilenir. Sonuç çıkartmayı ve değerlendirmeyi sağlayan şapkadır. İşlevsel zekayı temel alır (De Bono, E. 2021 s.33).

Altı şapkalı düşünme tekniğinin yararlarını düşünceyi geliştirdiği açısından değerlendirdiğimizde önce şapka anlamlarına bağlı kalarak bilinçli düşünmenin öneminden bahsederek, bir şapka anlamına sahip olarak düşünmek ‘ben bu şekilde düşünüyorum’ diyebilmektir. Bireyin en önemli sahip olduğu yeteneklerdendir düşünmek. Düşünme bilinci açısından, kişi kendisini yetenekli görürse, kendini geliştirebilir. Altı şapkalı düşünme tekniğiyle birbirinden çok farklı yeteneklere ve bilince sahip, kişilik özellikleri bakımından birbirinden ayrılan bireylerde her seferinde tek bir düşünme sınırı getirerek bir düşünceye odaklanması sağlanabilir. Bu durumda bireyde konudan dağılmayı ve gerekmeyen ayrıntılara takılmayı önler. Böylece birey duygularıyla mantığını birbirine karıştırmadan yaratıcılığını bilgi seviyesinin önüne koyarak veya bunun tam tersini yaparak fikirlerini, mantığını ve duygularını birbirinden ayırmayı öğrenir. Altı şapkalı düşünme tekniği Edward De Bono’nun da dediği gibi düşüncelerimizi orkestra şefi titizliği ile yönetmemizi sağlar. Böylece kişi hangi şapka anlamına kendisini yakın bulursa ya da konulara hangi çerçeveden bakarsa, bakmak isterse o düşüncesini ön plana çıkartır.

Bilinç kelimesi yetenek ve akıl anlamlarını barındırıyorsa ‘yeteneklerimi ortaya koyacak, aklımı harekete geçirecek bir iş yapmaya hazırlanıyorum’ düşüncesi ile yola çıkmak doğru olacaktır. Bu uygulamayı yaparken sadece sanatı, dersi, müzeyi, sanat galerileri düşüncelerde sınırlanabilir. Bilinçli bir şekilde sadece müzeye, müzelere, resimlere, tablolara, objelere odaklanılır. Birey bunu bilinçli bir şekilde yapabilir. Kasıtlı olarak bir işin başına geçmek gibidir altı şapkalı düşünme tekniği ile düşünmek.

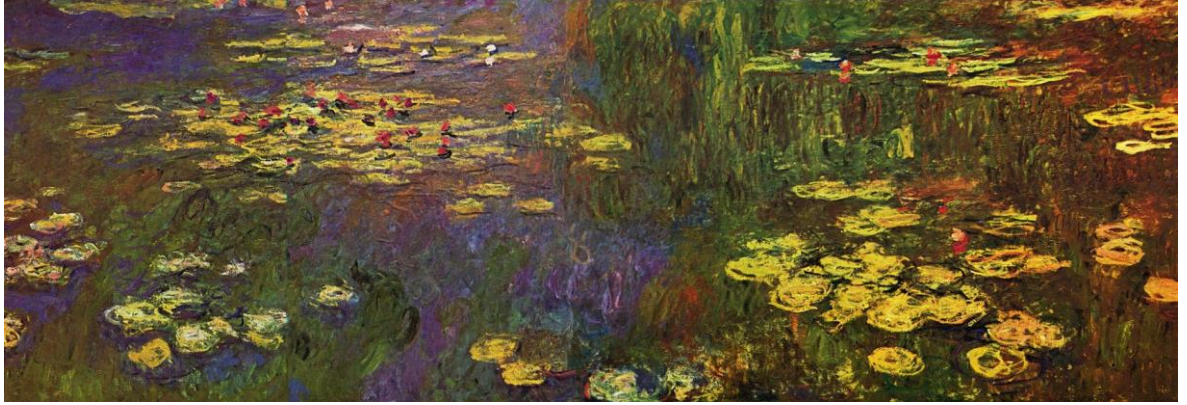
Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin amaçlarını şöyle sıralamaktadır (Orhan 2010, s.68–70).

- 1- Sürece odaklanarak düşünceyi geliştirmek,
- 2- Yaratıcılığa teşvik ederek cesaretlendirmek buna paralel olarak yanal düşünmeyi hedeflemek,
- 3- Düşünen kişinin her defasında yalnız bir konuya veya bakış açısına odaklanarak düşüncesini sadeleştirmek,
- 4- İstenildiği anda farklı düşünme biçimlerine geçiş yapmayı sağlamak,
- 5- Karar verme becerisini geliştirmek,
- 6- Bireylere birçok farklı düşünme yollarını öğretmek,
- 7- Kendisini, karşısındakinin yerine koyabilmeyi yani empati yapabilmek öğrenmeyi öğretmektir.

Altı şapkalı düşünme tekniğinde altı renge dikkat çekerken düşünce tekniğinin yararlarını ve sınırlılıklarını şapka renklerinin kavramlarıyla derinlemesine incelersek, altı şapkanın renklerine dikkat çekmek şekilden çok düşünceye önem vermektir. Farklı bir düşüncenin gerçekleşmesi için renklerin özelliklerinin doğru ve eksiksiz olarak bilinmesi gerekir. Müzelerde ziyaret esnasında öğrenciyi bir bilgi yoğunluğuyla bunaltmayı önlemek adına sadece gereksinim duyulan müzenin türü ve eserin künye bilgilerini öğrenciye verirken, öğrenciden dikkatini belirli bir yöne odaklamış, böylece beyaz şapkalı düşünme tekniğine ait olan objektif ve tarafsız olma özelliğini yerine getirmiş oluruz. Beyaz şapka zihnimizdeki olguların tahminlerin veya yorumların arasında oldukça net bir ayrım yapmamızı sağlayan denetim mekanizmasını oluşturur. Yani tahminlere göre yorum yaparken bir hedefe ulaşılabilirlik amaçlanır. Net bir ayrım ‘hedefe ulaşıldı’ veya ‘ulaşılamadı’ şeklinde ifade edilirse bu şapkanın amacını ortaya koymuş oluruz. Beyaz şapkada kişisel görüşe yer verilmez. Biz olguları yani doğruları kanıtlanabilir olan hakikati öğrenciye aktarmış oluruz. Bu durumda müzelerin geçmişten geleceğe kanıtlanmış ve kanıtlanabilir eserler barındırdığı, medeniyetlerin, dönemlerin, ressamların, eserlerin hepsinin var olduğunu göstermiş oluruz. Kanıtlanmamış olgularla değerlendirdiğimizde bu sadece bir inanışı anlatmak gibidir. Beyaz

şapkada daha çok pratik bilgiler söz konusudur. Yani tahminler, sezgiler, deneyime dayalı ortaya çıkmış yargı, duygulara bağlı kişisel görüş gibi mekanizmaları devre dışı bırakır. Sadece objektif bilgiler verir.

Kırmızı şapkanın özelliklerini derinlemesine inceleyerek öğrencide müze bilinci oluştururken duyguların ve sezgilerin önemi üzerinde durur, akılcı olan hiçbir tarafla ilgilenmeyiz, müzenin kişiye hoş gelen yönü ile ilgileniriz. Müzeye öğrenci götürmek bir eğitimcinin yapabileceği en etkin yaparak yaşayarak öğretme süreci ve somut deneyimler yaşatabileceği bir alandır. Bu alanı öğrencinin hoşuna giderek yaptırabilmek, duygularını hoşuna giden ve zevk aldığı şekilde ifade edebilmek kırmızı şapkanın ilgilendiği süreçtir. Bu ifade ediş bir resimle, bir şarkıyla, bir sözle, bir yazıyla olabilir. Tamamen kişisel zevkler söz konusudur. Coşkularımızın harekete geçtiği, önsezilerimizin değer kazandığı düşünme biçimidir. Genelde zihnimizin arkasında insani özellikler korku, öfke, kıskançlık, şüphe, nefret, sevgi ve hoşlanmak gibi güçlü duygular yer alır. Kırmızı Şapka takan kişi bu arka planda zihnimizi ilgilendiği duygu biçimini temel alır. Ve kişiyi sınırlar, yönlendirir veya özgür bırakır. Kırmızı şapkalı düşünme tekniği de bu duyguyu görünür hale getirerek kişinin içinde bulunduğu duyguyu ifade etmesini sağlar. Kırmızı şapkalı düşünme tekniği müzedeki eserin künyesi ile ilgilenmek yerine rengiyle, şekliyle, biçimiyle, ortaya koyulan somut haliyle ilgilenir. Kişiler bir şeye hiçbir zaman aynı ölçüde değer vermez. Duygulara görünür olma hakkı veren kırmızı şapkanın en zor yanı da kişinin ifade ettiği bir duyguyu haklı göstermeye çalışmakta kendisine mâni olmasıdır. Yani ‘haklıyım’ savunması yapmaz. Doğru veya yanlış üzerine bir yargıyı gerekçe olarak göstermesine ihtiyaç yoktur. Çalışmada öğrenciye kırmızı şapkayı daha açık bir şekilde anlatabilmek için gezdirilen Modern Sanatlar Müzesindeki Nilüferler (Monet) Tablosuna dikkat çekilmeye çalışılmıştır. İcinizden gelen duyguları saklamadan ortaya koyabilmelisiniz şeklinde örnek verilmiştir.

Şekil:1 Nilüferler Tablosu. ‘Claude Monet’.

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Nil%C3%BCferler#/media/Dosya:Claude Monet 038.jpg](https://tr.wikipedia.org/wiki/Nil%C3%BCferler#/media/Dosya:Claude_Monet_038.jpg).

Siyah şapkanın ortaya koyduğu değerler insanların genel anlamda negatiflik içerisinde olmasını ve karamsar bakış açısına eğilimin fazla olmasını vurgular. Pozitif düşünmek için o an’ ın uzun vadede getirisine odaklanmak çok az kişinin yapabileceği bir düşünce durumudur. Siyah şapka özellikle eleştirel yargı ve mantıklı olumsuzluk kavramları üzerinde durur. Kişinin kendisine uymayan bilgiyi eleştirel bakışa taşıması yanlış olarak yargıya vararak kodlama şeklidir. Aslında karamsarlık da insanın içinde temel bir duygu halidir. Neden karamsar olduğunu açıklayan birey doğrularını fazla göstermek için bu karamsarlığı mantıklı hale dönüştürmeye çalışır. Yani altı şapkalı düşünme tekniğini temel alarak altı tane müze gezmek öğrencide kısa sürede müzelere altı farklı gözle ve düşünceyle baktırırken, onları zengin bir ortama ve düşünceye taşır. Ancak öğrencide asıl akılda kalıcı olan bu kısma dikkat çekmeyi göz ardı etmesi gibi...Yıkma her zaman yapıcı olmaktan daha kolaydır. Bu çerçevede mantıklı karamsarlık online sistemde altı tane müze gezerek müze bilinci oluşturma doğru olup olmadığını öğrenciye sorgulatmış, görsel anlamda obje ve eser zenginliği içeren 40+40 dk. lık 2 oturumda sağladığı faydayı yanlış olarak değerlendirmektedir. Asıl düşünceye odaklanma halini kaçırmaktadır. Bu da eleştirel yargının devamı niteliğindedir. Çünkü mantıklı karamsarlık, karamsarlıklara da bir mantık yükleme halidir. Doğru – yanlış yargısına dayanır. Neden işe yaramaz sorusunu temel alırken, bireylerin içten içe düşündüğü müzelere depo gözüyle bakılma yargısını yıkarak

eserlerin milletimize ait önemli hazineler olduğu doğrusunu kavratmak asıl odaklanılması gereken sebeptir. Siyah şapkanın bakış açısında ileride ortaya çıkabilecek riskler, tehlikeler, eksiklikler potansiyel bir sorun olarak düşünülür. Bu yüzden de öğrencide önemli bir bilinç geliştirmek bir eğitimci için görevdir.

Sarı şapkanın olumlu düşünmeye odaklanma, güneş ışığının ve aydınlığın rengi olması, içerisinde çokça iyimserlik barındırması özelliklerini temel alarak bir örnek vermek mümkün. Pandeminin oluşturduğu uzaktan eğitim sürecinde, tüm yasakların ve kısıtlamaların hayatımızda engeller oluşturduğu bir süreçte öğrencinin bir senedir gezmediği bir müze ortamında geziyor olma fikri ne kadar faydalı bir durum... Sarı şapka düşünmesi olumlu yargılar kapsar. Sarı şapka düşünürü ortaya attığı olumlu düşünme hali ve konuya fayda sağlayan fikirlere mümkün olduğunca fazla destek bulmak için elinden geleni yapar. Sarı şapkanın bu özelliğinden vurgularsak bireye de bu anlamda kişilik özelliği katarak yaşamına dikkat çekmek isterim. Kişinin kendi hayatındaki değişimler, gelişen kişilik özellikleri yakınlarının hayatında da bir nevi etkili olur ve kişiye değişim sunar. Müzelerde yer alan farklı kültürlerdeki sanat eserleri ve sanat eserlerindeki benzerlik ve farklılıkları mantıklı bir sıra detaylandırıldığında bize umut dolu bir fırsat yarattığı ve pratiklik sağladığı açıktır. Bu da bizi sarı şapkanın renginden de anladığımız iyimserlik fikrine yaklaştırmıştır. Müzelerin iç karartıcı ortamlar olmasının dışına çıkılarak bireye bir örnek oluşturur.

İyi ve pozitif değişimler yeni fikirler akla getirir. Birey yeni fikirler ve eski fikirler arasında bir karar verecek olsa günümüzden kopmamak adına olumlu ve yeni bir bakış açısı sunacaktır. Bu aşamada kendisini yeşil şapkalı düşünme tekniğinin anlamları ile besleyen birey yeni fikirlere, yeni kavramlara, yeni bir algılama sürecine girer. Değişimin görünen yüzüyle ilgilenir. Diğer şapkaları tamamen dışarda bırakarak yaratıcı role geçmek için bir fırsat kollar. Adeta kalıpların dışına çıkılmasına teşvik niteliğindedir. Yeşil şapkayı bilinçli bir şekilde takmak bilinçli yaratıcılığa zaman ayırmak demektir. Fikirlerin kafamızda kendiliğinden oluşması gibi değildir. Bilinçli bir şekilde oluşturulmaya çalışılmasıdır. Yani ben herkesten ve her şeyden nasıl farklı bir (ürün, konuşma, nesne) ortaya koyabilirim' in

somut halidir. Ve yine yeni bir fikir bulmaya çaba harcamak gibidir. Çünkü bir girdi yoktur. Bir çaba vardır ve yeni fikirler oluşturmaya zaman ayırmayı talep eder. Tek bir cevap, tek bir doğru yerine birçok geliştirilebilen cevaplara ve çözümlere gidebilmenin yolunu açar. Alternatif arayışlardan ve daha iyi çözüm yolları bulma çabasından başka bir şey değildir aslında. Ne kadar çok çözüm bulursak o kadar çok alternatif olur ve yeni bir fikre ulaşılır. Müze gezilerinde öğrencilerin verdiği cevaplar arasındaki ‘yeni fikirler aklıma getiriyor’ cevabı aslında sadece öğrenciye bir girdi vermeden sınıf ortamını bilinçli bir şekilde müzeye taşımaktır. Böylece öğrenci ders ortamlarının müzelerin görsel anlamda sağladığı eser zenginliğinden dolayı yeşil şapkalı düşünme tekniğinin yaratıcılığına ulaşabilmiş oluyor. Bu kısımda eğitmen tarafından bilinç devreye girdiği zaman kendiliğinden değil de ‘müzenin kendilerine ne hissettirdiği’ sorusu cevap buluyor.

Altı şapkalı düşünme tekniğinde tüm şapkaların geniş kapsamlı düşünme biçimlerini bir arada düşündüğümüzde bunları birbirine karıştırmadan düşüncelerimizi ortaya koyabilmek önemlidir. Bu noktada düşüncelerimizi sadeleştirmek ve odaktan ayrılmamak adına düşüncelerimizin kontrolünü mavi şapkalı düşünme tekniği ile belirli bir sıra düzeninde planlayabiliriz. Çünkü mavi şapka tüm evreni kaplayan mavi gökyüzü gibi kontrolü ifade eder. Düşünme süreci çoğunlukla bireylerin konudan konuya geçmesi, zaman zaman o andan başka bir olaya sürüklenerek farklı durumlara tepki vermesi şeklinde bir yol izler. Altta yatan amaç yargıları, önerileri, duyguları, bilgileri birbirine karıştırır. Bu karışıklığın içerisinde hedefine ve alt amaçlarına ulaşmak için bir yol bulmak gerekir. Mavi şapkanın hazırladığı plan bu aşamada düşünceleri birbirine karıştırmamak bakımından devreye girmelidir. Müze gezilerini öğrenci ‘dersten kaçmak’ şeklinde bir düşünceyle yaramazlık yapmaya ve dersten saymamaya meyilli olduğundan, hazırlanan düşünme planı öğrenciyi eğitmenle bir kaosa itmekten alıkoyacaktır. Burada yine dikkati odaklayabilmek söz konusudur. Tıpkı uzaktan eğitim sürecinde eğitmenin öğrencinin dikkatini bilgisayara odaklamaya çalışması gibi...

2.6. Görsel Sanatlar Eğitiminde Altı Şapkalı Düşünme Tekniğine Bakış

Müzeler, içerisinde bulundurduğu birikimleri, ziyaretçilerinde oluşan merak ve heyecan duygusunu uyandırarak, ilgi ve alakalarını eğitim sürecine dahil eder (Karadeniz & Çıldır, 2014 s.16). Bireylerin küçük yaşlarından itibaren edindikleri sanat eğitimi, müze eğitimine evrildiği takdirde aktif olarak yaşadıkları bu süreç, bu zamana kadar öğrendikleri her şeyi anlamlı kılacaktır. Bir estetik beğeni duygusu gelişmiş birey tüm sanat kazanımlarını yaşam tarzı haline getirdiği takdirde sanat eğitimi hayatının her evresinde hissedecektir (Bulut & Atila, 2017 s.3) Hissettikleri bu evreler sayesinde ve bu içerikler doğrultusunda amaçlar incelendiğinde Görsel Sanatlar Dersinde Müze Bilinci oluşturmak için Altı Şapkalı Düşünce Tekniği Kullanılmasının etkilerini şu şekilde kazandırabiliriz.

Tarafsız Beyaz Şapka, Renksizliği, tarafsızlığı ifade eden anlamlarıyla düşünüldüğünde müzelerin bir ülkede sanatın farkını ortaya koyması, tarihinin bilinmesi, kültürünün korunması ve tanınmasında, gelecek kuşaklara aktarılmasında müzelerin öneminin ve gerekliliğini kavratılmasında önemli adımdır. Çünkü, bir ülke sanatıyla, kültürüyle ve tarihiyle her zaman var olur. Korumaya ve aktarmaya çalıştığı değerleriyle bir övünç duyar. Eserlerin künyelerinde verilen bilgiler bize o eserin manevi anlamda da değerini gösterir.

Duygusal Kırmızı Şapkayı, Müze eğitiminde kullanırken bireylerin kendilerini anlatan eserlerle eşleşebilmelerini sağlamak eserin biçimi, şekli ve hoş a giden rengiyle ilgilenmek, müzelerde kendilerine ait izler yakalayabilme alışkanlığı kazandırmak, eğitime bir derinlik ve öğrendiği bilgilere sahip olma duygusu katar. Birey ancak duygusal anlamda kendinden izler yakalayabildiği ortamlarda uzun süre kalır ve yaşam boyu orada var olmak ister. Çünkü kendini doğru ifade ettiği ve performansını sergileyebildiği alanlar ve ortamlar kişiyi çeker.

Kötümser ve Eleştirel Siyah Şapkayı, Müzelerin sadece birer depo olarak algılanmasının önüne geçirek, onların bir ülkenin en önemli kültür ve sanat hazinelerine ev sahipliği yaptığı alanlar olduğunu kavratmak mühimdir. Çünkü depo kelimesi bize bir sıkışıklık, gereksizlik, uzun süre kullanılmayacak ve ihtiyaç duyulmayacak eşyaların bir arada tutulduğu küçük karanlık ortamları ifade etmesiyle yeteri kadar sıkıcıdır. Bu düşüncelerin

önüne geçebilmek bireyi müze ortamlarında aktif kılmakla sağlanabilir. Müzelere yaklaşırken bu düşüncelerden arınmak kişiye doğru ve yanlış algısını daha anlamlı gösterir. *İyimser Sarı Şapka*; Müzelerde birçok döneme ve kültüre ait eserler ve objeler bulunmaktadır. Sanat eserlerindeki benzerlikleri ve farklılıkları ayırt edebilme özelliği kazandırarak bireyde muhakeme yeteneğini geliştirebilmek şeklinde kavratılabilir. Çünkü sarı şapka iyimser ve olumlu özellikler taşır. Biz bir sanat eserindeki benzerlik ve farklılıkları gece ve gündüzün aslında birbirini takip eden bir denge şeklinde oluşması halini ifade edebilirsek birbirinden ayrılan ve birbirine benzeyen noktalarını artılar eksiler şeklinde düşünürken aslında birbirinde bağımsız olmadıkları ayırdını fark ettirebiliriz. Bu şekilde bir düşünce sistemi yaratabilsek müzelerin bireyde çok fazla olumlu taraf oluşturduğunu görebiliriz ve gösterebiliriz.

Yaratıcı Yeşil Şapkayı, Yaratıcılık kelimesinden düşünüp ve yaratıcılığı öğrenciye düşündürmeye çalıştığımızda özgünlüğü anlatmada ve kavratmada bireyi yanıltmamış oluruz. Çünkü özgünlük ilk kez görülen, eskisi olmayan, yenilik ifade eden bir kavramdır. Bireye bilinçli yaratıcılık katabilmek önemli bir ayrıntıdır. Atık malzemelerle ilgili çalışmalar yapan Garbage Müzesinin yöneticisi amacını ‘gençlere bilgiyi aktarırken dünyayı koruma duygusunu da vererek bilgilerini yaşadıkları ortamdaki israf etme seviyesini aza indirerek, malzemeyi değiştirebilecekleri ve farklı alanlarda kullanabilecekleri şansının verilmesi’ şeklinde özetlemektedir (Eliot, 1996 s.42). Atık malzeme, ama kime göre? Kimisi atar, kimisi bir araç bulmuş olmanın farkını yaşar. Bu farkı ve geliştirilebilir zekayı bireye katmak diğer bir önemli kazanımdır. Bilinçli davranarak, bilinçli bir şekilde yaratıcığın başına geçmek, düşüncelere sınır koymamak gibidir aslında...

Değerlendiren Mavi Şapkayı, Müzede görsel sanatlar eğitimi ile bireylerin gerçek ortamlarda gerçek eserlerle yüz yüze gelmelerini sağlayarak sanat eserlerindeki gerçek değer yargılarını kavratarak, somut bir şekilde öğrencilerin önüne koymuş oluruz. Aslında burada yapılan iş kişinin bir konuda kesin bir yargıya varmasıdır. Ancak yine göreceli bir alan olduğunu unutmamak gerekir.

Unutulmamalıdır ki her sınıftaki öğrenciler geleceğin sanatçıları, mimarları, endüstriyel tasarımcıları, sanat eseri sahipleri, sanat tarihçileri, müze küratörleri, sinema eleştirmenleri, kitap ve broşür resimleyicileri, galeri sahipleri, sahne, set tasarımcıları, magazin dergileri yayıncıları, bilgisayar grafiği sanatçıları ve el sanatları ustaları haline gelebilirler. Ayrıca şüphesiz ki her sınıf yeni görüş açıları ve deneyimleri kendi kültürleri, görünüşleri, hayat tarzları ve bakış açıları yoluyla taşıyan öğrencilere sahip olacaktır (Özsoy, 2007 s.103).

Seidel ve Kenneth'den aktaran Bulut ve Atilla 2017, 'Müzeler, aktif öğrenme ortamları sunarak, eserle karşılaşma, esere dokunma, eser geçmişini öğrenme, ortamın kokusuyla birlikte hissedebilme, eserleri yerinde inceleme fırsatı yakalama, bu durum öğrenim sürecine daha çok katkı sağlar' diye yazmıştır. Müze eğitimi, bireyleri ortamın atmosferinden farklı düşünmeye teşvik ederek muhakeme yetisini geliştirir ve bu yeti sayesinde kişiler objeler arası bağ kurma şansı yakalar. Birey zihninde olan bilgiyi yeni bilgilerle daha çok anlamlandırır, derinleştirir ve bu süreci devam ettirir. Durumlardan çıkarım yapar. Yeni bir estetik beğeniye sahip olarak özgünlüğü, hayal kurmayı ve durumlara mantık çerçevesinde bakabilmeyi görür. Birey tarih bilincine ulaşmayı bir şekilde öğrenir. Geçmiş yaşantıları, eserlerle anlayarak günümüzle muhakeme yapabilmesine ışık tutar. Gelişme sürecini takip edebilir. Geçmişle bugünü mukayese ettiğimizde farkları görerek gelişimi nasıl kazandığımız bilincine ulaşır.

2.7. Çocukların Çizgisel Gelişim Evreleri

Çocukların çizgisel gelişim evrelerinin en çok irdelleyen yazar Lowenfeld'in yaklaşımı şöyledir.

2.7.1. Karalama Evresi (2–4 yaş arası)

Çocuk 1 yaş (12 ay) olunca karalama evresine geçer. Çocuklar için çok önem arz eden bir evredir. Çocuk kalem elinin bir uzantısı gibi var saydığından elini hiç kaldırmadan

amaçsızca çizgileri her yöne savurur. Bu durum onlar için çok zevk verici bir andır. İzlemesi karşısında bile yetişkini hayrete düşürecek çizgiler atarlar (Davido, s.17).

2.7.2. Şema Öncesi Evre (4–7 yaş arası)

Şema öncesi evrede çocuk, canlandırmak istediği nesne veya kavramla iletişim kurma kaygısı yaşar. Diğer taraftan da çocuk, dış dünya ile kurduğu ilişkilerini giderek zenginleştirir. Bu durum ona büyük bir doyum sağlar. Yaptıkları resimler algısal gelişimlerini izlemek açısından bir tek çocuk için değil, ebeveynler ve eğitimciler açısından da önem arz eder. Çünkü çocuğun gelişim ve düşünme basamaklarını izlemek için önlerinde büyük bir kayıt bulunur (Yavuzer, 1992 s.41).

2.7.3. Şematik Evre (7–9 yaş arası)

Bu yaştaki çocuklar pek çok denemeden sonra insanlar ve çevreleri hakkında bir görüş ortaya koymaya başlar. Şemalar arasında farklılıklar pek çok nedene bağlanmakla birlikte çocukların bireysel özellikleri açısından birbirinden ayrılır. Bu yaş çocuğun belirli objelerle sınırlandırıldığı bir dönemdir. İnsan figürlerindeki bilinen bazı sembolleri kullanmaya başlar. Bedenin parçasını kendi aktif bilgisine dayanarak betimler. Resimde sadece baş, gövde, kollar ve bacaklarla birlikte gözler, burun ağız gibi diğer uzuvların da olduğunu fark eder. Eller, parmaklar, ayaklar için ayrı ayrı semboller ekler. Figürün gövdesi yerine elbisesini çizer. Yüzde iki göz ve yan duran bir burun çizer. Resmin şekillerinde kollarını bacaklarını giysilerini ovaler, üçgenler, dikdörtgenler, daireler, düzensiz vücut şekilleri olarak geometrik şekillerle bize sunar. Derinliği ve perspektifi vermeye başladığı bir döneme girer. Kendi özgünlüğünü ortaya koyar. Ağaç, insan, araba figürlerini birbirinden ayrı düşünemez. İlk kez çevresinin bir parçası olduğundan haberdardır. Resimlerinde yer çizgisi ve gök çizgisini fark etmeye ve yansıtmaya başlar. Nesneleri kafasına göre yerleştirir. Kendine göre plan kurar. Abartma, ihmal etme, eksik bırakma, çocuğun

resimlerinde tipik özellikler dönemine denk gelmese de sağlıklı bir duygusal gelişim tepkilerinin belirtisi olarak görülür (Yavuzer, 1992 s.62).

2.7.4. Ergenlik Öncesi Evre (9–11 yaş arası)

Bu yaşlardaki çocuk artık toplumun bir üyesi olduğunun farkındadır. Bu farkındalık çizgilerinde görülmeye başlar. Bu dönemde çocuk geçmiş yaşlarına oranla daha ayrıntıcı ve gerçekçidir. Bu durumda resimlerinde çok net bir şekilde gözlenir. Çocuğun ayrıntıya dalmaya başladığı dönemdir. Renkleri gerçeğe uygun kullanmakla birlikte ,başkalarına göstermek ve yorum almak istemez. Bu dönemdeki çocuk resimlerinde ergenlik öncesi yılların naif ve özgür havasının ortadan kalktığını bildirirken, bulunduğu kültüre ve topluma ait hoş durumları benimser ve yaşam tarzına uygun olduğunu da gösterme endişesine girer (Yavuzer, 1992 s.65). 9-11 Yaş gurunudaki çocuk resimlerinde yaratıcı etkinliklerde bir beceri görülmez ve ne yapacağını bilemezler. Çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal gelişimleri arttıkça, bunun sonucunda önceki yıllarda kullandıkları üslupları ve tarzları kendilerine yeterli gelmez (San, 1979).

2.7.5. Mantık Çağı (11–13 yaş arası) (İlköğretim II Kademe)

Bu yaş gurubundaki çocuk resimlerinde çocukta nesneleri olduğu gibi kâğıda aktarma arzusu vardır. Çizgilerinde özgün olmaya çalışır ve bunun için taktik geliştirirler. Perspektif algısı gerçek anlamda yerleşmemiş, renk uyumu, mekânın düzenlemesi, ışık gölge oyunları, duruş-esneklik-hareket tam olarak fark edilse de bu durumu kâğıda aktarabilme başılamamıştır. Bu evrenin ergenlik çağının başı olduğu unutulmamalı, bedenın, ruhun hızlı bir gelişim süreci içine girdiğinden çocuklara karşı hassas olunmalıdır. Bu evrede insan çok büyük cinsiyet özelliklerinin farkında olarak çizmeye ve resmetmeye çalışır. Cinsiyet özelliklerinden haberdar olmanın büyük ölçüde arttığı bu dönemde resimlerinde etkileri

görmek mümkündür. Renk konusunda artık fazlasıyla bilinçli davranırlar ve bu durumun farkındadırlar (Yavuzer, 1992 s.6)

2.7.6. Ergenlik Krizi (13 yaş ötesi)

Ergenliğin başlangıcına geline bu dönem çocukların resimlerinin tamamen doğal çevrelerinden haberdar oldukları dikkatleri çeker. Çevresindeki objelerin oranlarını, boyutlarını, derinliklerini çizgilerinde yansıtmaya başlar. Renklerin farklılıklarından haberdardırlar ve bu durumu iyi bir biçimde kullanırlar.

8.sınıfta Görsel Sanatlar dersini alan yaş aralığı Ergenlik Öncesi Evrenin sonundan başlayıp ve Mantık Çağı döneminin sonuna kadar devam ettiği uzmanlar tarafından ortaya konulmuştur. Bu dönemin denk geldiği yaş aralığı bilindiği gibi bilinç geliştirmede, önemli bir konum olacaktır.

8.Sınıf Görsel sanatlar dersi öğretmen klavuzu incelendiğinde kazanımlar şu şekilde karşımıza çıkar;

Öğrenciler genel müzecilik ve Türk müzeciliği kurulu ve bu kurulları yöneten kişilerle ilgili kapsamlı bir araştırma yapar. Müze koleksiyonlarındaki eserlerin bu konuma taşınmasında, ziyaretçi ile buluşmasında, korunma aşamalarında bilgi edinir. Müze ziyaretinde bulunur ve müze ziyaretlerini online ortamlara taşır. Müzeleri anlatan bir görsel ürün ve tanıtım bilgisi hazırlar. Tarihini ve kültürünü ataların mirası olarak kabul eder. Teknolojik önemin farkına varır ve bundan yararlanır. Müze koleksiyonlarındaki tarihi ve kültürel yapıları görsel tasarımlar yoluyla somut bir şekilde anlatır. Ülkemizin müzeler, tarihi eserler, anıtlar ve öğren yerleri bakımından zenginliklere sahip olmasından gurur duyarak ve haberdar olarak bu bilince erişir. Görsel sanatların, tarihle ve kültürle bir zincir olduğunun kazanımına erişir (Peşkersoy & Yıldırım, 2016 s.157). Böylece online müze ziyareti yaptırılan öğrencilere kazanımlarının farkında olarak bu farkındalığın izinde giderek müzede eğitim bilinci aşılarmaya çalışılmıştır.

2.8. Müze Bilinci

Görsel sanatlar dersinde müze bilinci oluştururken düşünülen adımlardan bir tanesi de öğrencilerin müze bilincine ne kadar vardıklarını görebilmektir. Bilinç kelimesinin Türk Dil Kurumu (TDK) ‘undaki sözlük anlamı bilindiği üzere ‘insanın kendisini tanıma yeteneği, akıl ve bilinç kavramlarını içerir. Mecaz anlamıyla ise bilinç kelimesi, temel anlamda bilgi ve kişinin bir konu hakkındaki görüşünü içerir (<https://sozluk.gov.tr>). Bu çalışmada öğrencide bu kavramlara ne kadar hâkim olduğunu gözlemlemek ve öğrenciye çalışmanın ne kadar katkı sağladığını görebilmektir. Müze bilinci, müzenin ne anlama geldiği ve müze ile ilgili temel tanımlamaların bilindiği, müzelerin sadece birçok objeye ev sahipliği yaptığı ve halka sunulduğu kurumlar olmadığı, sunulan koleksiyonların yüzyılların kültürel birikimini, üretimini içerisinde bulunduran değerli bir öğrenme ortamı olduğunun farkında olunması gereken binalar olduğunun bilincini oluşturabilmektir. Müzelerin birinci yoldan dolaysız olarak öğrenme imkânı sunan binalar olduklarının bilinmesi fark oluşturur. Müzelerle iletişimde olmak, kültürün ve görgünün gereğini düşündürebilir. Müzelerin koleksiyonlarından bilgi edinme, geçmiş ile şimdi arasında iletişim kurma, muhakeme yapabilme vb. gibi alanlarda bireye farklı kültürlere ve alanlara merak duyma durumu sağlar. Görsel sanatlar derslerinin müzelerde işlenmesi müze bilincini geliştirme açısından büyük bir önem arz eder. Sanatla ilgili tüm eğitim aşamalarında, sanat ve sanat alanlarıyla iletişimde olmak, sanatın ve sanat eserlerinin bize verdiği mesajı anlamaya çalışmak, sanata hayatında yer açmak ve yaşadığı anın kalitesini artırmak için sanatın önemini bilmek, sanatla yaşamının farkını görmek ve böyle kişiler yetiştirmek temel dayanaktır. Sanat bilgisinin, sadece sanat eseriyle bire bir iletişim kurabilmenin sonucunda elde edileceğini savunur (Erinç, 2004 s.31).

Toplum en küçük eğitim kurumlarından başlayarak içe dönük bir düşünce sistemi ve düşünce biçimleri geliştirmeyi önemsemelidir. Dışa dönük düşünce sistemi ise bakış açılarını kitlelere, azınlıklardan başlayarak ulaştırıyor olmalıdır. Çözüm yollarından, altı şapkalı düşünme tekniğini kullandığımızda her topluma, millete, kişiye özgü düşünce

sistemi bulabiliriz. Altı şapkalı düşünme sisteminin toplumda, kişide, millette mutlaka bir karşılığı vardır. Nasıl ki etnik müzeler toplumlarının kültürünü, Medeniyet Müzeleri toplumların tarihini, Sanat Müzeleri geleneği ve çağdaşı, Çağdaş Müzeler modern sanatı harmanlayıp sunuyorsa altı şapkalı düşünme tekniği de değerlerin korunması yollarını, neden korunması gerektiğini ve bu değerlerin topluma sunulması bilincini oluşturmada eğitim kurumlarında anlatmak için en güzel araçtır. Eğitim kurumlarının da yaparak yaşayarak öğrenmeye geçtiği bu yıllarda müzelerin sadece kitaplardan, fotoğraflardan tanıtmakla sınırlı kalmayıp müzenin içinde eğitim ortamları hazırlanması gerekir. Eğitim ortamlarını müzelere taşıyıp öğretimin ilke ve yöntemlerini kullanarak hayata katmak, yerinde öğrenmek-öğretmek en kalıcısıdır. Bireyde akılda kalıcılık Altı Şapkalı Düşünce tekniğiyle paralellik gösterdiği düşünülürse müze bilincinin oluşturulması ve kişide değişim sağlaması kaçınılmazdır.

2.9. Araştırmada Yer Verilen Müzeler

Müzeler seçilirken birçok özellik göz önünde bulundurulmuştur. Amaç müzelerin topluma ve toplumun gelişmesine destek vermesiyle birlikte çizginin bir ucunda kişi ve toplum, diğer ucunda insana ve yaşadığı ortama şahitlik yapan malzemeleri içerisinde barındırmasıdır. Müzelerin bu iki grup arasında köprü görevi görmesi, iletişimi sağlayan kurumlar olarak önemli bir konuma getirmiştir (Atagök, 2006 s.59). Atagök' ün amacı doğrultusunda müzeleri belirlerken topluma ve yaşadığı çevreye şahitlik eden eserleri koleksiyonuna katmış olması göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca müze belirleme aşamasında öğrencilerin yaş guruplarıyla birlikte gelenekselden çağdaşa, çocuk dünyasından arkeolojiye dikkatlerini çekebilmek hedeflenmiştir. Müzelerin ilk örnekleri seçilmeye çalışılmıştır ki bu durum da bize eser zenginliğini ve büyük ressamların önemli tablolarını içerisinde barındıran çeşitliliği vermiştir. Öğrencilerin kendi bulundukları şehirdeki arkeoloji müzesinin de

çalışmaya eklenmesindeki amaç anlatılan konuyu somutlaştırmak için eserlerin aslına pandemi süreci bittikten sonra merakları dahilinde ulaşabilmelerini sağlamaktır.

2.9.1. Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi

Görsel sanatlar dersinde müze bilinci oluştururken altı tane müze seçilmiş, özellikle bir müzenin yaşadıkları şehirden olmasına dikkat edilmiştir. Öğrencilerin müzeye gittiklerinde müzenin salonlarındaki eserlere göre ayırt edici özelliklerine dikkat çekebilmek için Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi daha ayrıntılı işlenmiştir.

Kahramanmaraş'ta ilk müze 1947 yılında Taş Medrese' de kurulmuştur. 1961 yılında Kahramanmaraş Kalesi'ne taşınmış, 1975 yılında ise şimdiki mevcut müze binasına taşınmış ve halen görev vermektedir. Envanter kayıtlarında 30.000 esere sahiptir. Müze, yedi tane teşhir salonu, bir tane çocuk eğitim alanı, çok amaçlı toplantı salonu, bahçe teşhir alanı ve çevre düzenlemesiyle ziyaretçilerini ağırlamaktadır. (<https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-151934/kahramanmaras-muzesi.html>). Müzenin önemli salonları aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Antik Fil Sergi Salonu
- Direkli Mağara Kazısı Canlandırma ve Sergi Salonu
- Domuz Tepe Höyük Kazısı Canlandırma ve Sergi Salonu
- Maraş Aslanı ve Hitit Eserleri Sergi Salonu
- Mozaik Sergi Salonu
- Taş Eserler ve Steller Sergi Salonu
- Kronolojik Arkeolojik Eserler Sergi Salonu
- Sikke Teşhir Bölümü
- Bahçe Teşhir Kompleksi

2.9.2. Modern Sanat Müzesi

Modern Sanat Müzesi, İngilizce adı Museum of Modern Art kısaca "MoMa" dır. Orta Manhattan, New York'taki sanat müzesidir. Dünyadaki en önemli modern sanat müzesi olarak görülmektedir (https://tr.wikipedia.org/wiki/Museum_of_Modern_Art). Moma müzesinin öğrenciler için seçilmesindeki amaç, modern sanat müzelerinde hangi tür resim, fotoğraf, heykel sergilendiğinin bilinmesine dikkat çekmektir. Dünyaca ünlü ressamların önemli eserlerinin bu müzede olması önemli bir ayrıntıdır. Bu eserlerin birkaç tanesi şöyledir;

- The Persistence of Memory (Belleğin Azmi)- Salvador Dalí,
- Les Femmes d'Alger (Ovarlı Kadınlar)- Pablo Picasso,
- Broadway Boogie Woogie (Broadway Boogie Woogie'si)- Piet Mondrian,
- Water Lilies (Nilüferler)- Claude Monet,
- The Bather (Yıkana)- Paul Cézanne,
- Self-Portrait With Cropped Hair (Kesilmiş Saçlı Otoportre)- Frida Kahlo
- The Starry Night (Yıldızlı Gece)- Vincent Van Gogh
- Dance (Dans)- Henri Matisse.

2.9.3. Anadolu Medeniyetleri Müzesi

Müzede, Anadolu'da yaşamış olan uygarlıklardan geriye kalan arkeolojik eserler kronolojik olarak sergilenmektedir. Müzede eserlerin önemli ilk örnekleri yer almaktadır. Arkeolojik eserlerin kronolojik sergilenmesinde altı şapkalı düşünme tekniğine fikir oluşturabileceği düşünüldüğü için bu müze seçilmiştir.

2.9.4. İstanbul Rahmi Koç Müzesi

Toplumda gelişim ve öğrenimin çok yönlü olması sosyal alanların ve kültürel çevrelerin içinde toplumun değer verdiği ahlaktan beslenerek oluşması ve bu durumun yarattığı farkındalık çağdaş bir eğitim öğretim sunma görevini gerektirir. 2002-2003 yıllarının Eğitim ve Öğretimi kendisine görev edinen Rahmi Koç müzesi “Müzedede Eğitim Projesi” çerçevesinde; çocukların sosyal ve kültürel gelişimine destek veren ortamlar yaratmıştır. Bunun yanında zihni geliştiren, bedeni hareketsizlikten kurtaran, duyuşsal özelliklere katkı sağlayan sosyal alanlarla bireydeki hayal etme duygusunu ve kişide yaratıcılığı geliştirmeyi amaçlamıştır. (<http://www.rmkmuseum.org.tr/istanbul/muzede-egitim/muzede-egitim>). Bu kapsamda öğrencilere uzaktan eğitim sürecinde zengin detaylar oluşturulabileceği düşünüldüğü için İstanbul Rahmi Koç müzesi seçilmiştir.

2.9.5. Brooklyn Children's Museum

Brooklyn Children's Museum New York 1899'da kurulan ilk çocuk müzesidir. Amacı; şehir yaşamında yetişen çocuklara doğa bilimleri aşılmasıdır. 2. Dünya savaşı sonrasında teknoloji ve kültürel farkındalık daha çok önem kazanmıştır. Müzenin amacı yalnızca genç ziyaretçilerin ilgisini çekmek değil, ayrıca onların fikirlerine ve akıllarına da hitap etmektir. Müze sergi planlamasıyla genel olarak çocuklara katkı sağlamış tarihinde önemli bir rol oynamıştır. Müzenin amacı bizim bu müzeyi seçmemizde en büyük etkidir. Yaratıcı Yeşil Şapkanın alanını temsil etmektedir. Ancak müzelere şapkaların anlamlarına göre sınırlama getirilmediği için öğrencilere tüm şapkaların anlamlarını da düşündürmek amaçlanmıştır (https://en.wikipedia.org/wiki/Brooklyn_Children%27s_Museum).

2.9.6. Louvre Müzesi

Louvre Müzesi; dünyanın en büyük sanat müzesidir. Fransa'nın başkenti Paris'te, Louvre Sarayı'na kurulmuştur. Sadece içeriğiyle değil, içine kurulmuş olan tarihi yapıyla da oldukça önem taşır. Yunan ve Roma medeniyetlerinden kalma önemli eserlerin bulunduğu kraliyet

koleksiyonuna sahiptir. Bunun yanında Mısır ve Yakın Doğu Eserleri, Yunan, Etrüsk ve Roma Dönemine ait parçalar, İslamiyet'e ait Sanat Eserleri, Michelangelo'nun Ölmekte Olan Köle ile İsyançı Köle adlı heykelleri, I. François ve XIV. Louis 'nin kişisel koleksiyonlarını kapsar. Raphael, Michelangelo ve Leonardo Da Vinci gibi İtalyan ressamın eserleri, Baskı, Çizim ve Dekoratif sanatlar bölümü ile görülmeye değer bir ev sahipliği üstlenir. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Louvre_M%C3%BCzesi).

Louvre Müzesi bu kadar zengin içeriği bünyesinde bulundururken öğrencilere bu eserleri haber vermek müze eğitimi adına yapılabilecek önemli bir adım sayılmıştır. Altı Şapkalı Düşünme Tekniğiyle öğrencilere bu müzelerdeki eserler harmanlanarak sunulduğunda görsel ve teknik anlamda akılda kalıcılık sağladığı düşünülmüştür.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu araştırma, 2020-2021 Eğitim Öğretim döneminde COVID-19 pandemi sürecinin tüm yurdu etkisi altına aldığı, eğitimin sosyal platformlar kullanılarak yapıldığı, araştırmaların teknolojik imkanlarla sınırlandırıldığı, kütüphane ortamlarının ülke yasaklarına denk geldiği dönemde büyük bir titizlikle hazırlanmıştır.

Çalışma ilköğretim II. Kademe 8. Sınıf öğrencilerine altı şapkalı düşünme tekniğiyle müze bilinci kazandırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya, öğrencilerin şapka renkleri ve anlamlarına dikkat çekileceği düşünülerek 6 şapka, 6 öğrenci, 6 müze ile sınır getirilmiştir. Öğrencilere sosyal platformlar üzerinden ön anket ve son anket soruları gönderilmiş birbirinden farklı ve zengin içeriklere sahip müzeler seçilmiştir. Müze ziyaretlerinden sonra öğrencilerin yaptığı 'Renklerle Müze, Duygularla Müze' konulu resim çalışmalarında altı şapkanın anlamlarına ait ifadelerle müze bilincinin oluşup oluşmadığı saptanmış, yorumlar betimsel ifadelerle dökülmüş, araştırmanın etkisi görülmeye çalışılmıştır.

Bu bölümde araştırmanın Modeli, Araştırmanın Evreni ve Örneklemi, Verilerin toplanması, Verilerin Analizi ve Uygulama Süreci anlatılmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Bunun nedeni, araştırmanın problemi, amaçları, veri toplama ve analizi için en uygun yöntemin nitel bir araştırma modelinden geçtiğinin saptanmasıdır. Düzeylerine göre araştırma türlerinden de Betimsel Araştırma yöntemi ile resim ve anket yorumları yapılmıştır. Nitel araştırma yapmak araştırmacıya olayları ve olguları yakından takip etmek, bir betimleme gerçekleştirmek, bu olaylara ve olgulara bir yorumlama yapabilmek, kendi bütünlüğü içinde doğal bir inceleme kolaylığı sağlaması amacıyla tercih edilir (Yıldırım & Şimşek, 2000).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Kahramanmaraş İli Ortaokulları, örneklemini ise Kahramanmaraş On iki Şubat İlçesine bağlı Bahçeşehir Kolejinde 8.sınıfa devam eden altı (6) sayıda öğrenci oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

İncelemeleri yaparken aşağıdaki aşamaları öğrenciye uygulayıp müze bilinci oluşup oluşmadığı saptanmaya çalışılmıştır.

Veri toplanırken, Kahramanmaraş Bahçeşehir Koleji'nden seçili 6 öğrenciye yaptırılan çalışmada aşağıdaki adımlar takip edilmiştir.

- 1- Öğrencilere konunun amacı ve neden o yaş grubu seçildiği açıklanmış,
- 2- Ön Anket soruları cevaplatılmış
- 3- ZOOM platformu üzerinden altı tane müze gezdirilmiş,
- 4- Son Anket soruları cevaplatılmış,
- 5- 'Renklerle Müze, Duygularla Müze' konulu resim çalışması yaptırılmıştır.

3.4. Verilerin Analiz

Nitel araştırmalarda analiz verileri toplanırken, verileri toplama sürecini tamamladıktan sonra yapılabilir. Bu tür araştırmalarda analiz yapılmasının nedeni, şablonları, düşünceleri, açıklamaları ve anlamları yeniden keşfedebilmektir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2018 s.258). Bilimsel bilgiye göre, Analiz, nitel verinin düzenlenmesi, sorgulanması, araştırmacıların temaları belirlemesi, ilişkileri ortaya çıkarması, açıklayabilmesi, yorumlaması ve yordaması ile teori oluşturmasını sağlar. Verilerin analizi yapılırken, Öğrencilere online müze ziyareti sonrasında yaptırılan çalışmaların değerlendirme kriterleri ve buradan elde edilen verilerin analizi Altı şapkalı Düşünme Tekniğinin Renklerinin anlamlarına ait ifadeler aranmış bu ifadeler betimsel analiz modeli ile yorumlanmıştır. Çünkü, Betimsel analiz daha yüzeysel ve kavramsal yapının açık biçimde belirlendiği bir analizdir (Yıldırım & şimşek, 2000).

3.5. Uygulama Süreci

Bu tez COVID-19 sürecinde hazırlanmıştır. Bu yüzden görüşmeler ZOOM platformu üzerinden yapılmış, öğrenciler ONLINE müze ziyaretinde bulundurulmuştur.

Araştırmada ilk önce ön anket çalışması yapılmıştır. Sonra Altı şapkalı Düşünme Tekniğinden bahsedilmiştir. Ardından 6(altı) müze gezdirilmiştir. Son anket soruları cevaplatılmış ve ‘Renklerle Müze, Duygularla Müze‘ konulu bir resim çalışması yaptırılmıştır. Araştırmada uygulama süreci tamamlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde ön test –son test ve resimlerden elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Geleceğimizi emanet ettiğimiz çocuklarımız müze ve sanat galerilerinde geçmiş medeniyetlerle ve kültürlerle bağ kurabilmelidir. Çağını takip etmeli geçmiş ve gelecek arasındaki sentezi yakalayabilmelidir. 8. Sınıf öğrencilerinden beklenen kazanımları Altı Şapkalı Düşünme Tekniği anlamları ile sınırlandırarak müze bilincine ulaşp ulaşmadıklarını gözlemlerken resimlerinde şapka anlamlarına ait ifadeler ve kazanımlar aranmıştır.

Beyaz Şapkanın anlamlarıyla düşünen öğrenci kazanımında müze bilincini ararken objektif bilgileri yansıtıp yansıtmadığına bakılmıştır. Çünkü, esere bakarken, eseri incelerken amacımız sadece esere bakıp geçmek değil, aynı zamanda eserin ayrıntılarını görebilmek, bize verdiği mesajı anlayabilmek ve eseri tanıyabilmektir. Eser künyesini yani o eserin dönemini ve özelliklerini bilgiler ile verebilmenin yanında onu içselleştirmek ve içselleştirdikleri durumları hissedebilmektir.

Duygusal Kırmızı Şapkanın anlamlarıyla eşleşebilen öğrenci kazanımında müze bilincini ararken, müze ziyaretinden zevk alan, anın tadını çıkartan, hiç ilgisi olmasa bile görevini yerine getirirken hayatından izler yakalayabilen öğrencinin bir merak içerisinde olması

beklenir. Herhangi bir eseri evinde ve odasında hayal edebilmesi bize bu bilince ulaşım ulaşmadığı hususunda ipucu verecektir.

Kötümser ve Eleştirel Siyah Şapkanın anlamlarıyla eşleşebilen öğrenci kazanımında müze bilincini ararken, müzelerin depo alanları olarak algılanmasının önüne geçilmeye çalışılması, müze bilincini kazandırırken depolamanın aslında bir nesneyi saklamak istemekten doğması, sakladığı eserlerin çoğaldığını görerek biriktirdiğini ve biriktirme davranışının zamanla içinde yüceldiğinde bir koleksiyonere dönüştüğünü fark etmesini sağlamak önemlidir.

İyimser Sarı Şapkanın anlamlarını kavrayan öğrenci kazanımında müze bilincini ararken, yaşadığı ortamın özellikleriyle geçmiş dönemin özelliklerini benzerliklerini ve farklılıklarını sentezleyip ayırt edebilmeyi ve bunu resminde ifade edebiliyor olmasına bakılmalıdır.

Yaratıcı Yeşil Şapkanın anlamlarını kavrayan öğrenci kazanımında müze bilincini ararken, resimlerinde sosyal yaşamı yansıtan eserleri birçok sanatsal yol kullanarak ifade edebilmesi, kullandığı malzeme ve teknikte sınır tanımaması, eğitmenin bile aklına yeni fikirler getirebilmesi, arkadaşlarının göremediği ayrıntıları fark edebilmesi özelliklerine bakılmakla birlikte, yaratıcılık olgusu aranmalıdır.

Değerlendiren Mavi Şapkanın anlamları ile eşleşebilen öğrenci kazanımında müze bilincini ararken, gerçek değer yargıları kavratmaya çalışmasıyla, geçmiş ve çağının yaşam kültürüne ait özelliklerin aynı veya farklı durumlarını değerlendirmeye çalışması beklenmiştir.

Müze bilinci bu şekilde açıklanarak çalışmaya başlanan bireylerde yaratıcılık, kendi hayattaki yerini anlamlandırma, özgüven ve verim potansiyelinin artacağı bilindiği üzere sanal ortamdaki müze ziyaretleri öğrencileri hiç heyecanlandırmadığı bulgusu apaçık ortadadır. Ön test ve son test cevapları betimsel ifadeler kullanılarak yorumlanmıştır. Resimlerden elde edilen veriler Altı Şapkalı Düşünme Tekniği' nin şapka renklerinin anlamları ile sınırlı tutularak müze bilincine ulaşım ulaşamadığı, çalışmanın etkili olup olmadığı araştırılmıştır.

4.1. Ön Test sorularının cevaplarından elde edilen bulgular ve yorumlar;

Öğrencilere ön yoklama test soruları belirlenirken genel anlamda müze kelimesinden ne kadar haberleri olup olmadığı, bu kelimeyi ne kadar tanımlayabildiklerine bakılmak istenmiştir. Müze türlerini yoklamadaki amacımız ise müzelerin hangi alanlarda var olduğunun bilinip bilinmediğinin saptanmaya çalışılmasıdır. Daha önce müzeye gidilip gidilmediğini sorarken amacımız öğrenci hayat tarzı haline getirdi mi yoksa okulda götürülen gezilerle mi sınırlı kaldığının çözülmeye çalışılmasıdır. Hoşlanılan bir eserin öğrencide merak uyandırması güzel bir adım ve bireye kişilik özelliklerini geliştirmesi bakımından anlam katacağı için ne kadar heyecanlandıklarını bu soru sayesinde görülmeye çalışılmıştır. Müzeye gitmek ne işe yarar? ‘Sorusu bizim için yine öğrencinin müzelere karşı tutumlarını ve bakış açısını yoklayabilmek adına anlamlıdır. Görsel sanatlar dersleri müzelerde sık sık işlense sizce ne anlam ifade eder?’ sorusu öğrencinin müze ve eğitimi bir arada düşünüp düşünemediklerini anlamaya çalışmak için sorulmuştur. Olumlu cevaplar alınmıştır. Soruların seçilme nedenleri bu yönde olup, soruları sınırlandırırken bu cevapların öğrencinin yaş grubuna göre bize birçok yeterli cevap verebilecekleri düşünüldüğü için 6 soru ile sınırlandırılmıştır.

1-Müze ne demektir?

Müze, ‘Gözlem, mantık, yaratıcılık, hayal gücü ve beğeni duygusunun oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunabilecek başlıca yaygın eğitim kurumlarıdır (Atagök, 1999 s.137). Bu tanımdan yola çıkarak öğrenci cevaplarında tek cümlelik ve tek kelimelik bulgulara rastlanmış,

3 öğrencide bilginin sergilendiği yer,

2 öğrencide sanatsal ve bilimsel eserlerin sergilendiği ve korunduğu yapı,

1 öğrencide de tarihe ışık tutan eserlerin sergilendiği yerdir.’ Şeklinde

cevap alınmıştır.

Yorum, Yukarıdaki yanıtlara bakıldığında çocukların müzeyi klasik ve bilinen biçimiyle tanımladıkları, bilginin sergilendiği, sanatsal ve bilimsel eserlerin sergilendiği ve korunduğu

yapı, tarihe ışık tutan eserlerin sergilendiği yerler olarak verilen cevaplarda öğrencilerin müzelerde aslında hem bilginin hem de sanatın sergilendiğinin farkında olduklarını görebildikleri bulgusu hakimdir. Bunun yanında ‘tarihe ışık tutan eserler’ derken de verilen cevapta bir ülkenin geçmişinin müzeler sayesinde anlaşılacağı, tarihi anlamda geçmişin aslında hala korunduğu, birçok bilgiyi de içerisinde barındırdığını biliyor oldukları bulgusu vardır.

2- Hangi tür müzeler vardır?

Tüm öğrenciler tarafından cevaplanan bu soruda öğrencilerin birçok çeşitli müzeden haberdar oldukları bulgusuna rastlanılmıştır.

- 5 öğrenci Arkeoloji Müzesi,
- 2 öğrenci Sanat Müzesi,
- 3 öğrenci Oyuncak Müzesi,
- 5 öğrenci Dondurma Müzesi,
- 3 öğrenci Mutfak Müzesi,
- 1 öğrenci Matematik Müzesi,
- 1 öğrenci Sanal Müze,

gibi birçok müze çeşidinin bulunduğu bir cevap yelpazesine ulaşılmıştır.

Yorum, Bu müzeler genel anlamda bir şehirde bulunan tüm müze çeşitlerini de kapsadığı için özellikle öğrencilerin kendi şehirlerindeki tüm müzelere gitmiş olması çok sevindiricidir. Ayrıca farklı müze çeşitlerini kapsayan cevaplar öğrencilerin müze gitmeyi farklı şehirlerde de sürdürdükleri bilgisini bize vermektedir. Bu durumda çalışmaya başlarken bu cevaplar yine araştırmacı tarafından iyi ki müzeler adına bir çalışma yapıyorum fikrini de yinelemiştir.

3- Daha önce hiç müzeye gittiniz mi? İsimlerini yazar mısınız?

Öğrencilerde bu sorunun cevabı çok zengin cevaplarla dolu olup, müze gezmeyi hayatlarının içine kattıkları görülmüştür. Beklenmedik bir müze gezisiyle karşılaşmıştır. İsmi saydıkları müzeler şu şekildedir:

5 öğrenci K. Maraş Arkeoloji Müzesi, 5 öğrenci K. Maraş Dondurma Müzesi, 2 öğrenci Ayasofya Müzesi, 2 öğrenci Koç Müzesi, 4 öğrenci Yedi Güzel Adam Müzesi, 3 öğrenci Oyuncak Müzesi, 2 öğrenci İstanbul Arkeoloji Müzesi, 2 öğrenci İstanbul 1453 Panoramik Müzesi, 3 öğrenci Zeugma Müzesi, 2 öğrenci Türk İslam Eserleri Müzesi, 1 öğrenci İstanbul Çikolata Müzesi, 1 öğrenci Viyana Efes Müzesi, 1 öğrenci Naturhistorisches Müzesi' dir.

Yorum, Bu müzeler bir ülkedeki en önemli ve değerli eserlere sahip, eser zenginliği bakımından hepsi alanında birinci sırada olan müzelerdir. Bu müzelerin çok çeşitli olmasıyla öğrencilerin sayılarının fazla olması arasında büyük bir mutluluk söz konusudur. Bu içerik bakımından zengin müzelere ve eserlere ne kadar da yakından baktıklarını bize göstermektedir.

4- Daha önce bir müzeye gittiyseniz orada gördüğünüz bir eseri tekrar görmek istediniz mi? Sorunun cevabı bu tezin amacı için, ne kadar heyecanlandıklarını, ilgilerinin ne kadar yüksek ve düşük olduğunun göstergesidir. Buradan 3 evet 3 hayır cevabı alınmıştır.

Yorum, Öğrencilerin aslında müzeye gittikten sonra, müzelerin içeriklerini pek irdelemek düşüncesinde olmadıkları düşünülmüş, diğer 3 öğrencinin heyecanlarının arttığı ve onlara yaratıcılık kazandırdığı bulgusuna rastlanılmıştır. Çocukların müze gezmekten hoşlandıkları, heyecanlandıkları bulgusuna rastlanılmıştır. Ancak bazılarında da pek ilgi uyandırmamış olduğu fikri aklımıza gelmiştir. Tamamen kişilik özelliklerine bağlı olduğu düşünülmüştür.

5- Müzeye gitmek sizce ne işe yarar?

3 öğrencide ‘bilgi kazanmaya’ şeklinde yalın bir cevap gözlenirken, Öğrencinin bilgiyi nereden, nasıl alacağını biliyor olduğunu göstermektedir. Öğrenciler için en çok merak edilen noktadır aslında. Bu öğrenci bilgiyi nereden alacağını biliyor mu acaba? Bu durum bir eğitimci için endişe verici bir durumdur. Cevabın bu yönde olması araştırma için anlamlıdır.

3 öğrencide sırasıyla, geçmiş hakkında bilgi edinmemize ve büyük sanatçıların eserlerini görmemize yarar, tarihimizi aydınlatmaya yarar ve kültürel tarihimizi öğretmeye yarar’ şeklinde cevaplar alınmıştır.

Yorum, Cevaplarda, müzelerdeki eserleri sorguladıkları müzedeki eserlerle empati kurup geçmişte yaşıyor gibi hissettikleri görülmektedir. Öğrencilerin tarihimizi nereden öğreneceklerini bilmeleri, tarih deyince özellikle arkeoloji müzelerini gezebileceklerini bildikleri fikrini aklımıza getirmektedir. Çocukların müze bilincine yetişkinler kadar sahip oldukları bulgusuna rastlanılmıştır.

6- ‘Görsel sanatlar dersi kapsamında müze ile ilgili ne düşünüyorsunuz?’ sorusuna cevapları verirken fikir geliştirmek açısından 3 şık eklenmiştir. Bunlar:

- a) Müze ortamları aklıma yeni fikirler getiriyor.
- b) Daha çok resim çizmek istiyorum.
- c) Sıkılıyorum, bence kasvetli ortamlar.

Bu sorumuzun cevabı istisnasız tüm öğrencilerde A şıkkı olan, ‘Müze ortamları aklıma yeni fikirler getiriyor.’ olarak cevaplanmıştır.

Yorum, Yukarıdaki cevap öğrencilerin yeni fikirler akıllarına getiriyor şeklinde olması ilham alınan bir ortamı biliyor olmaları hissini barındırdığı için araştırmacıda mutluluk uyandırmıştır. Bu durum müze bilincinin öğrencilerde hep var olduğu inancını pekiştirmiştir.

4.2. Son Test sorularının cevaplarından elde edilen bulgular ve yorumlar:

1-Müzeleri gezmek size ne hissettirdi?

Müzeleri gezmek öğrencinin birincisine ‘eski tarihlerde yaşıyormuş gibi bir his verdiği’ görülmüş, ikincisi ‘içindeki merakın daha da arttığını’ yazmıştır. Üçüncü öğrenci ‘kendisini daha iyi ve bilgilenmiş’ hissetmiştir. Dördüncü öğrenci ‘hiçbir şey’ hissetmediğini yazarken, beşinci ve altıncı öğrencinin soruyu cevaplamadığı görülmüştür.

Yorum, Müze gezmek bireyi bin bir türlü duruma götürür. İyi tasarlanmış ve atmosferi doğru dizayn edilmiş (ışık, alan genişliği, eserlerin seçimi ve yerleştirilmesi, konum vb.) bir müze bireye farklı kapılar açacaktır. Öğrencinin eski tarihlerde yaşıyormuş hissini alması müzelerin türlerine göre etkili olduğu bulgusuna bizi götürür. Müze gezdikten sonra merakının artması ve var olan bilgilerini kontrol ederek yeni bilgiler edinmesi öğrencide bir müze bilinci oluşarak farklı düşünebildiğini müzelerden beslendiğini bize yansıtır. Diğer öğrencinin verdiği hiçbir şey hissetmeme cevabı uzaktan eğitim sürecinin hisleri ortaya koymakta güçleştirdiğinin kanıtıdır.

2-Müzeleri gezdikten sonra hangi eserlerden (resim, heykel, obje) etkilendiniz?

Mamut İskeleti’nden etkilenme, Van Gogh’un tablosu, Viyana doğal tarih müzesinde isminin anlamı olan Berilyum madenini görmek öğrencilerin verdiği en önemli cevaplar olarak görülmüştür. Ancak burada öğrenci kendisinin önceden gezdiği bir müzeden etkilendiği bilgisini yazmıştır. Yine diğer 2 öğrenci soruyu cevaplamazken, bir tanesi de sadece ‘Resim’ diye kısa bir cevap vermiştir.

Yorum, Öğrencilerin en çok hangi eserlerden etkilendiğini öğrenmek bu çalışmaya katacak yorumların önemi ve öğrencilerin düşüncelerinin ne tarafa kaydığını öğrenebilmenin kilit sorusudur. Bu soru özellikle son yoklama sorularına eklenmiştir. Öğrencinin bir tanesi eskiden kendisinin gezdiği bir müze kapsamından bu soruyu cevaplama Berilyum madenini tamamen içselleştirdiğini düşündürmüştür. Ancak bizim gezdiğimiz müzelerden değildir. Mamut iskeleti cevabı Kahraman Maraş Arkeoloji Müzesinde yer alan önemli

iskeletlerdendir. Bu iskelet Maraş Fili olarak bilinir. Maraş'taki Gavur Gölünün tektonik özelliğe sahip olmasından dolayı o alanda bulunmuştur. İlk incelemelerde Mamut İskeleti olduğu sanılsa da araştırmalar derinleştğinde bir Asya fil ailesinden olduğu anlaşılmıştır. Maraş çevresinde zaman zaman bu fil topluluğuna yine rastlanılmıştır. Öğrencinin bir diğeri Van Gogh tablosu diye yazmıştır. Tablonun ismini yazmadığı için Van Gogh tarzının öğrenciyi etkilediğini düşünüyoruz. Bir diğer öğrencinin verdiği resim cevabı ise yeterli gelmemiştir. Bu yüzden belirsizlik dahilinde öğrencinin sadece MoMa Müzesindeki resim çeşitliliğinden etkilendiğini düşünüyoruz. Diğer 2 öğrenci de soruyu cevapsız bırakarak araştırmacıyı hayal kırıklığına uğratmıştır.

3-Sevdiğiniz eserleri yeniden görmek ister misiniz, size heyecanlı geldi mi? O müze ortamına girmek istediniz mi?

Anketin 3. Cevabı, bir öğrenci tarafından 'tabi ki oraları tekrar gezmek ve o ortama girmek isterdim' diye cevaplanmıştır. İkinci öğrenci 'Evet, canlı olarak görmek isterdim', derken diğer iki öğrenci 'Evet' diye kısa cevaplar verdiği görülmüştür. Aynı şekilde diğer öğrencilerin soruyu cevaplamadığı bulgular arasında görülmektedir.

Yorum, Bir müzeyi gezdikten sonra eğer o müzeden etkilendiysen ve orayı yeniden görmek istersen en yakın tanıdıklarından başlayarak müzeyi gezdirme fikri akla gelir. Benim gördüğüm bu eserleri onlara da göstermeliyim heyecanına kapılırsın. Zihninin beslendiği sanat etkinliğine onları da dahil edersin. O heyecanı yeniden yaşarken sevdiklerinle de paylaşırsın. Bu yüzden o küçük bireylere bu soru yöneltilerek içlerinde bir heyecan taşıyıp taşımadıklarını fark edebilmek adına bu soru sorulmuştur. 2 Öğrencinin cevabı sadece evet olurken, diğer 2 öğrencinin verdiği tabiki oraları tekrar gezmek, o eserleri yeniden görmek isterim fikri çok ayrıcalıklıdır. Çünkü öğrenci o heyecanı yakalayabilmiştir ve yeniden o etki altına girmek istiyordur.

4- Bu çalışmayla birlikte 6 tane müze gezmenin size bir yarar sağladığını düşünüyor musunuz?

Bu çalışmayla birlikte altı müze gezmek öğrencide müze bilinci oluşturacağı düşünülmüştür. Ancak verilen cevaplardan her öğrenci için öyle olmadığı bulgusuna rastlanılmıştır. Cevaplar; hayır, biraz, evet, cevapsız kâğıt şeklinde dönmüştür. Ayrı tutulması gereken bir cevap ‘Evet, bilgilendiğimi düşünüyorum’ dur.

Yorum, Araştırmada 6 tane müze gezmek ciddi bir zenginlik barındırır. Yeni bilgiler edinmek, yeni binalar ve eserler görmek önemlidir. Bu cevaplarda öğrenci tamamen ergenlik dönemi başlangıcındaki olumsuz ifadesini takınmıştır. Bu görev, bu iş neden karşımdadır diye bir sorgulama içerisinde. Bu yüzden altı tane müze gezmenin ayrıcalığını hissedememiştir. 2 öğrencinin verdiği ‘Hayır’ cevabı ve bir öğrencinin verdiği ‘Biraz’ cevabı yine araştırmacıyı hayal kırıklığına götürür. Bir öğrenci ‘Evet’ cevabı verse de açıklama gereği duymamıştır. ‘Evet, bilgilendiğimi düşünüyorum’ cevabı bize öğrencinin hem görsel anlamda bulunduğu durumun farkında olduğunu, hem de bilgi bakımından ilerleme gösterdiğinin cevabıdır. Bilgilenmek bir bakıma haberinin olmadığı yeni bir şeyi öğrenmektir. Bir öğrenci de olsa bilgi verebilmenin umudu araştırmacıda sarı şapkanın iyimserlik hissini doğurmuştur.

5-Altı tane müzeyi gezdiğimizde altı şapkayı temsil eden renklerin anlamlarına göre müzeler sizde hangi renge yakın oldu? Kendinizi hangi renkle tanımlarsınız?

Bir Değerlendiren Mavi Şapka, Üç Yaratıcı Yeşil Şapka, Bir Duygusal Kırmızı Şapka, Bir Kötümser Siyah Şapka cevapları alınmıştır. Bir öğrencinin verdiği cevap ‘Özellikle Arkeoloji ve Sanat Müzeleri bana yaratıcı yeşil şapkaya yakın gelmiştir.’ diye yazılan özel bir bulguya rastlanılmıştır.

Yorum, bu araştırmada özellikle altı şapkalı düşünme tekniği kullanılmıştır ve düşünce olarak öğrenciler farklı şekillerde düşündürtmeye sevk edilmiştir. Bu soru özellikle hangi şapka rengine yakın hissedildiyse o renk özellikleri üzerine bir açıklama yapılması veya

Renklerle Müze Duygularla Müze Konulu bir Resim çalışması beklenmiştir. Öğrenci sadece şapka ismi verirken bir öğrenci ‘arkeoloji ve sanat müzeleri bana yaratıcı yeşil şapkaya yakın hissettirdi’ cevabı alınmıştır. Bu müzeler medeniyetlerden çağdaşa tüm alanları kapsadığı için aslında öğrencinin bir müzeye gitmesinin yaratıcılığı tetiklediği fikrini düşündürmüştür.

6-Görsel Sanatlar Dersleri müzelerde işlenirse sizce faydalı olur mu?

Öğrencilerde son anket sorularında ciddiyetsizlik ve sıkça cevap vermeme görülse de bu soruyu bilinçli cevapladıkları düşünülmüştür. Tüm öğrencilerden Görsel Sanatlar Derslerinin müzelerde işlenmesinin faydalı olacağı cevabı alınmıştır. ‘Kesinlikle! Görerek öğrenmenin çok güzel ve faydalı olacağını, düşünen öğrenci bulgusuna rastlanılmıştır.

Yorum, Görsel sanatlar derslerinin müzelerde işlenmesi konusunda tüm öğrencilerden ‘Kesinlikle’ cevabını almamızla birlikte bize önemli bir eğitim ortamının daha aslında var olduğunu ve bizim eğitmenler olarak eğitimi müze ortamına taşımamız gerektiğini düşündürmüştür. Bu konu ile ilgili MEB ‘e bir teklif hazırlanabilir. Müzelere gidiş-geliş masrafları okullar tarafından karşılanarak 2-3 haftada bir müzeler eğitim ortamı olarak kullanılabilir. Bu durum genelde sene sonlarında bir defaya mahsus yapılıyor. Durum değişikliğine gidilebilir. Özellikle küçük şehirlerdeki müze eğitimleri mekanların da canlanmasına ve hareketlenmesine ortam hazırlayacaktır.

Bu araştırma, ilköğretim II. Kademe 8.sınıf öğrencilerinden alınan veriler doğrultusunda hazırlanmıştır. 2020- 2021 eğitim öğretim dönemini kapsayan araştırma pandeminin oluşturduğu uzaktan eğitim sürecine denk gelmiştir. Dönem bitene kadar öğrencilerin bir sınav mücadelesi içerisinde olduklarını biliyoruz. Bir taraftan da ülkemizde COVID-19 şartları içerisinde devam eden bir eğitim süreci hakimdir. Eğitimlere her gün ZOOM platformu üzerinden sistemli ve formal bir şekilde devam eden Bahçeşehir koleji öğrencilerinde hiçbir aksama olmadan derslerine devam ettikleri bir gerçektir. Sınavlar bitip yeniden Zoom platformunda müze üzerine bir çalışma yapıldığını görmek ve bu sürece dahil

olmak öğrencilerdeki sorumluluk yükünü yeniden hatırlamalarına sebep olmuştur. Cevapsız kalan sorular ve resim eksikleri bu araştırmaya bu açıklamayı yapmayı uygun görmüştür. Araştırmacı öğrencilerden varsayımlarda bahsedildiği gibi çok eğlendiklerini görmemiştir. Renklerle Müze Duygularla Müze konulu resim çalışmalarında renk kullanımı yok denecek kadar azdır. Mantık çağındaki çocuk profili göz önünde bulundurulduğunda sorgulayan bir II. Kademe ile karşı karşıya kalınmıştır. Tüm açıklamalara rağmen araştırmacı karşısında kayıtsız kalındığı gözlenmiştir. Bu durum aslında uzaktan eğitim sürecinde fazlasıyla bilgisayara ve saatlere bağımlı yaşamak zorunda kalan öğrenciler için, özellikle de sınav sorumluluğunun bu dönemde olmasından dolayı dönemsel bir süreçtir. Covid süreci olmasaydı ve öğrenciyle yüz yüze bu çalışmaları yapmış olsaydık öğrenci sorulara ve resim çalışmalarına kayıtsız kalmazdı. Çünkü öğrenci her zaman yaparak yaşayarak etkin öğrenme ile somut deneyimler edinmeyi sever.

4.3. Renklerle Müze Duygularla Müze konulu resim çalışmalarından elde edilen bulgular ve yorumlar

1. Öğrenci

Şekil-2 Renklerle Müze Duygularla Müze

Yaşı: 13

Cinsiyeti: Kız

Okulu: Kahramanmaraş Bahçeşehir Koleji

Sınıfı: 8

Resim: A4 üzerine Karakalem Tekniği

Resim incelendiğinde Kompozisyon bakımından kâğıda oldukça iyi yerleştirilmiştir. Mantık çağındaki çocuk özelliklerini sergilemiştir. Kurşun kalemle yapılmıştır. Renk kullanılmamıştır. Teknik anlamda renk kullanılmamasının yanında çizgiler orantılı bir şekilde çalışılmıştır. Öğrenci derinlik etkisi aramıştır. Bazı alanlar leke olarak bırakılmıştır. Bu durumda resme kirlilik ve özensizlik vermiştir.

Öğrenci anket sorularında kendisini Kötümser ve Eleştirel Siyah Şapka ve Yaratıcı Yeşil Şapka ile tanımlamıştır. Bu kapsamda resme nasıl yaklaştığını değerlendirdiğimizde ayağında zincir takılı bir figür çizmesi bizi endişelendirir. Çünkü bacaklar vücudun en güçlü organları olduğu düşünülürse bu organın esaret altında olduğu etkisi yaratır. Resmi yapan 13 yaşındaki öğrencinin sınav endişesini kâğıda yansıttığı düşünülmüştür. Ancak siyah şapkanın riskleri ve tehlikeleri işaret ettiği göz önüne alınırsa resim bilinçli bir elden çıktığını, anlatımın amaca uygunluğunu gösterir. Figürde profilden oturmuş vaziyette baş dik bir şekilde karşıya ve yukarıya bakmakla birlikte gözler seçilmemektedir. Ağız kapalıdır. Ağzın kapalı ve dudakların birbirine kenetlenmiş olması gerginliği ifade etmektedir (Davido, 2021 s.59). Ön plandaki çocukların ellerindeki sert cismi birbirlerine dönük tutmaları kötümser siyah şapka ile eşleştirildiği düşünülmüştür. Ancak kalem olarak çizilmek istenmiş olabilir. Bebek arabası masum sevecen bir obje olarak görünmekle birlikte, yanındaki figür anneyi ifade ettiği çok açıktır. Ancak anne figürünün kollarının vücuda bitişik olması bireyde kaybetmişlik duygusu ile alakalıdır. Ellerin görünmemesi sosyal suçluluğu temsil etmektedir (Davido, 2021 s.60). Ayrıca anne figürünün arkası dönük olması, yanındaki bebeğiyle ilgisizliği konuya ve tabloya odaklı olduğunu göstermektedir. Bu durum bizi

kötümserliğe götürmektedir. Öğrenci burada kötümser ve eleştirel siyah şapkadan ne anladığı çok açıktır. Müze bilincini hangi anlamda oluşup oluşturmadığını risklerle ve tehlikelerle anlatmaya çalıştığı düşünülmektedir.

Öğrenci son anket sorularındaki cevabında kendini, yaratıcı yeşil şapka ve kötümser-eleştirel siyah şapka ile tanımlamıştır. Yaptığı resim çalışmasında yaratıcılığa dair bir ifade görülmezken kötümser-eleştirel siyah şapka açısından ayağında zincir takılı bir insan figürü çizmesi ve bu resmin önünde çocukların bulunması, ellerinde sert bir obje ile birbirlerine dönük olmaları ve bir bebek arabası resmetmesi kötümser bir ifade ile yorumlanmıştır. Ancak tablodaki ayakların bağlı olması, kocaman bir resmin önünde oturup izler pozisyonunda kalmış olması oradan ayrılmak istemediğini ifade ediyor olabilir. Tabloda mekân duygusu verilmiş olması da bizi olumlu düşünmeye sevk eden ifadelerdir.

Resim mantık çağındaki çocuk evresinde değerlendirildiğinde, duruş-esneklik-hareket bakımından figürler anlaşılır biçimdedir. Oran-orantı mekânsal açıdan doğru ifade edilmiştir. Resimde ayrıntıya girilmiş gerçekçilik algısı ortaya konulmuştur. İmge zenginliği yaratıcı yeşil şapka bağlamında azdır.

2. Öğrenci

Şekil-3 Konu: Renklerle Müze Duygularla Müze

Yaşı: 13

Cinsiyeti: Kız

Okulu: Kahramanmaraş Bahçeşehir Koleji

Sınıfı: 8

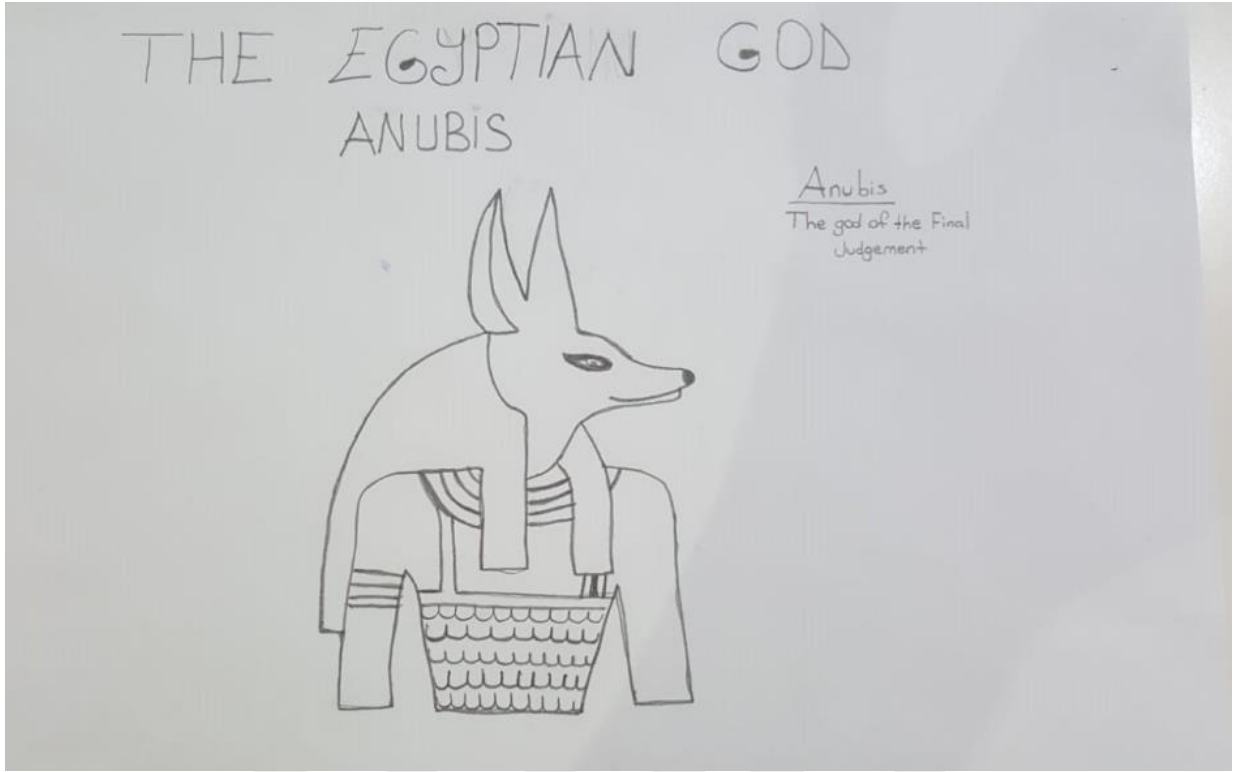
Resim: A4 üzerine Karakalem Tekniği

Resim incelendiğinde A4 kâğıdı üzerine yatay olarak çizilmiş eskiz şeklinde görünmektedir. Bitirilmemiş insan figürleri ve dikey-yatay çizgilerden oluşmaktadır. Kâğıda bir mekân çizilmiş, kompozisyon ve yer çizgisi bakımından olumludur. Oran-orantı mekânsal açıdan doğru ifade edilmiştir. Gerçeklik algısı ortaya konulmuştur. Resim kâğıt üzerine karakalem tekniğiyle yapılmıştır. Hiçbir renk ve malzeme kullanımı yoktur. Duruş-esneklik-hareket bakımından figür hareketleri durağan ve belirlenmemiş biçimdedir. Bu evredeki çocuk ilk

algılarını kâğıda yansıttığından nesneleri ve figürleri yanlış çizebilir. Fakat öğrenci Resim çalışmasında salonda geziyormuş gibi algı yaratsa da, başka gezen kimseler çizilmeyerek yalnızlık kimsesizlik duygularını yansıtmış olabilir. Tamamlanmamış insan figürlerinde gözler, ağız, burun gibi yüz detaylarına girilmemiştir. Ellerin çizilmemesi güvensizliği, çevreye uyum probleminin yaşandığını temsil eder. Bacakların bedeni desteklediği güçlendiren bir organ olduğu bilinirse çocukların kendini desteksiz ve hareketsiz algıladığını simgeler (Yavuzer, 1992 s.20). Ancak bu ifadeler araştırmacıyı öğrencide bedensel bir özrünün olabileceği, yaş olarak cinsiyet belirlemede kararsız olduğu fikirlerini düşündürür. Öğrenci son anket sorularındaki cevabında kendini, yaratıcı yeşil şapka ile tanımlamıştır. Yaratıcı Yeşil Şapka tamamen bireyin düşünmesi ile ilgilidir. Çevresindeki kişiler fikirlerinde ve ortaya koyduğu somut işlerinde bir yaratıcılık ve farklılık arar. En verimli kişiyi gözlemler. En üretken fikirlerle, en farklı yolu seçtiğini düşünülür. Alternatif yolları etrafına sunacağı beklenir. Bu resimde figürler tamamlanmamış olduğundan bize kendini tanımladığı yaratıcı yeşil şapka ile eşleşmediğini göstermektedir. Yaratıcılığa dair bir olgu ve belirti görülmemiştir. İncelenen yaş grubundaki çocukların bu dönemde bir sınav stresi içerisinde oldukları göz önünde bulundurulursa hareketsiz masa başında oturarak ders çalışmak durumları ve gelecek endişesi ile üzerlerindeki aile baskısı resminde etkisini göstermiştir.

Müze bilinci kazandırılmak istenen öğrencide Yaratıcı Yeşil Şapkanın etkisi tabloların düzenli bir şekilde dizilmesi, tablolarla insanlar arasına şerit çekilerek düzenin korunmaya çalışılması, tabloların konularıyla bize vermeye çalışmış olabilir. Ancak Yeşil Şapkanın alternatif fikirlere rehberlik oluşturduğu duygusunun yaratılamadığı düşünülmektedir.

3. Öğrenci

Şekil-4 Renklerle Müze Duygularla Müze

Yaşı: 13

Cinsiyeti: Kız

Okulu: Kahramanmaraş Bahçeşehir Koleji

Sınıfı: 8

Resim: A4 üzerine Karakalem Tekniği

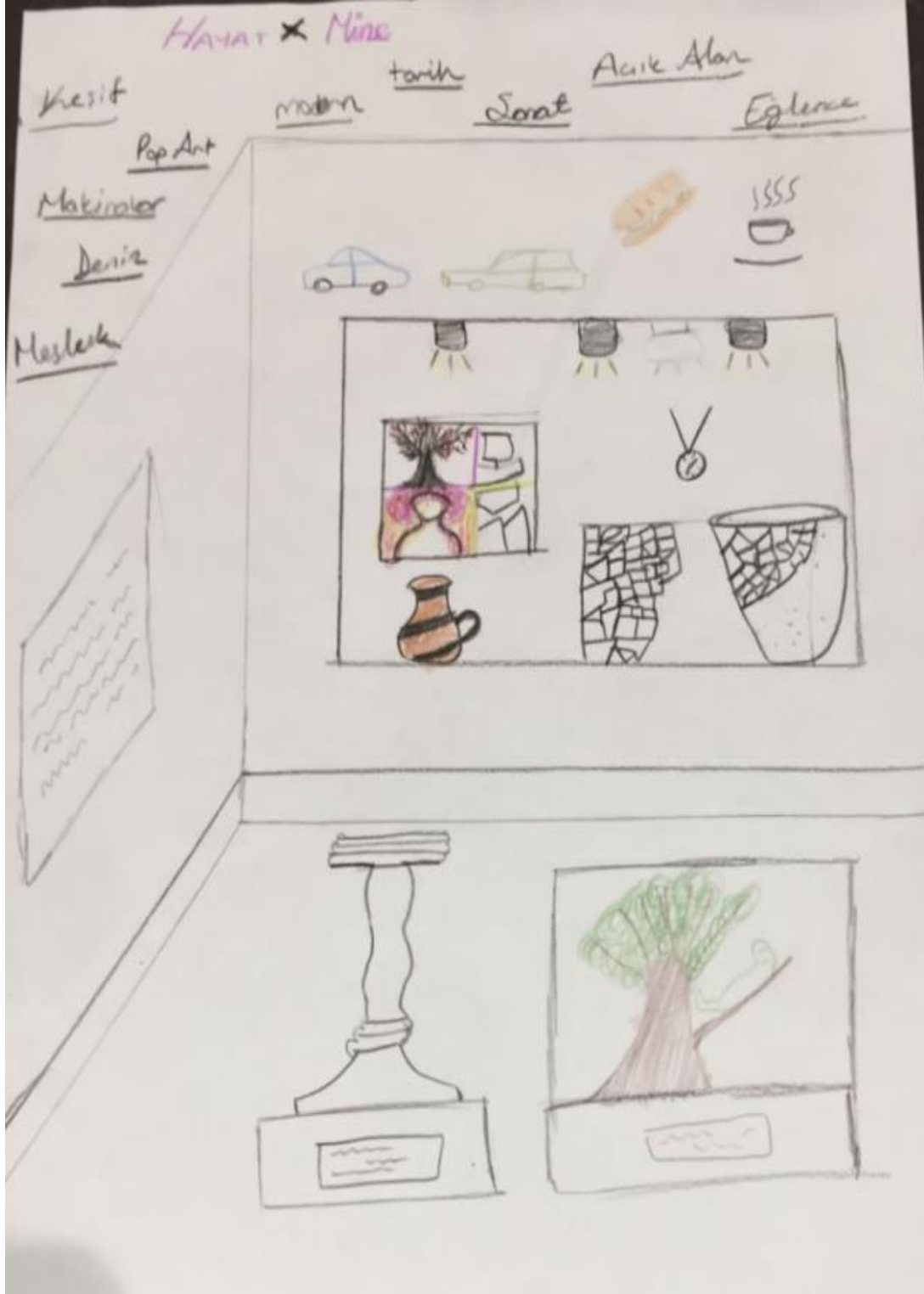
Resimde tamamen 11-13 yaş mantık çağındaki çocuk özellikleri gösterilmiş ayrıntılara inilmiş, gerçeklik algısı taşımaktadır. Resim doku bakımından zengindir. İmgesel zenginliği görülmemektedir. Bir obje havada resmedilmektedir. Mekân algısı oluşturmamaktadır. Kâğıt üzerine karakalem tekniği kullanılmıştır.

Öğrenci son anket sorularındaki cevabında kendini, Yaratıcı Yeşil şapka ile tanımlamıştır. Arkeoloji müzelerinin kendisinde yaratıcılığı artırdığını ifade etmiştir. Yaptığı resim

incelendiğinde detaylı bir Mısır Tanrısı Anibus çizdiği gözlenmektedir. Detaylar olduğu gibi resmedilmiştir. Renk kullanılmamıştır. Yaratıcılıktan daha çok öğrenci gözlemci, dikkatli ve kararlılık görüntüsü çizmektedir.

Öğrencinin Arkeolojik müzelerden etkilendiği çok açıktır. Ancak kendini yakın bulduğu yeşil şapkanın yaratıcılığından bahsederken Mısır Tanrısını olduğu gibi resmetmesi bize yaşıyla ilgili gerçeği yansıtıyor. Yaratıcılıktan bahsederken alternatif fikirlere değinip bir ürün ortaya koymaktan çok uzaktır. Ancak yaş gurubunun özellikleri dikkate alındığında ayrıntıların çizildiği, objenin orantısına, boyutuna, derinliğine inildiği bunları yansıtmaya çalıştığı çok açıktır. Bu ifadeler bize kararlı bir çocuğu gösteriyor. Mantık olarak da esere bağlı kalınmaya çalışılmıştır. Yaratıcılık, üretkenlik ve alternatif fikirlerin ortaya koyulduğu bir eylemdir. Hayal gücü ve yaratıcılık seviyesi yüksek bir öğrenci farklılıklar arama yoluna gitmelidir. Müze bilinci bağlamında düşünüldüğünde ise öğrenci bilinçten ziyade bir görevi yerine getirme telaşındadır.

4.Öğrenci

Şekil- 5 Konu: Renklerle Müze Duygularla Müze

Yaşı: 13

Cinsiyeti: Kız

Okulu: Kahramanmaraş Bahçeşehir Koleji

Sınıfı: 8

Resim: A4 üzerine Karakalem Tekniği

Şekil 5'te Öğrenci son anket sorularındaki cevabında kendini, Duygusal Kırmızı şapka ile tanımlamıştır. Resim A4 kâğıdı üzerine dikey bir pozisyonda çizilmiştir. Karakalem tekniği ile yapılmış, ancak diğer resimler göz önünde bulundurulduğunda renk kullanımına gidilmiş, yine de kararsızlıkla birlikte leke veya benek olarak kalmıştır. Kompozisyondaki yer çizgisi ve duvar çizgisi göz önünde bulundurulursa sağlam bir zemin oluştuğundan ayakları yere basan bir öğrenci yorumlanabilir. Bu bağlamda resmi değerlendirdiğimizde ilk göze çarpan kompozisyon bakımından kâğıda iyi yerleştirilmiş obje çeşitliliğidir. Mantık çağındaki (11-13 yaş) özellikleri resmedilmek istenmiştir. Her şey yerli yerinde ve olduğu gibidir. Zengin imgeler barındırmaktadır. Resim çalışmasında objelere yer vermesi, ampul, vazo, çiçek, sehpa ışık kahve bize bu öğrencinin neredeyse evini açtığını yani duygularını tıpkı kırmızı şapkanın özelliği gibi ortaya koyduğunu göstermektedir. Öğrenci duvarda yazılı isimleri birbiriyle alakasız şekilde, aynı konuyu barındırmayacak biçimde özensizce yerleştirmiş, belki de müzelerin zengin çeşitliliği eserlerin ve objelerin mekâna yerleştirilme tasarımları kafasını karıştırmıştır olabilir.

Oran orantı bakımından resim oldukça dengelidir. Hiçbir obje büyüklüğü ile gözü tırmalamıyor, küçüklüğü ile de kaybolmuş biçimde değildir. Bu detayları oluşturması duygusal kırmızı şapka ile bağdaştırılmıştır. Bu durumdan da öğrencinin şapka anlamlarını doğru yorumladığı anlaşılmıştır. Müze bilincini kazandığı düşünülmüştür.

Mantık çağındaki çocuk evresinin özelliğini öğrenci tam anlamıyla ortaya koyar. Mantık çağı (11-13 yaş) gözlemci özellikleriyle objelerin oranlarını, boyutlarını, derinliklerini, çizgilerine yansıttığı, vitrinler, ışıklandırma, kırık vazolar, resimdeki küçük objeler ve imge

zenginliği bize derinlik duygusunu vermektedir. Araştırmacıya olumlu gelmektedir. Bizi sıkımmaktadır. Duruş-esneklik-hareket bakımından figürsüz oluşuna rağmen hareketlidir. Ancak perspektif yanlış kullanılmıştır.

5. Öğrenci

Şekil – 6 Renklerle Müze Duygularla Müze

Yaşı: 13

Cinsiyeti: Kız

Okulu: Kahramanmaraş Bahçeşehir Koleji

Sınıfı: 8

Resim: A4 üzerine Karakalem Tekniği

Şekil 6'da Çalışma A4 kâğıdı üzerine karakalem tekniği ile yapılmıştır. Renk kullanılmamıştır. Risk yoktur. Malzeme kullanımı yoktur. Oran-orantı kompozisyona doğru uygulanmıştır, kâğıtta taşma yoktur ve gözü tırmalamamaktadır.

Öğrenci son anket sorularındaki cevabında kendini, Değerlendiren Mavi Şapka ile tanımlamıştır. Sonuç çıkartmayı ve değerlendirmeyi temel alan şapka rengi işlevsel zekayı gösterir. Öğrencinin resim çalışması incelendiğinde bu durumu ifade eden özelliği keskin ve net çizgileri diyebiliriz. Gözlere yapılan vurgu, kulakların büyük çizilmesin işlevsel özellikleri temel aldığını bize göstermektedir. Bu durumdan da öğrencinin şapka anlamlarını doğru yorumladığı anlaşılmıştır. Altı şapkalı düşünme tekniğini Müze bilincine doğru uyguladığı, kazanımı sağladığı düşünülmüştür.

Resimde ilk dikkat çeken yüz organlarının büyüklüğüdür. Ağzın önemi iletişim aracı olmasıyla birlikte anne-babaya bağımlı olmayı temsil eder (Yavuzer, 1992 s.19). Gözler, gözbebeği olmayan çizgiler boşluğu ve anlamsızlığı temsil eder. Bazı solunum yolları hastalığı taşıyan çocukların burun çizgilerine vurgu yaptığı bilinir (Yavuzer, 1992 s.19). Kulakların çok büyük çizilmesi işitmede güçlük çekmeyi ifade etmekle birlikte kuşkucu çocukların özelliklerini de simgeler. Öğrenci resminde bir objeyi olduğu gibi resmetmiştir ki bu durum da mantık çağı (11-13 yaş) çocuğunun tipik bir özelliğidir. Ayrıntıcı ve derinlere giren bir özellik sergiler. Çizgileri birbirine karıştırmadan titizlikle kararlı bir şekilde çizmiştir. Ancak obje havadadır ve bir yer çizgisi mekân algısı yoktur. Öğrenci kendisini değerlendiren mavi şapka ile tanımlamıştır. Sonuç çıkartmayı ve değerlendirme yapmayı temel alan şapka özelliği orkestra şefi gibi düşünmeyi net bir şekilde yapar. Öğrencilerin net çizgileri bize doğru eşleşme yaptığını düşündürmüştür.

6. Öğrenci

Şekil – 7 Renklerle Müze Duygularla Müze

Yaşı: 13

Cinsiyeti: Kız

Okulu: Kahramanmaraş Bahçeşehir Koleji

Sınıfı: 8

Resim: A4 üzerine Karakalem Tekniği

Şekil 7’de Resim A4 kâğıdı üzerine karakalem tekniği ile dikey bir pozisyonda yapılmıştır. Renk ve nesne kullanımına gidilmemiştir. Kompozisyon bakımından kâğıda orantılı bir şekilde yerleştirilmiştir ancak mekân algısı yoktur.

Öğrenci son anket sorularındaki cevabında kendini, Yaratıcı Yeşil Şapka ile tanımlamıştır. Resme bakıldığında araştırmacının aklına iyimser anlam taşıyan sarı şapkayı getirmiştir. Burada bir figür vardır ancak göğüs kısmı açıkta çizildiği için süt veren bir annenin, yüzündeki yumuşak sevgi dolu bir ifade ile etrafa güven vermesi, arkasında defne yapraklarına benzer bir ağaç çizilmesi sebebiyle bereketin ifadesini düşündürmüştür. Buradan yine öğrencinin müzeyi şapka anlamları ile yorumlarken bir zıtlık içerisinde olmadığı, sadece yaratıcılığı bu şekilde düşüncelerine dönüştürerek ifade ettiği düşünülmüştür.

Resmi simge ifadelerinin anlamları ile tahlil ettiğimizde ilk göze çarpan figürün göğüs kısmının açıkta oluşudur. Bireyin aklının cinsiyet içerikli resimleri akla getiren ancak anne-çocuk ilişkisi söz konusudur. Çünkü çocuğun herhangi bir cinsiyet anlamlı içeriklerle bağdaştırmadığı düşünülmüştür. Bize kötü görünmemektedir. Çocuğun Mona Lisa tablosundan esinlendiği düşünülmektedir. Ellerini tam ayrıntılı çizmemekle birlikte ellerin görünüyorması çocuğun sosyalliğinin işaretidir (Davido, 2021 s.60). Figürün yüzündeki tüm organlar yerli yerinde çizilmiştir. Ancak bazı noktalar leke olarak görülmektedir. Kaş, göz, burun, dudak, kulaklar, çene her şey yerli yerinde ve olması gereken büyüklüktedir. Saçlarda çizilmiştir. Saçlar resimde anlam olarak cinsel bir nitelik taşır (Davido, 2021 s.60).

Resimde incelenmesi gereken en önemli durumunda figürün defne yapraklarına benzeyen bir ağaç taşıyor olmasıdır. Defne yaprağı mitolojide zaferi temsil eder ve figürün yüzündeki sevecen anne tavrı ile eşleştğinde anlamlıdır.

Yorum, Tüm açıklamalar çerçevesinde resimler betimsel dille ifade edildiğinde görsel sanatlar açısından tamamen doyurucu değildir. Ön yoklama test ve Son yoklama test cevapları öğrencilerde müze gezmeyi sevdiklerini gösterse de yapılan resim çalışmaları için veriler yetersizdir. Bu durum araştırmacıya öğrencilerin durumu içselleştiremediklerini düşündürmüştür. Öğrencilere bir tanesi kendi seçtikleri bir şapka, diğeri kendi verdiğimiz bir şapka olmak üzere 2 tane resim yapılmasını isterken araştırmacı kırmızı şapkasını takarak kendi duygularından bahsetmiştir. Bu resimlerin bizim çalışmamız için çok büyük anlam ifade ettiği vurgulanmıştır. Ancak yine de öğrenciler birer resmi tam teslim etmemişlerdir. Öğrencilerin bir yılı aşkın süredir uzaktan eğitimle ders başında olması, bununla birlikte lise geçiş sınavlarının yükünü taşımaları, bir gelecek endişesi içerisinde olmaları araştırmacıyı sarı şapka takarak olumlu düşünmeye sevk etmiştir. Araştırmacı bu sorunları ‘Uzaktan Eğitim Sisteminde Altı Şapkalı Düşünme Tekniği ile Müze Bilinci Oluştururken Karşılaşılan Sorunlar’ başlığı altındaki makalesinde toplamıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Görsel sanatlar dersinde müze bilinci oluşturmak için altı şapkalı düşünme tekniği kullanılan bu araştırmada ön anket sorularında müzenin anlamı, müze türleri, daha önceden müzeye gidip gitmedikleri, oradaki herhangi bir eserden etkilenip yeniden görmek isteyip istemedikleri sorulmuş müzelerin ne işe yaradığına dair bilgi düzeylerini kısaca ölçen ve muhakeme yeteneklerini anlamaya çalışan soruların olumlu cevaplandığı görülmüştür. Müze bilincinin önceden kazanıldığı düşünülmüştür. Son anket sorularından önce öğrencilere müzeler art arda sanal olarak gezdirilmiştir. Farklı türdeki müzeler çok zengin içeriklerle sunulmuştur. Öğrencilere resim çalışmalarında kullanılacak araç-gereç, yöntem, teknik, renk, kâğıt serbest bırakılmıştır. Kendileri için en çok dikkat çeken resmi, istedikleri şapkanın renginin anlamına göre resmedebilecekleri açıklanmıştır. Görsel sanat eğitiminde çalışma mekânlarının yetersizliği, ders saatinin azlığı, araç ve gereç yetersizliği, derslere gereken önemin verilmemesi bilinen en temel sorunlardır. (Kırıçoğlu, 1991 s. 9). Bu bilgi ışığında öğrenciye kolaylık sağlama açısından sınır getirilmemiştir. Ancak öğrencinin son anket sorularının cevaplarına varsayımlarda düşünüldüğü gibi tam cevap vermedikleri, resim çalışmalarında eğlenmedikleri görülmüştür. Resim çalışmalarında öğrenci sadece elindeki kurşun kalem kullanmış, hiçbir renk kullanmamış, teknik açıdan yetersiz görülmüştür. Bu durumda Uzaktan Eğitimin etkisi olduğu düşünülmüştür.

Öğrencilerin müzeler hakkında bilgi sahibi oldukları fakat müze ziyareti sırasındaki kamera kapatma hareketinden, son anket sorularının eksik bırakılan cevaplarından ve teknik bakımdan yetersiz ve özensiz görülen resim çalışmalarından anlaşıldığı üzere isteksizlik tespit edilmiştir.

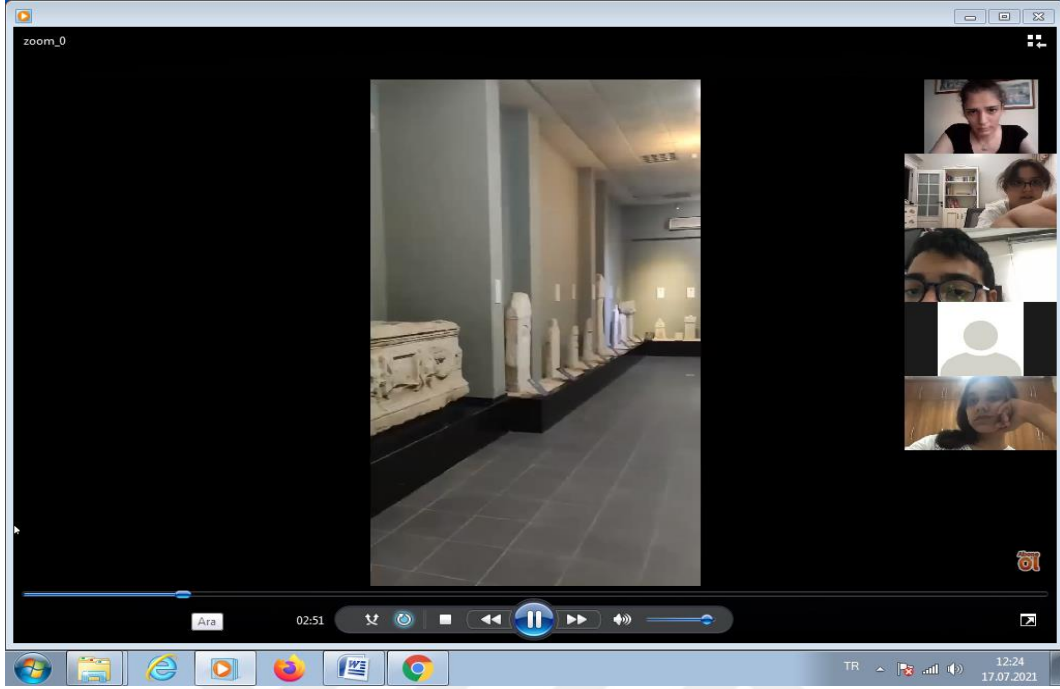
5.2. Öneriler

Sanatta belirli teknikler kullanarak çalışmalar yaparken çocukların kendi kendilerine araştırmalara odaklanmalarını sağlamak ve öğrenciyi çalışmalarda bulundurmak neredeyse çok zordur. İlk önce dikkatlerini çekebilmek gerekir. Çocukların sanatsal yeteneklerinin gelişimi için yapılabilecek en önemli ilk adım rahat bir ortamdır. Resim malzemeleri bakımından zenginleştirilerek onlara sunulan çeşitlilik, öğrencileri yeniliğe teşvik edecek, görsel ve sözel anlamda destek olacaktır. Bu durumda öğrenciye rahat bir ortam sunmak, kendini ifade edebileceği imkanlar sunmak bu çalışmanın verebileceği bir öneridir.

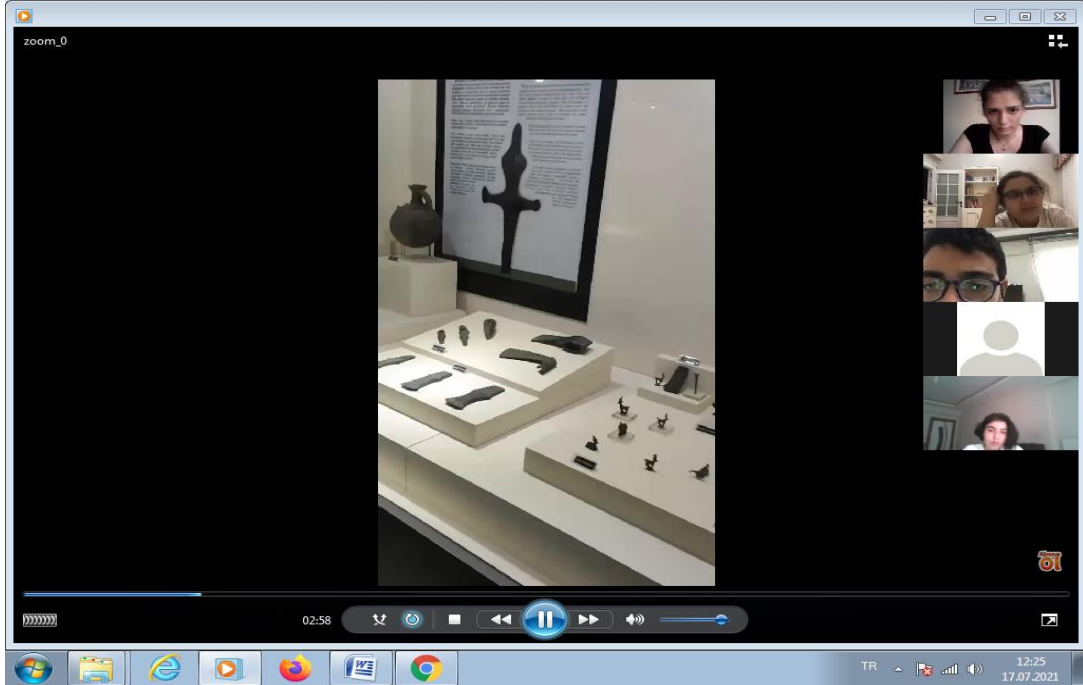
Görsel sanatlar dersinde müze bilinci oluşturmak için altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılmasının etkileri konulu yapılan çalışma sonraki çalışmalara akademik kaynak oluşturması bakımından ele alınırsa, birebir müze ziyareti yapılarak uygulandığında öğrencilerin istekli olacakları, konuya bir görev olarak değil de konuyu ve araştırmayı eğitimin içinde bir sahne olarak düşünecekleri, yaparak yaşayarak öğrenmenin önemi somut anlamda öğrencide görüleceği için gerçek müze ziyaretleri yapılması önerilir.

Resim çalışmalarını yüz yüze eğitim başlayıp müze ortamında gerçekleştirdiklerinde yaratıcılığın artacağı, çalışmalardan heyecanlanacakları, anket cevaplarının eksiksiz olacağı, renk kullanımının ve teknik özelliklerin (kâğıt, renk, boya, malzeme) daha çok artacağı öğrenciyi ortamın içine alacağı düşünülmektedir. Bu nedenle uygulama çalışmalarının müzede yapılması önerilir.

5.3. Öğrencilerle Sanal Müze Gezisi Ekran Görüntüleri

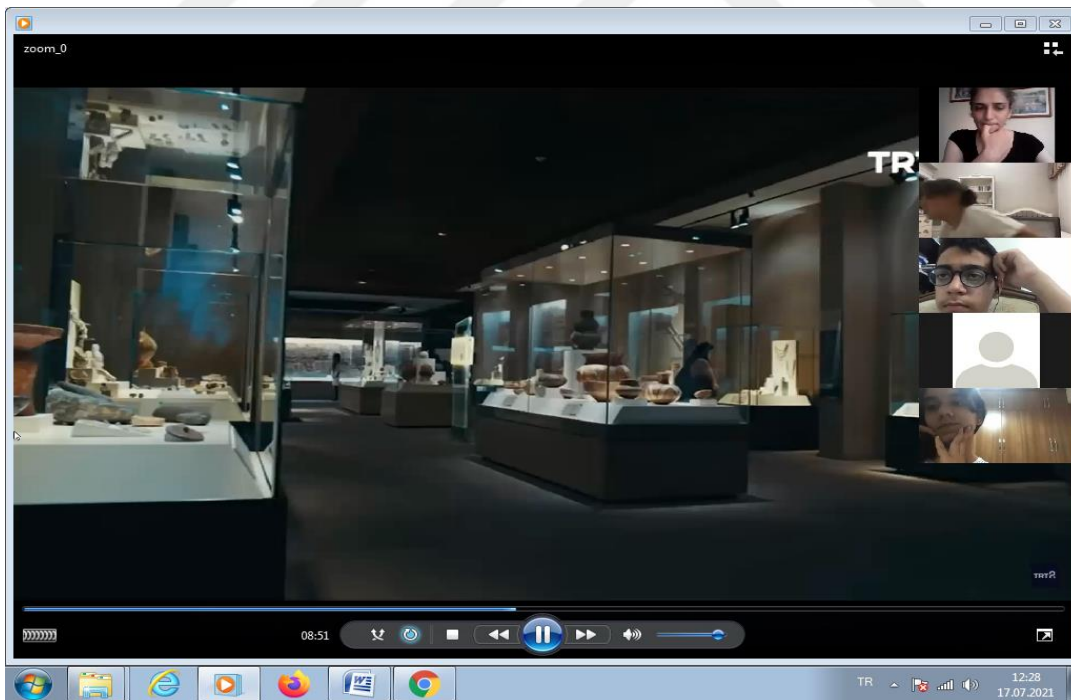
Şekil 8. Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi' nden İç Mekân Görüntüsü. 2020, [https://www.youtube.com/watch?v = LHJTU98F_D8](https://www.youtube.com/watch?v=LHJTU98F_D8) sayfasından erişilmiştir.

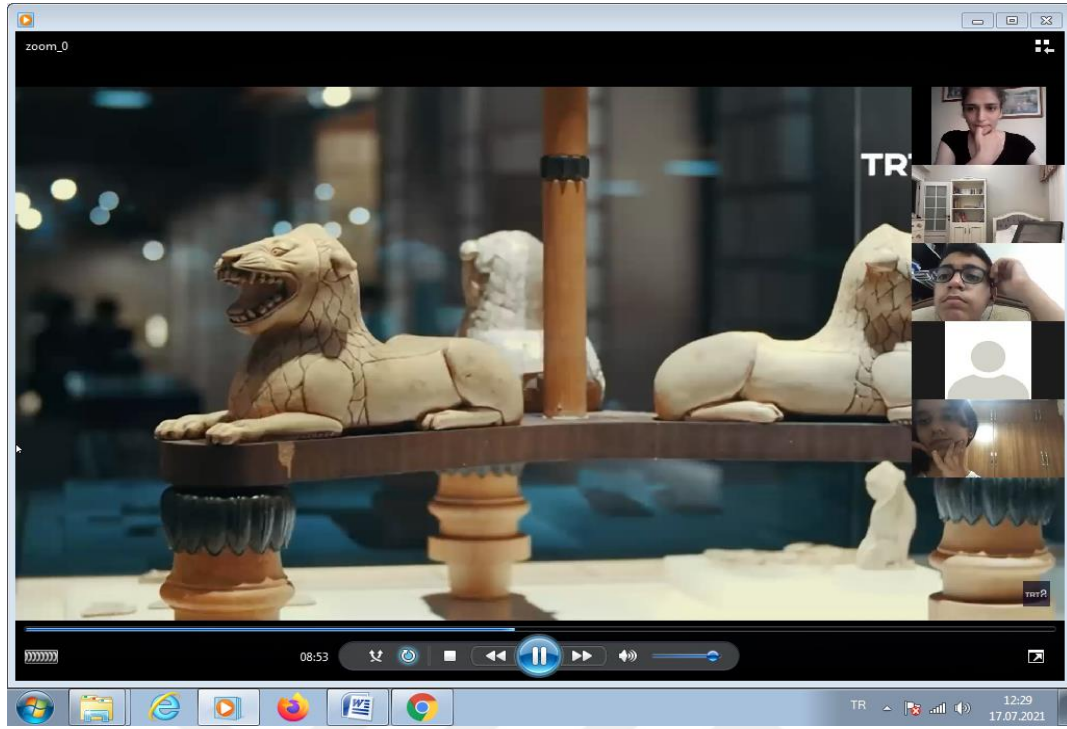
Şekil 9. Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi' nden İç Mekân Görüntüsü. 2020, [https://www.youtube.com/watch?v = LHJTU98F_D8](https://www.youtube.com/watch?v=LHJTU98F_D8) sayfasından erişilmiştir.

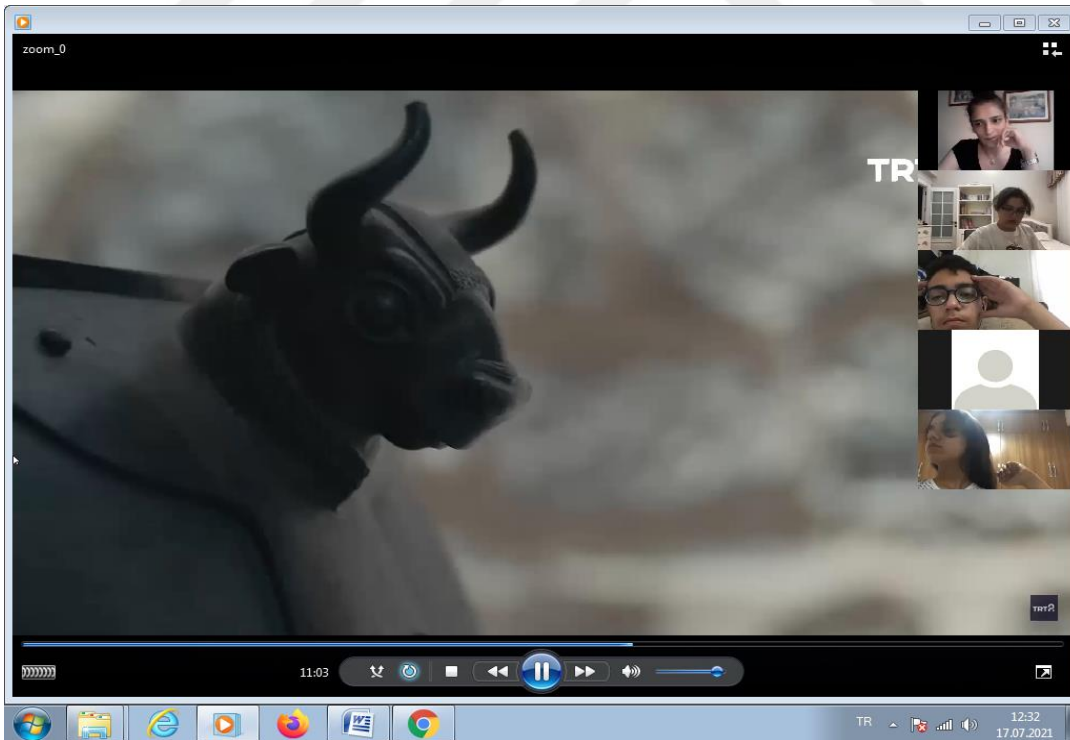
Şekil 10. Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi Maraş Aslanı. 2020, [https://www.youtube.com/watch?v = LHJTU98F_D8](https://www.youtube.com/watch?v=LHJTU98F_D8) sayfasından erişilmiştir.

Şekil 11. Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2019, [https://www.youtube.com/watch?v = l0zOhDOjPFg](https://www.youtube.com/watch?v=l0zOhDOjPFg) sayfasından ulaşılmıştır.

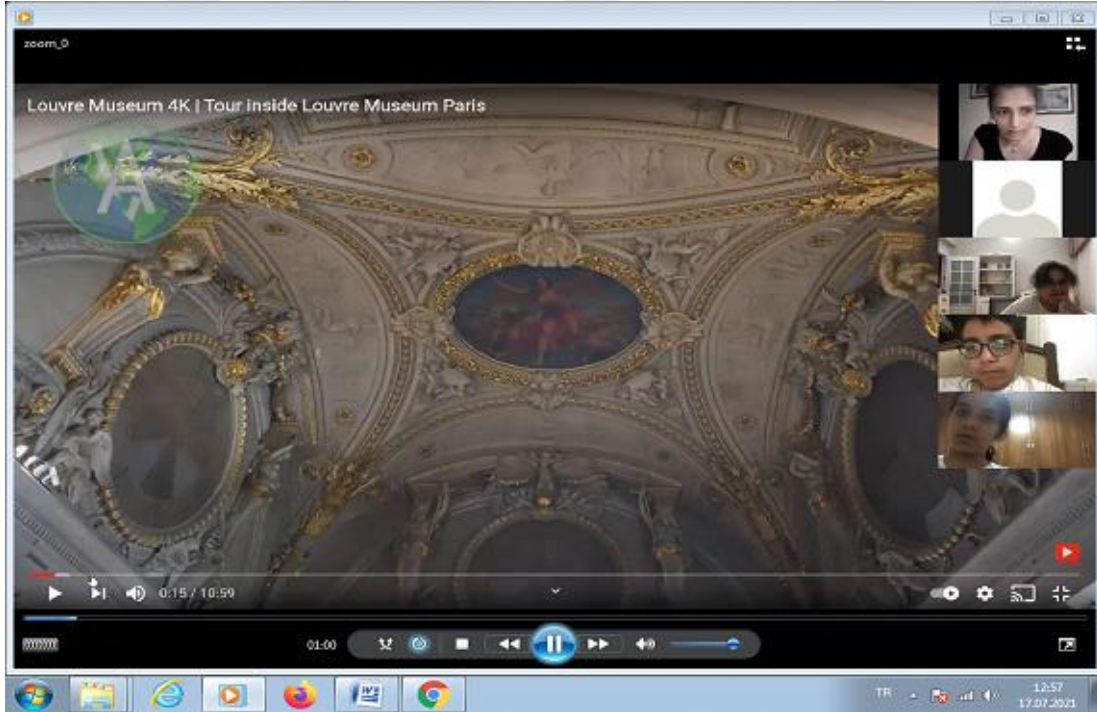
Şekil 12. Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi' nden İç Mekân Görüntüsü. 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=l0zOhDOjPFg> sayfasından ulaşılmıştır.

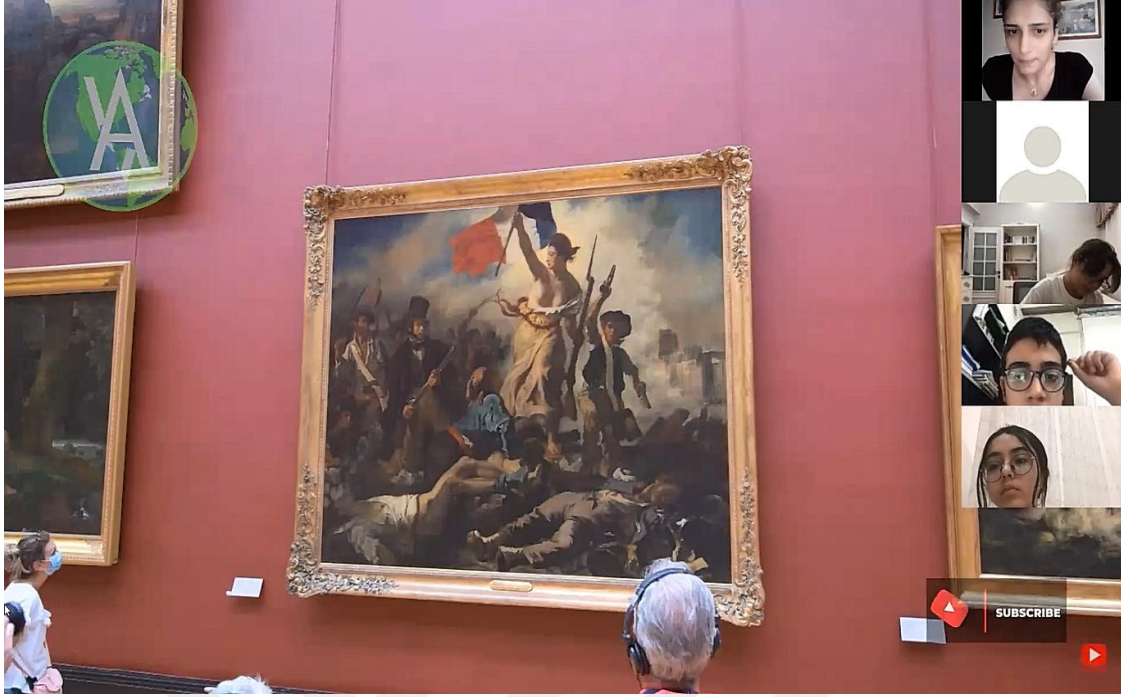
Şekil 13. Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi. 'Boğa Başlı Tunç Kazan', Urartu Dönemi M. Ö 7.Yy., 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=l0zOhDOjPFg> Sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 14. Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi İnandık Vazosu Hitit Dönemi. M.Ö. 17.Yy. 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=l0zOhDOjPFg> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 15. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Tavan Görüntüsü. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

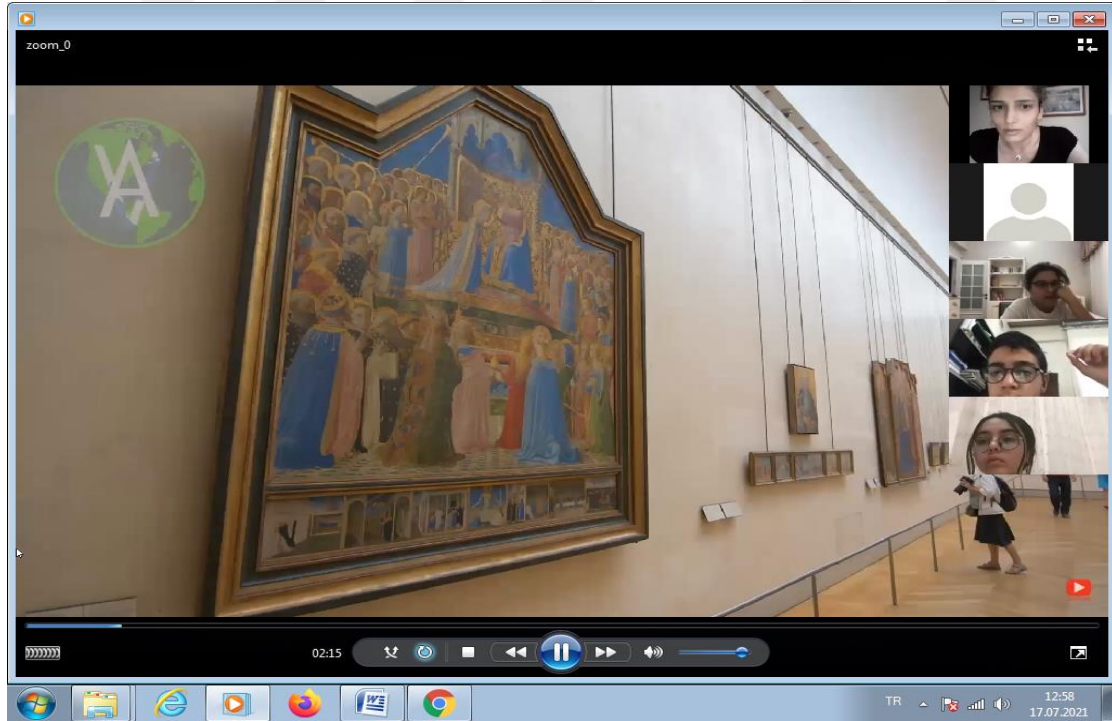
Şekil 16. Louvre Müzesi Medusa'nın Salı Theodore Gericault Romantizm. 2020, [https://www.youtube.com/watch?v = MufP60vnLnU](https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU) sayfasından ulaşılmıştır.

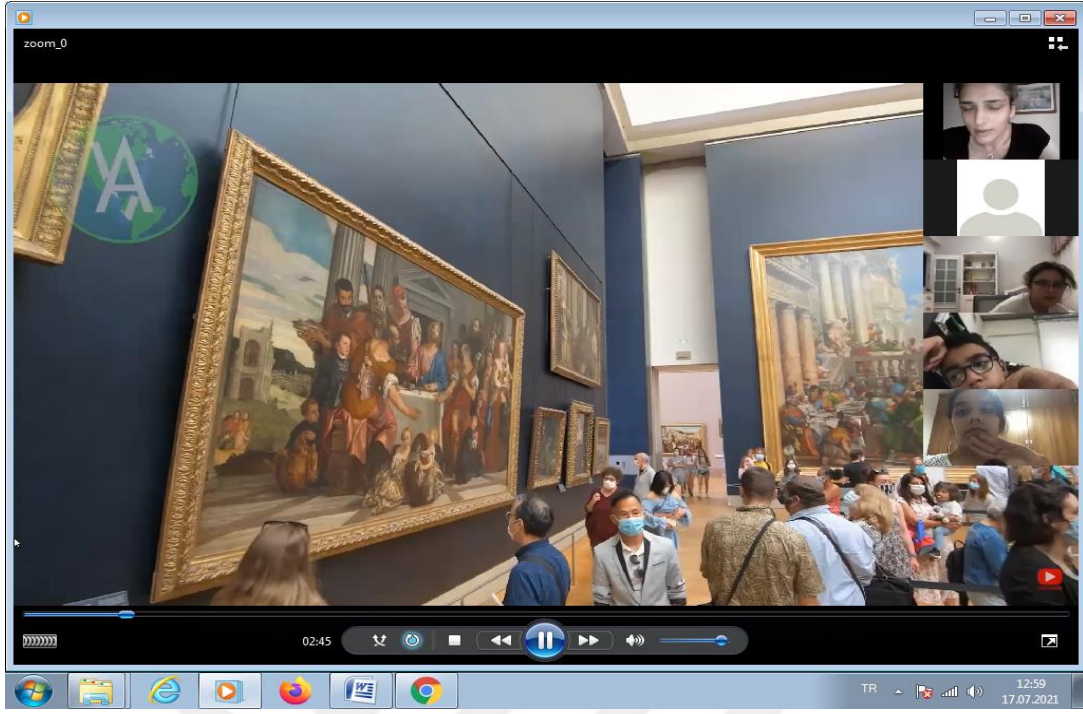
Şekil 17. Louvre Müzesi Marat'ın Ölümü Jacques-Louis David Neoklasisizm. 2020, [https://www.youtube.com/watch?v = MufP60vnLnU](https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU) sayfasından ulaşılmıştır.

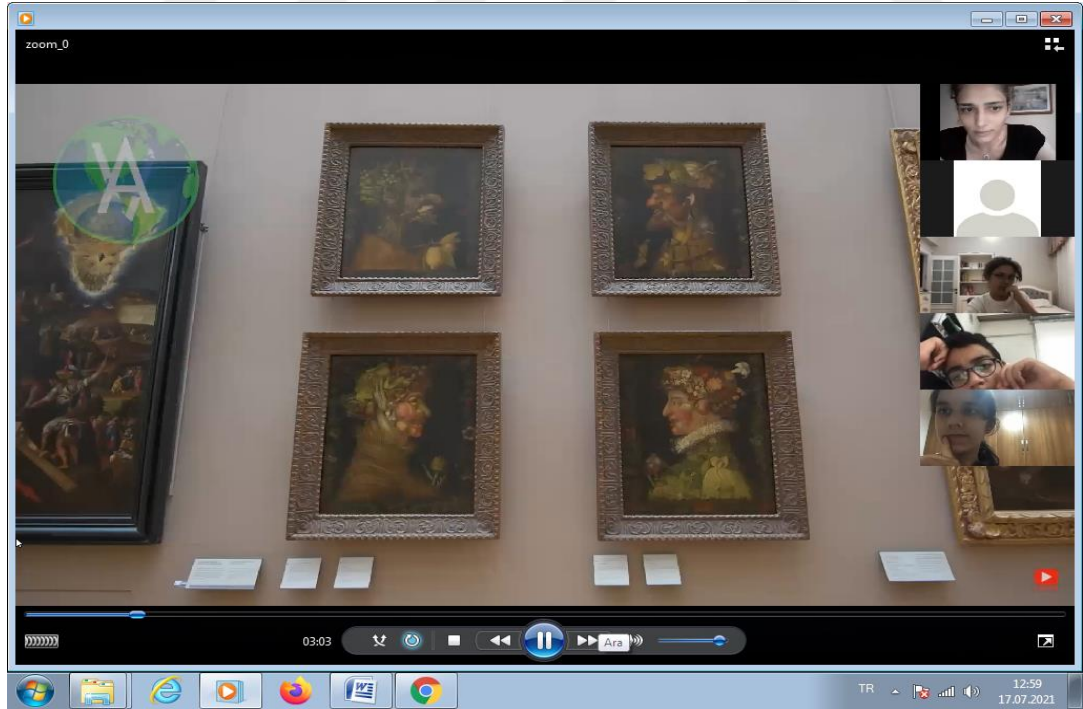
Şekil 18. Louvre Müzesi Mona Lisa Leonardo Da Vinci Rönesans. 2020,
[https://www.youtube.com/watch?v = MufP60vnLnU](https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU) sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 19. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2020,
[https://www.youtube.com/watch?v = MufP60vnLnU](https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU) sayfasından ulaşılmıştır.

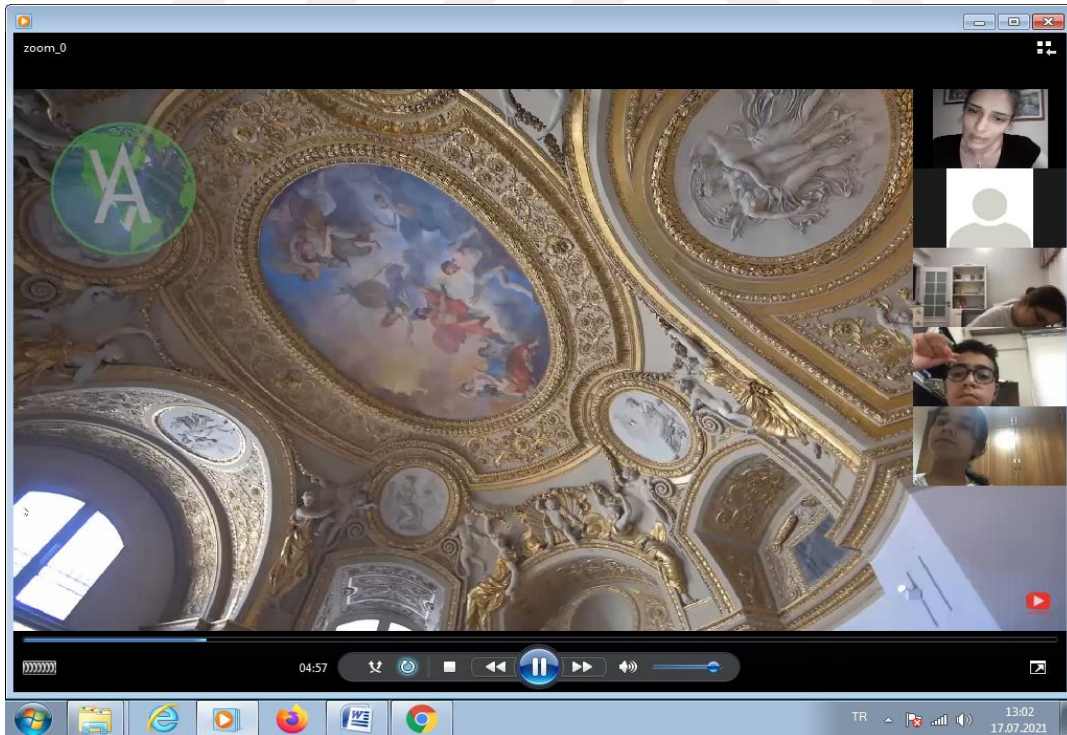
Şekil 20. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü.2020,
[https://www.youtube.com/watch?v = MufP60vnLnU](https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU) sayfasından ulaşılmıştır.

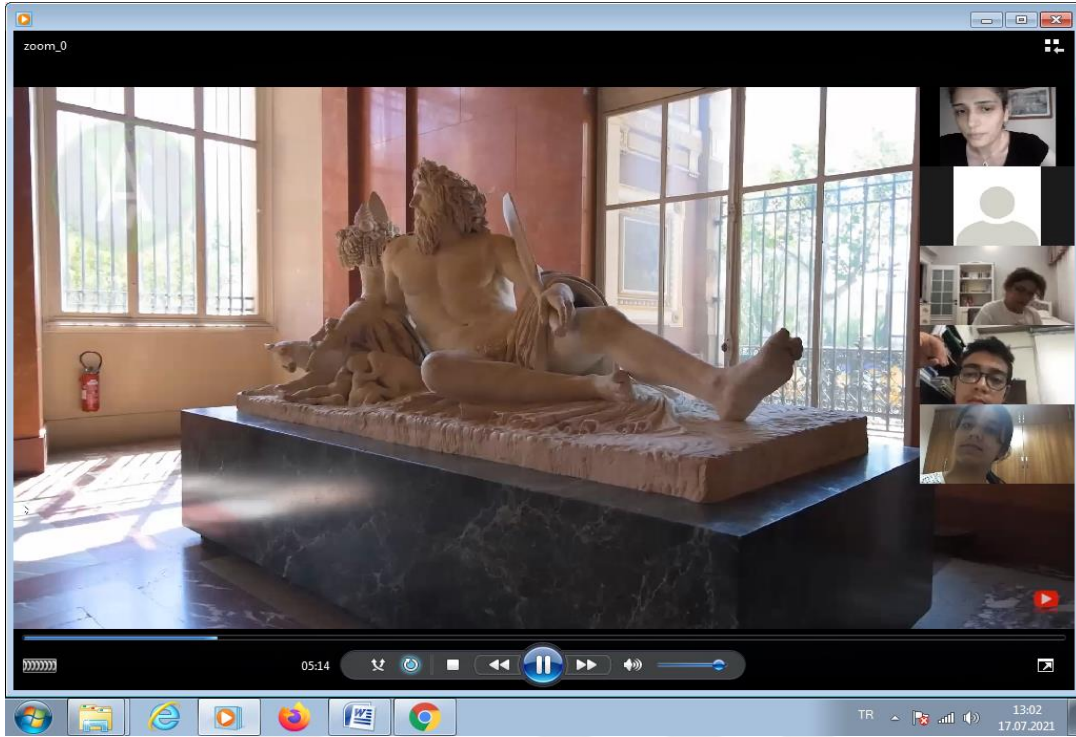
Şekil 21. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2020,
[https://www.youtube.com/watch?v = MufP60vnLnU](https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU) sayfasından ulaşılmıştır.

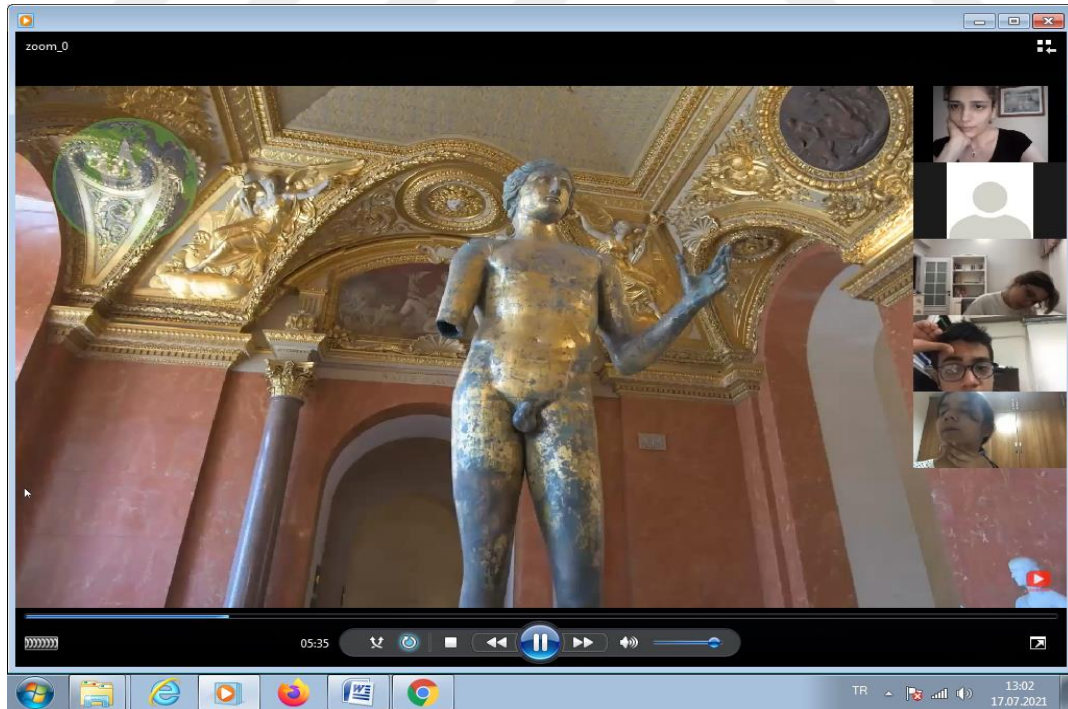
Şekil 22. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

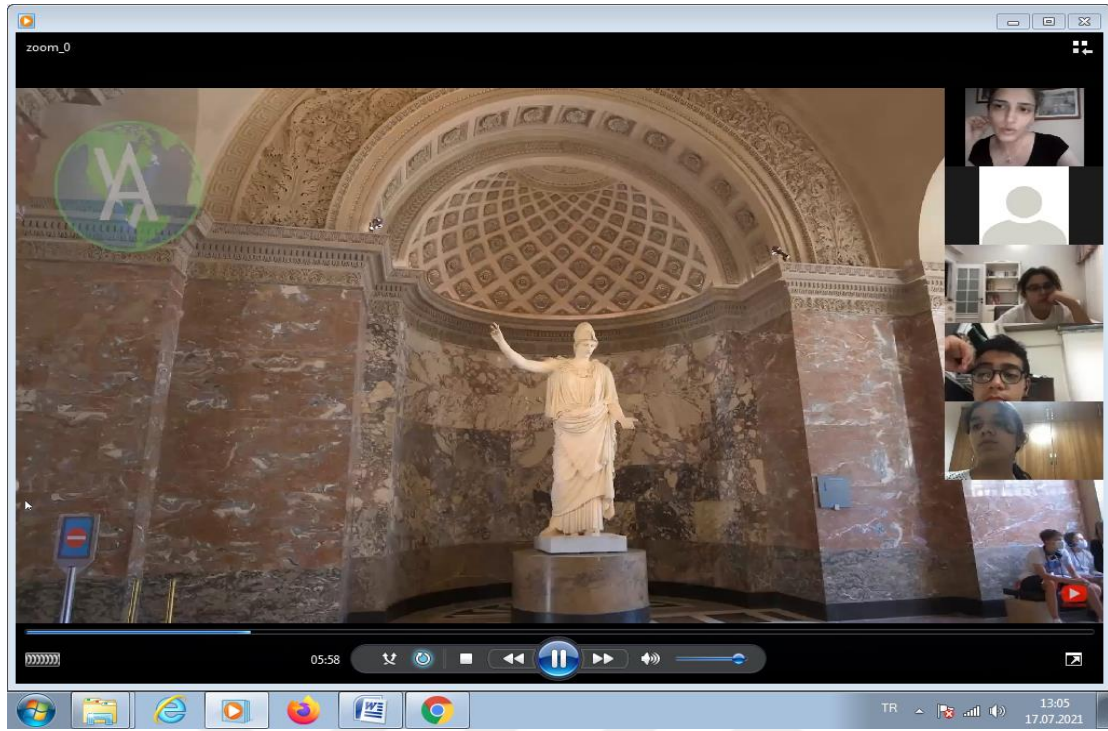
Şekil 23. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Tavan Görüntüsü. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 24. Louvre Müzesi'nden Tiber Nehri Heykeli Roma 2020,
<https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

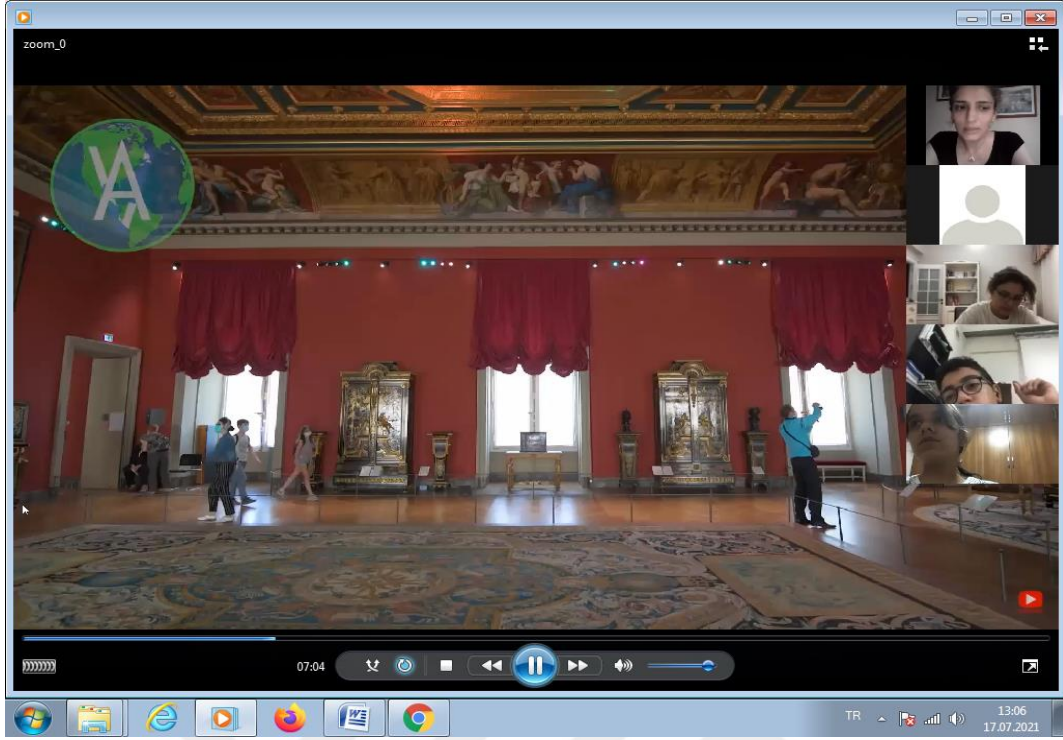
Şekil 25. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü 2020,
<https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

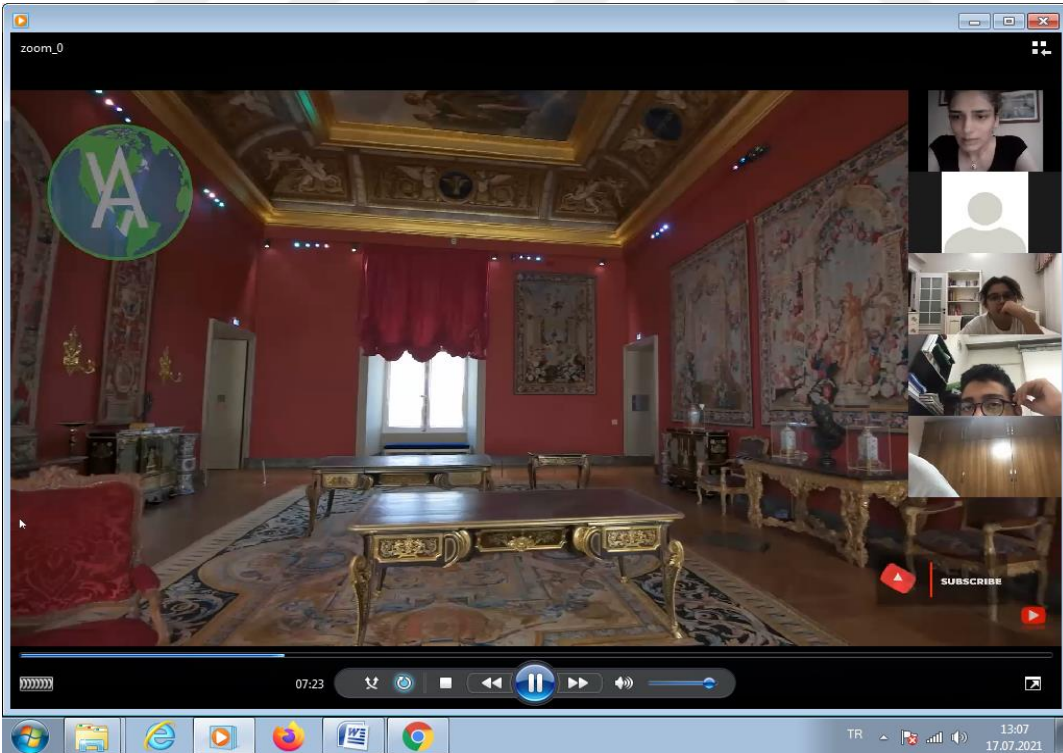
Şekil 26. Louvre Müzesi' nden İç Mekân Görüntüsü 2020,
[https://www.youtube.com/watch?v = MufP60vnLnU](https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU) sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 27. Louvre Müzesi Artemis Hunt and the Moon 2020,
<https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

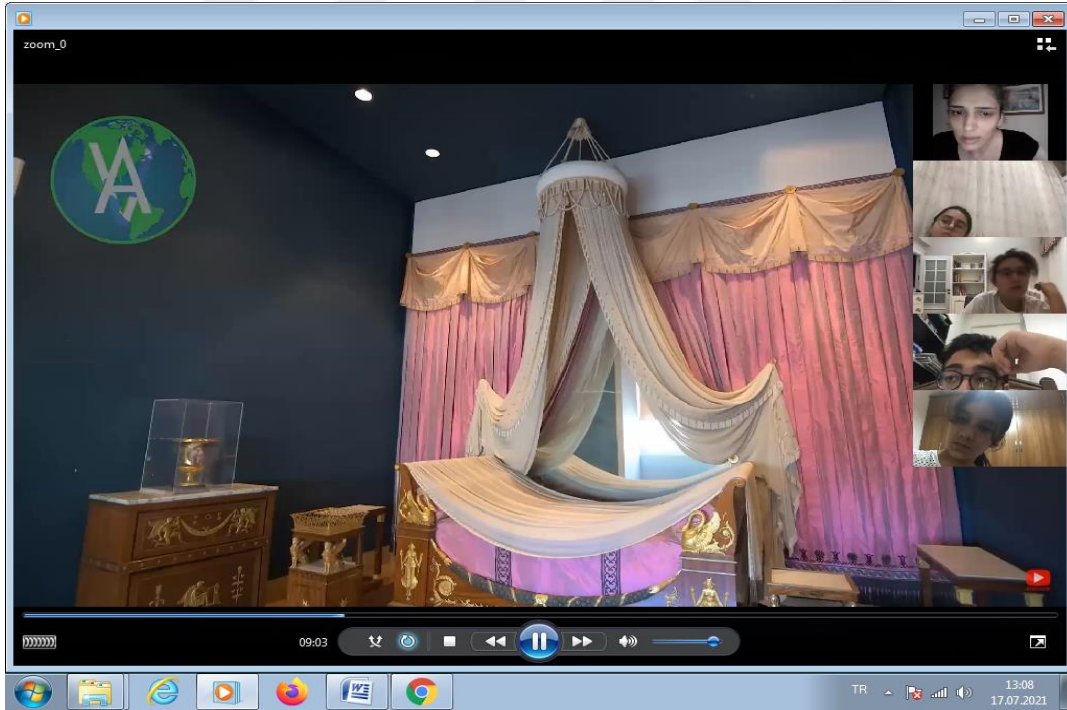
Şekil 28. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü 2020,
<https://www.youtube.com/watch?V=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 29. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü 2020,
<https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

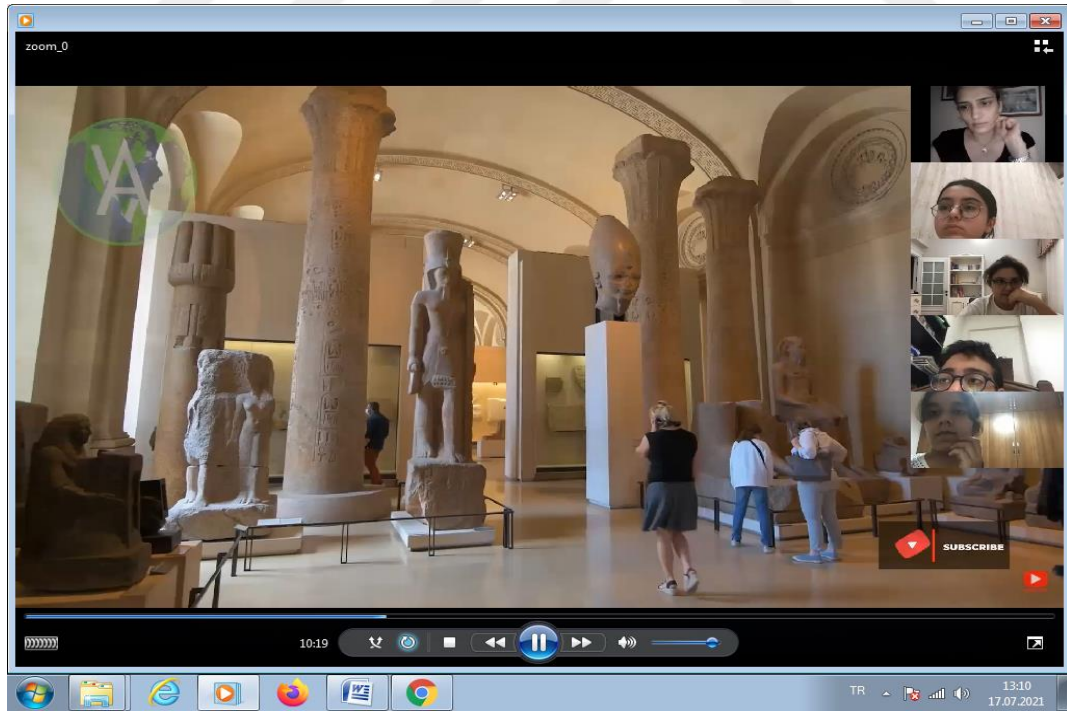
Şekil 30. Louvre Müzesi 'nden İç Mekân Görüntüsü 2020,
<https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

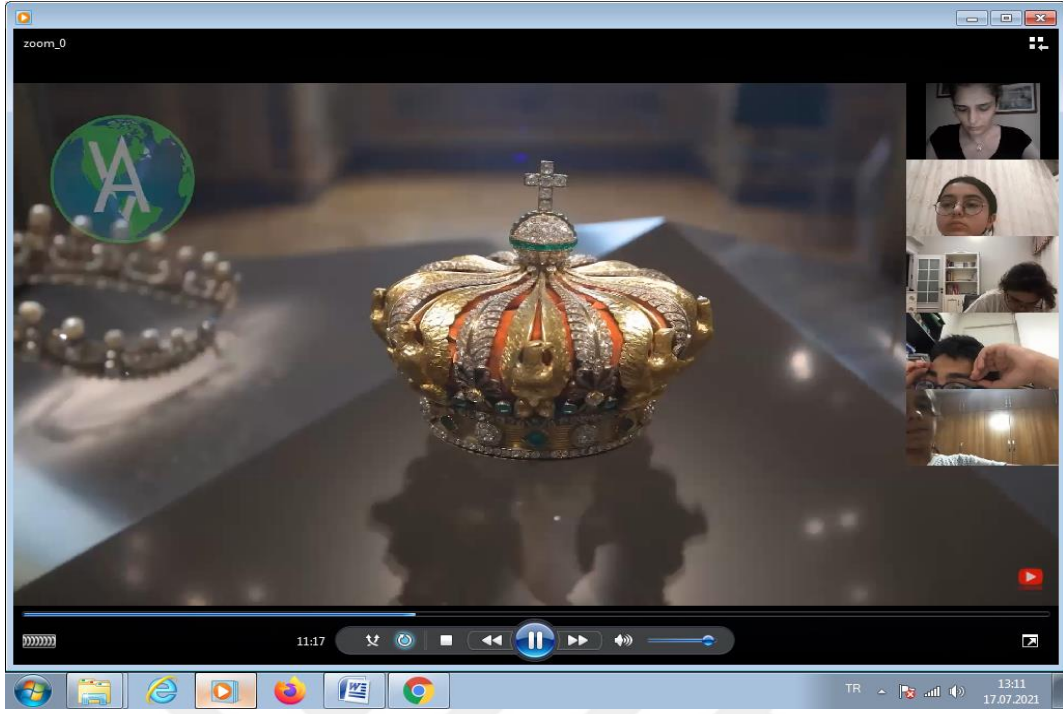
Şekil 31. Louvre Müzesi' nden İç Mekân Görüntüsü 2020,
<https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 32. Louvre Müzesi İnsan Başlı Kanatlı Boğa M.Ö Neo-Asur 720-705
<https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

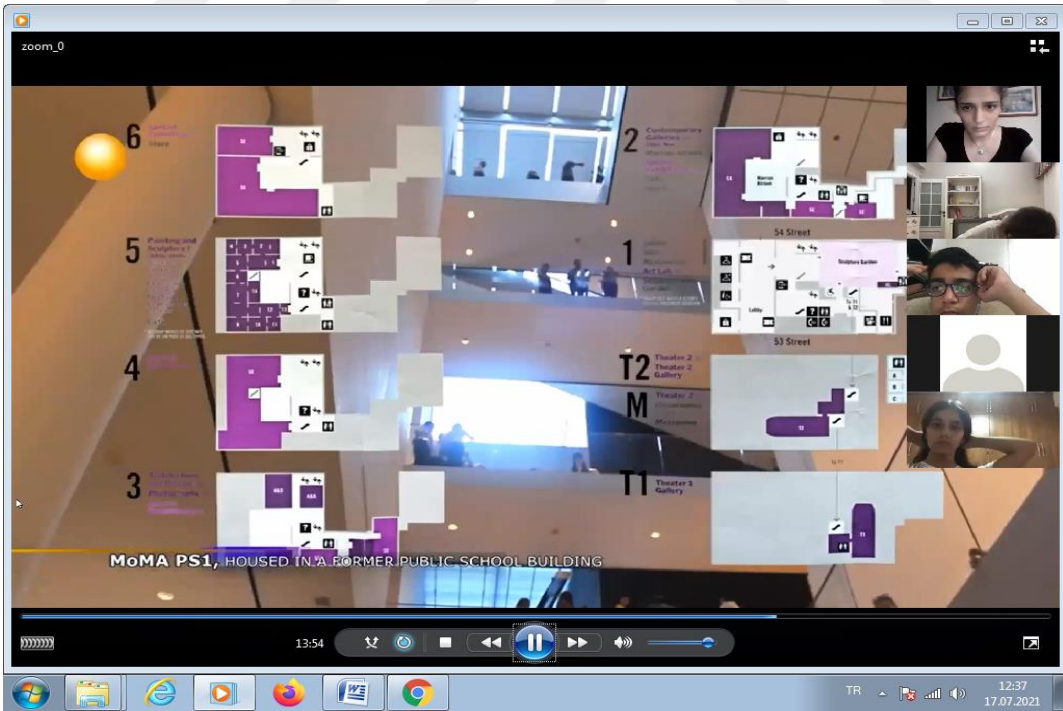

Şekil 33. Louvre Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü
<https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

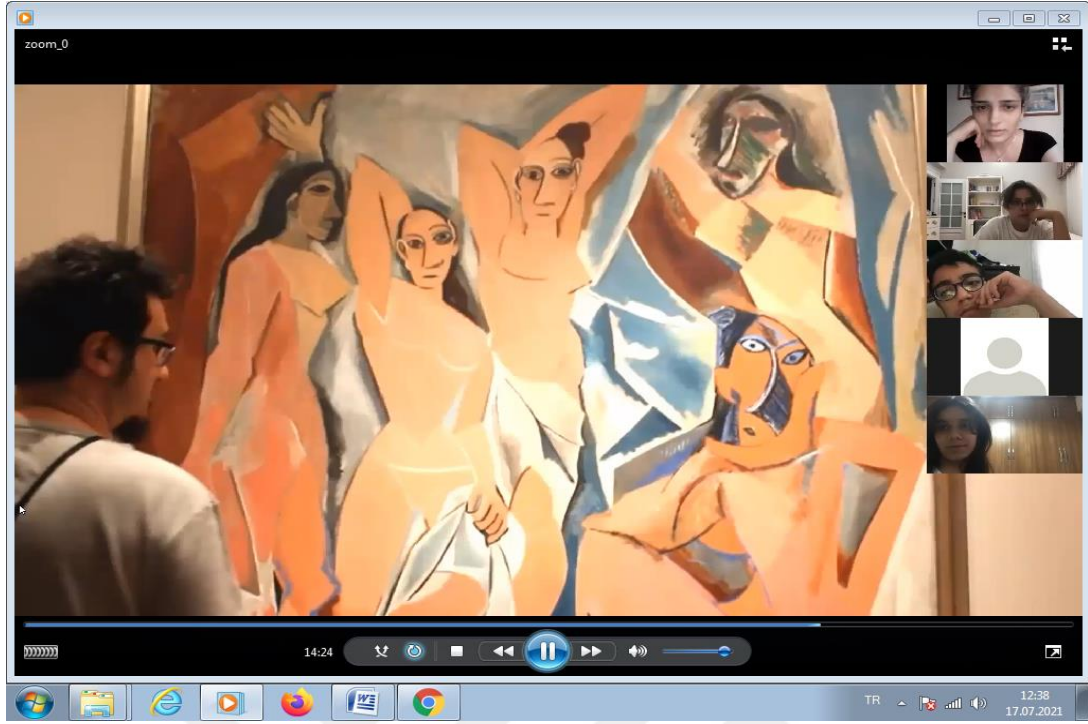
Şekil 34. Louvre Müzesi Kral Tacı

<https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından ulaşılmıştır.

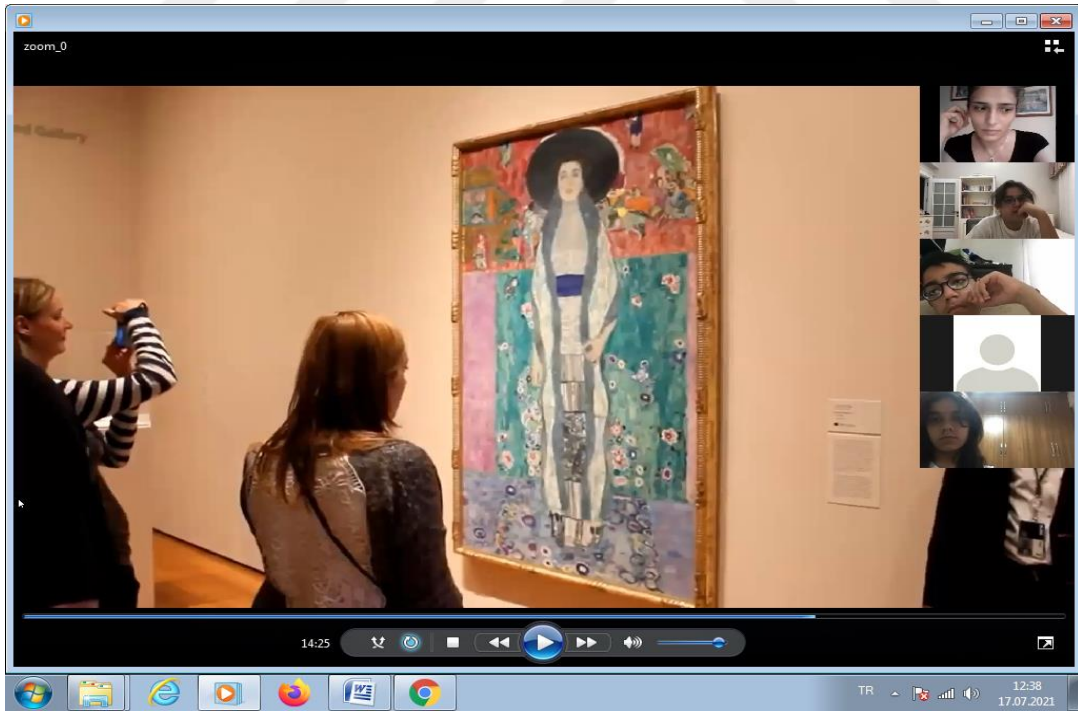

Şekil 35. Modern Sanatlar Müzesi Giriş Müze Kat Planı

<https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

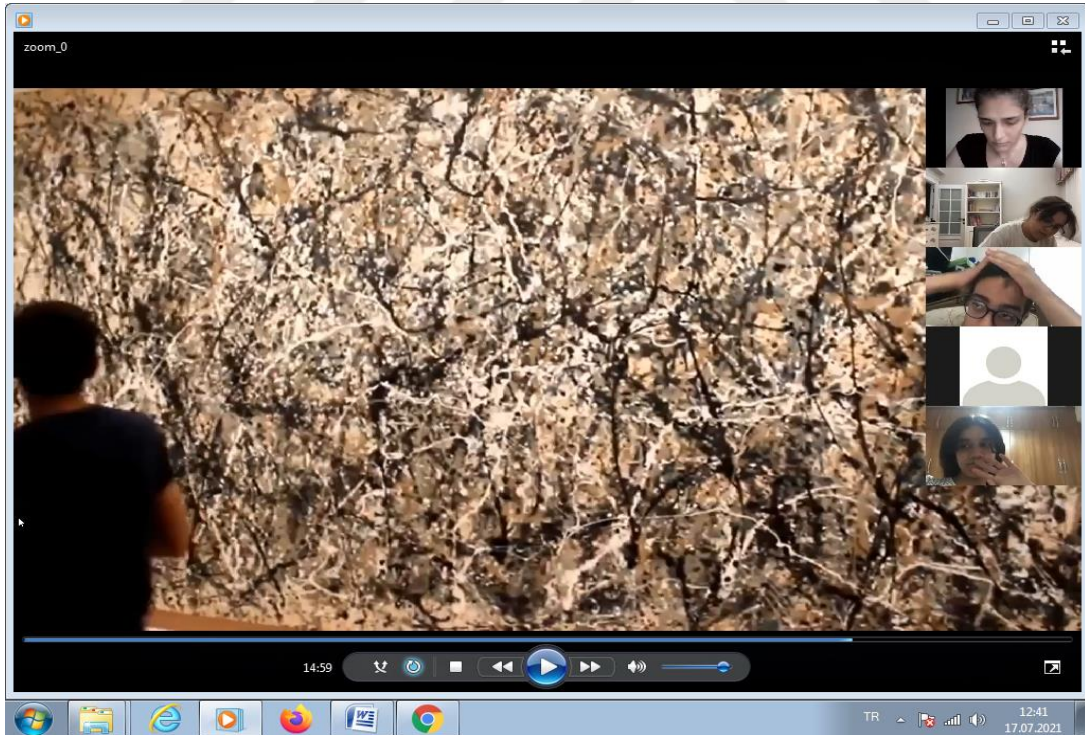
Şekil 36. Modern Sanatlar Müzesi. Avignonlu Kadınlar Picasso Kübizm, 1917,
[https://www.youtube.com/watch?v = iuc8T3jZFwQ](https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ) sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 37. Modern Sanatlar Müzesi Adele Bloch Bayer II Klimpt Art Nouveau. 1917,
<https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 38. Modern Sanatlar Müzesi Dance I Henri Matisse Fovizm. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 39. Modern Sanatlar Müzesi Sonbahar Ritmi /Jackson Pollock/ Soyut Dışavurum.2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

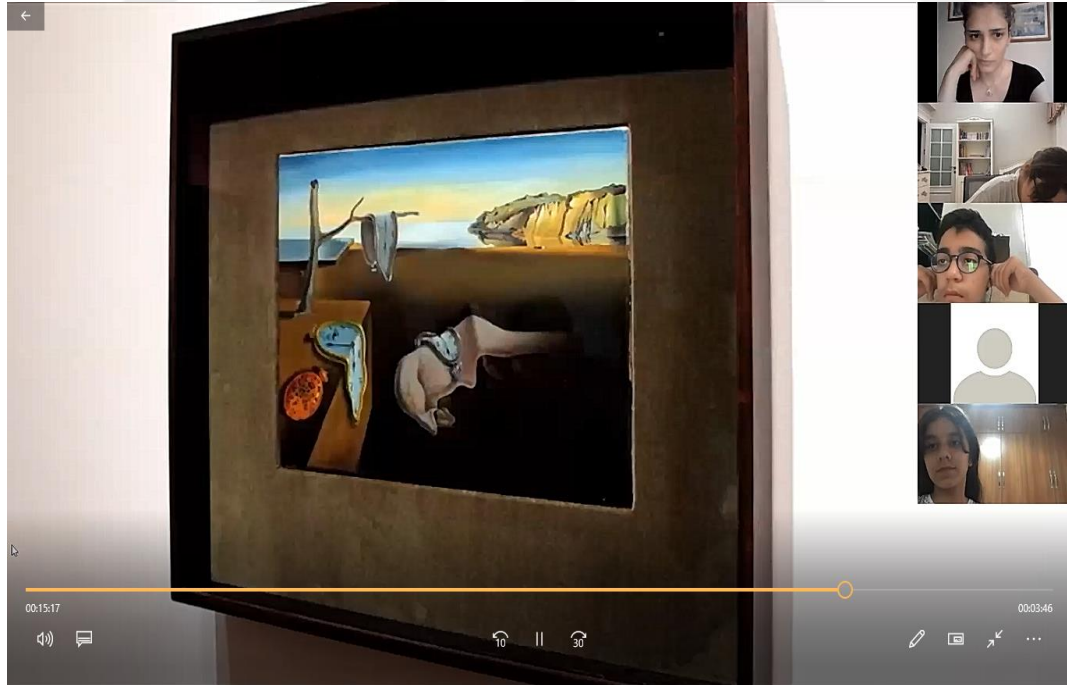
Şekil 40. Modern Sanatlar Müzesi Fotoğraf Salonu İç Mekân. 2017,
<https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 41. Modern Sanatlar Müzesi Tasarım Alanı İç Mekân. 2017,
<https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

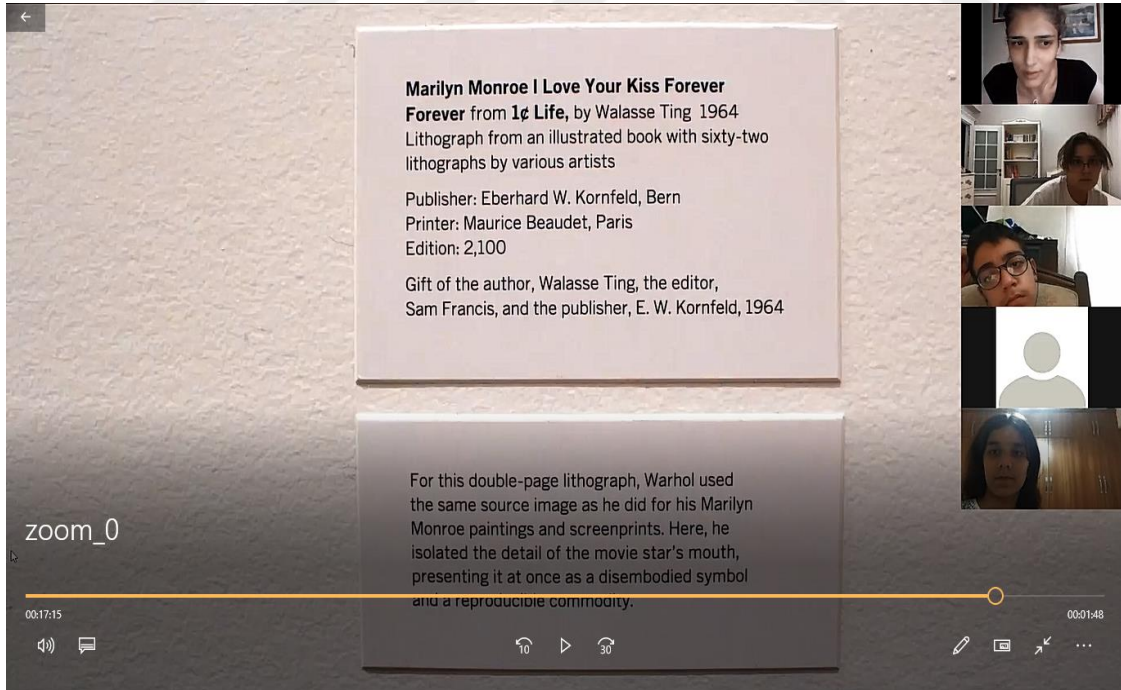
Şekil 42. Modern Sanatlar Müzesi Tasarım Alanı İç Mekân. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 43. Modern Sanatlar Müzesi Belleğin Azmi Salvador Dalí Gerçeküstücülük. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 44. Modern Sanatlar Müzesi Marilyn Monroe Pembe Andy Warhol Pop Art. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 45. Modern Sanatlar Müzesi Marilyn Monroe Künye Örneği Andy Warhol Pop Art. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

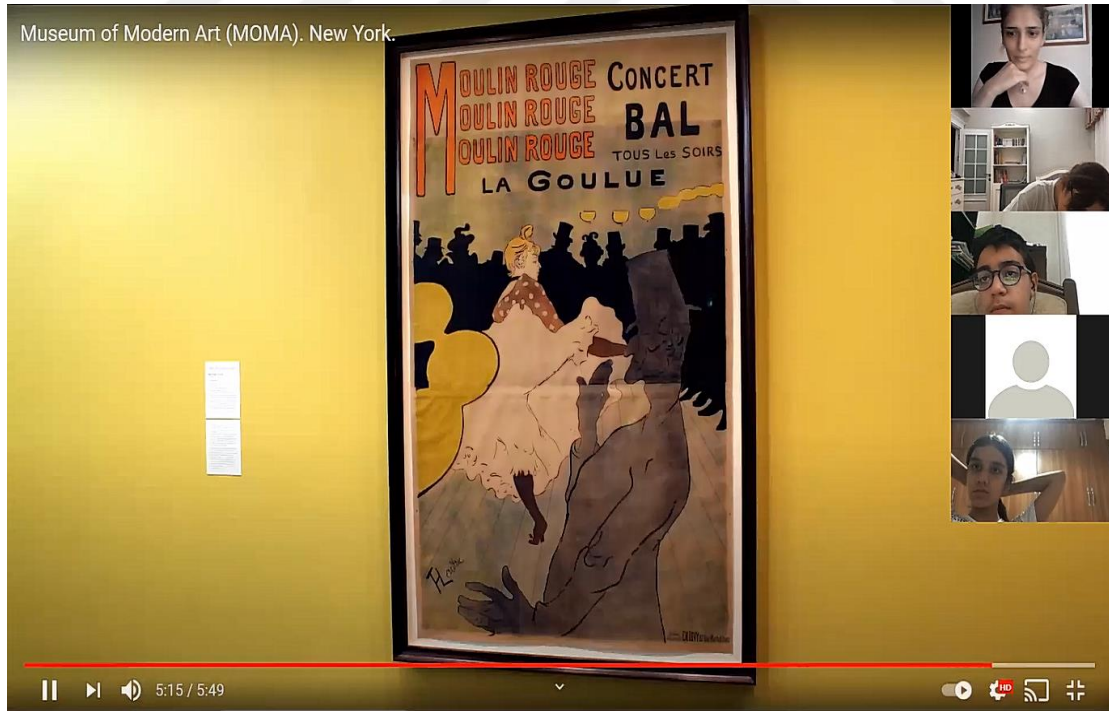
Şekil 46. Modern Sanatlar Müzesi The A.biography of Alice B.Shoe Andy Warhol Pop. Art. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 47. Modern Sanatlar Müzesi Campbell's Soup Can (Tomato) Andy Warhol Pop Art. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

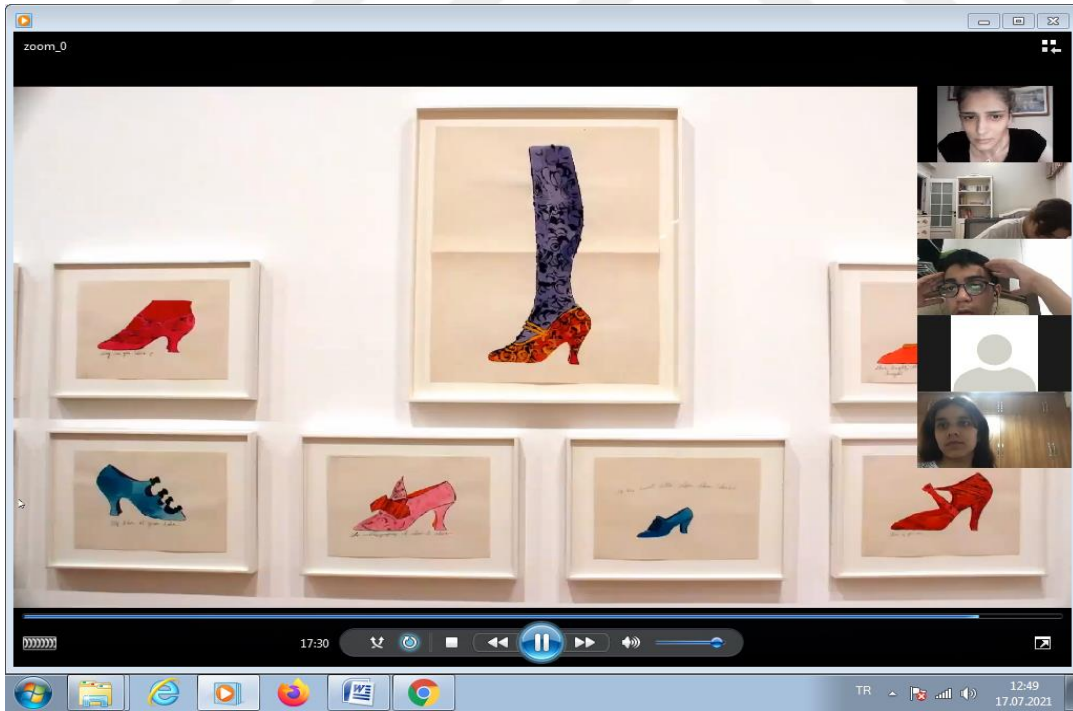
Şekil 48. Modern Sanatlar Müzesi Surprise Grete Stern Fotoğraf. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

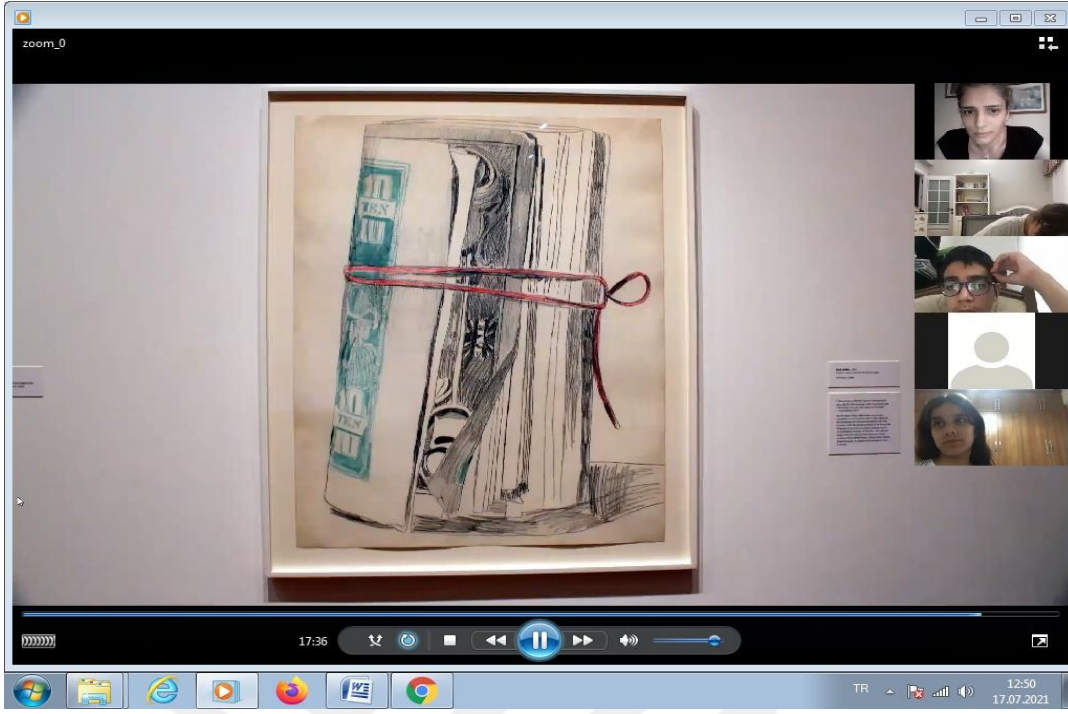
Şekil 49. Modern Sanatlar Müzesi. Moulin Rouge, La Goulue. Henri de Toulouse Lautrec 1890. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

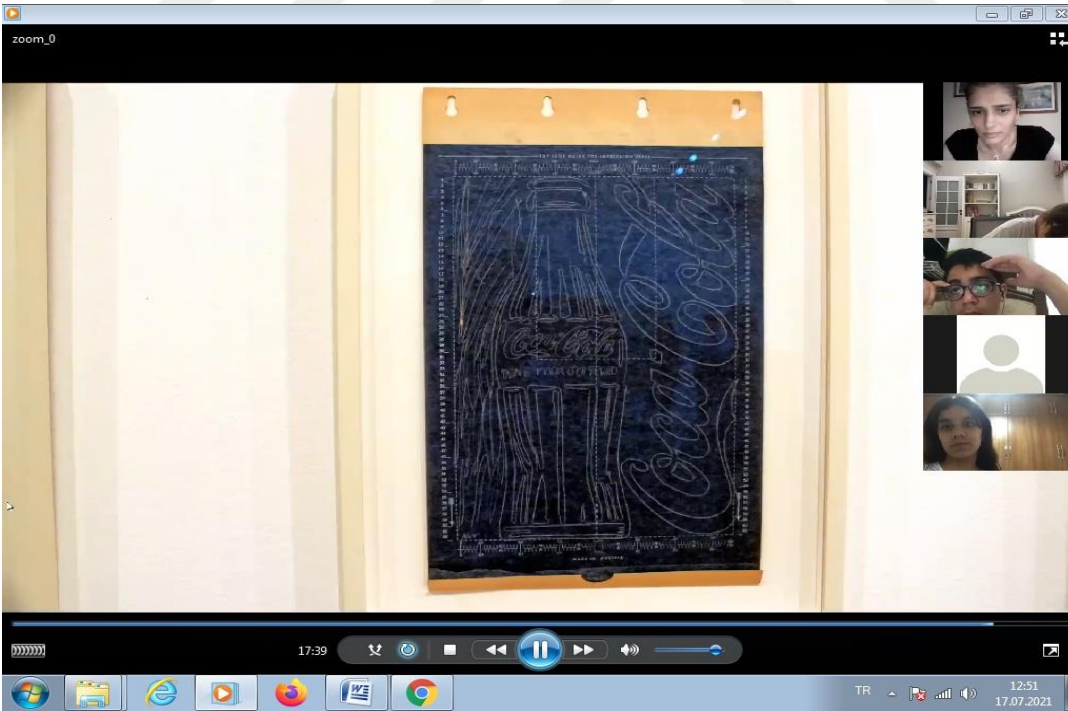
Şekil 50. Modern Sanatlar Müzesi Elvis II Andy Warhol 1963. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 51 Modern Sanatlar Müzesi The Autobiography of Alice B. Shoe, 1955 Andy Warhol. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından Ulaşılmıştır.

Şekil 52. Modern Sanatlar Müzesi Coca Cola Andy Warhol Pop Art. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 53. Modern Sanatlar Müzesi Coca Cola Andy Warhol Pop Art. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 54. Modern Sanatlar Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2017,
<https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

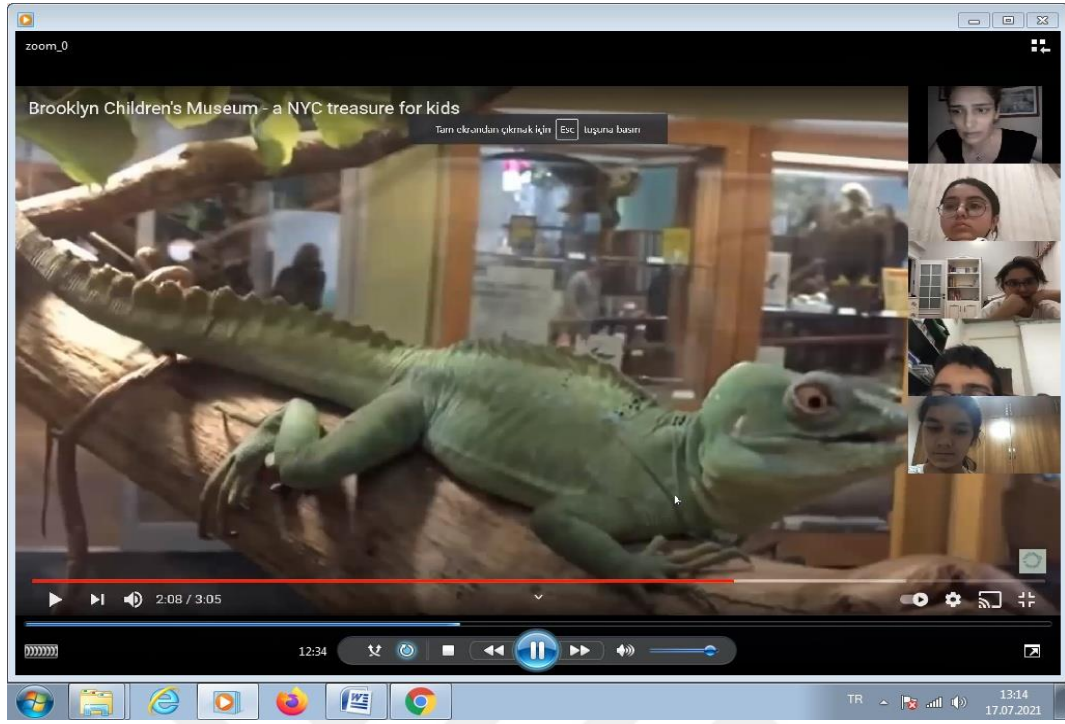
Şekil 55. Modern Sanatlar Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2017,
<https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

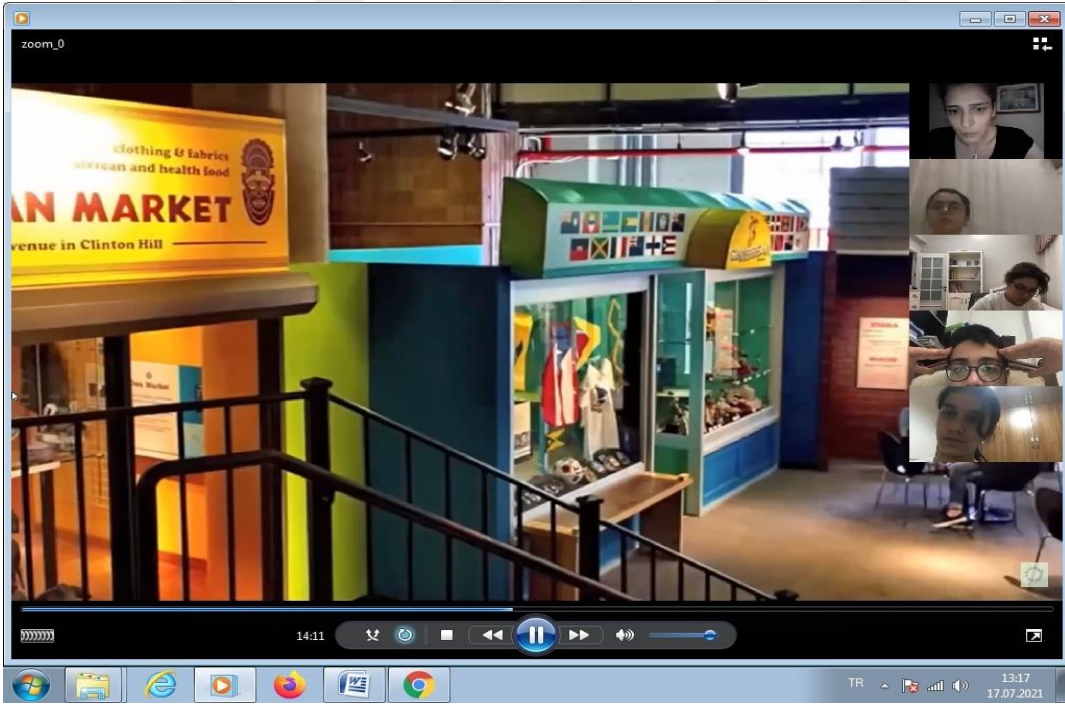
Şekil 56. Modern Sanatlar Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2017,
<https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 57. Modern Sanatlar Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2017,
<https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından ulaşılmıştır.

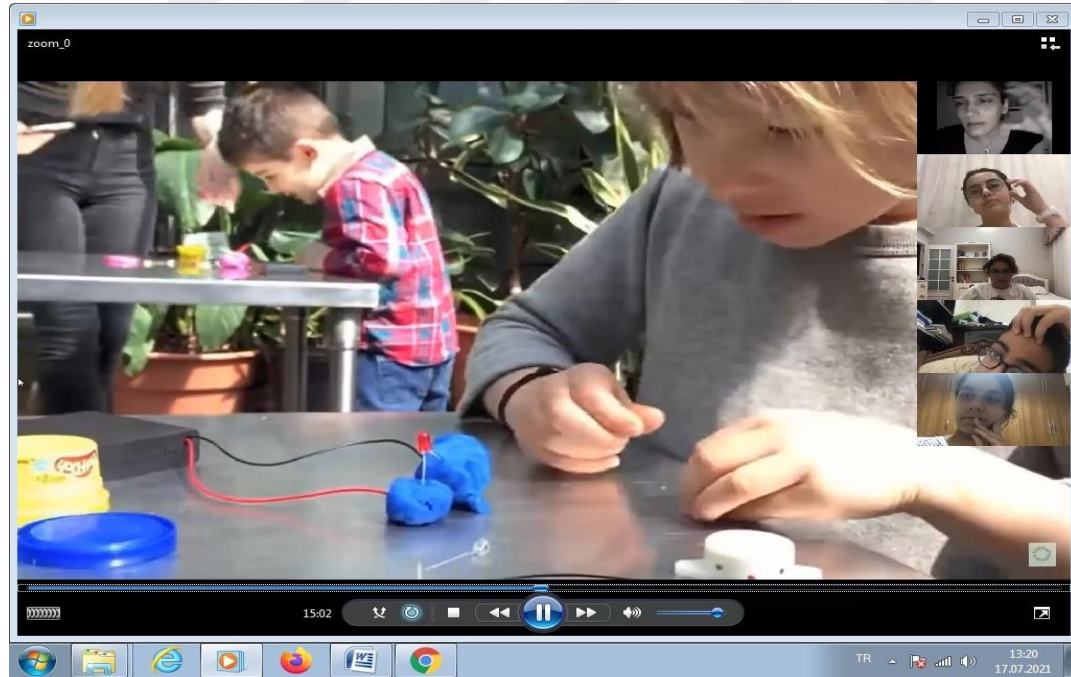
Şekil 58. Brooklyn Children Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=2v6LfygMI3M> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 59. Brooklyn Children Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=2v6LfygMI3M> sayfasından ulaşılmıştır.

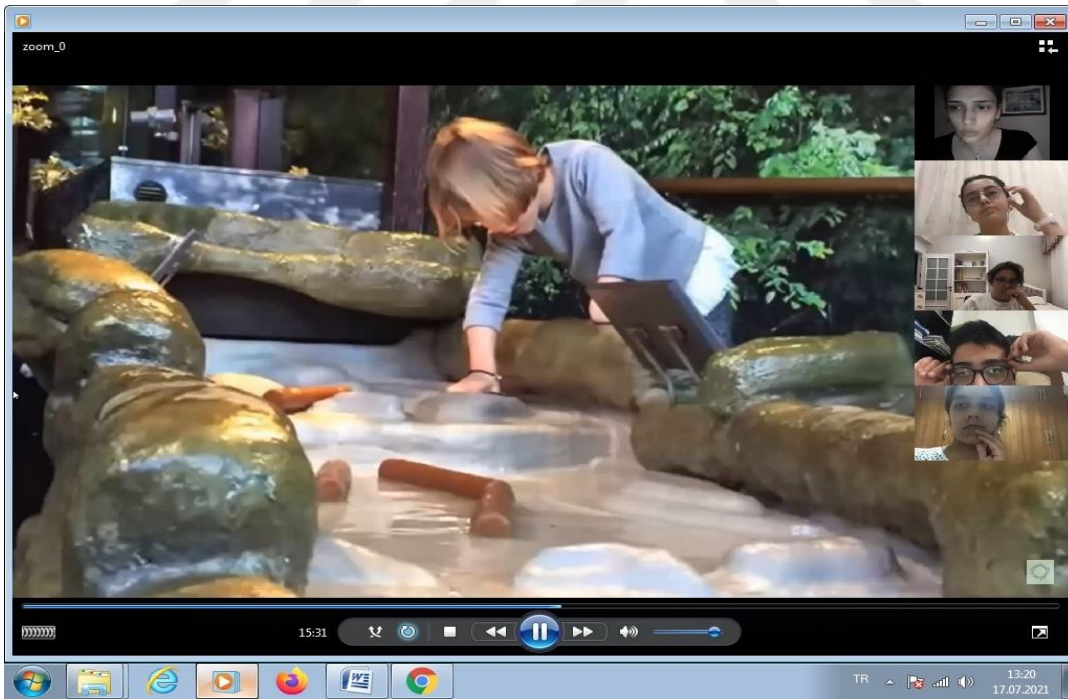
Şekil 60. Brooklyn Children Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=2v6LfygMI3M> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 61. Brooklyn Children Müzesi'nden Etkinlik Çalışma An'ı. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=2v6LfygMI3M> sayfasından ulaşılmıştır.

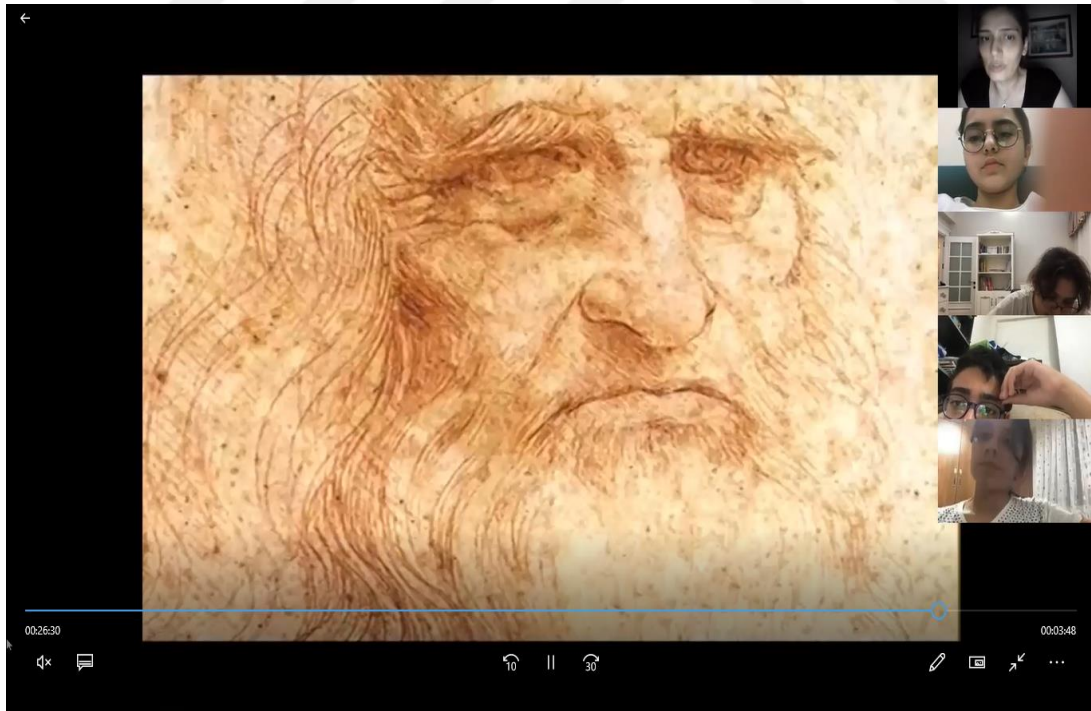
Şekil 62. Brooklyn Children Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=2v6LfygMI3M> sayfasından ulaşılmıştır.

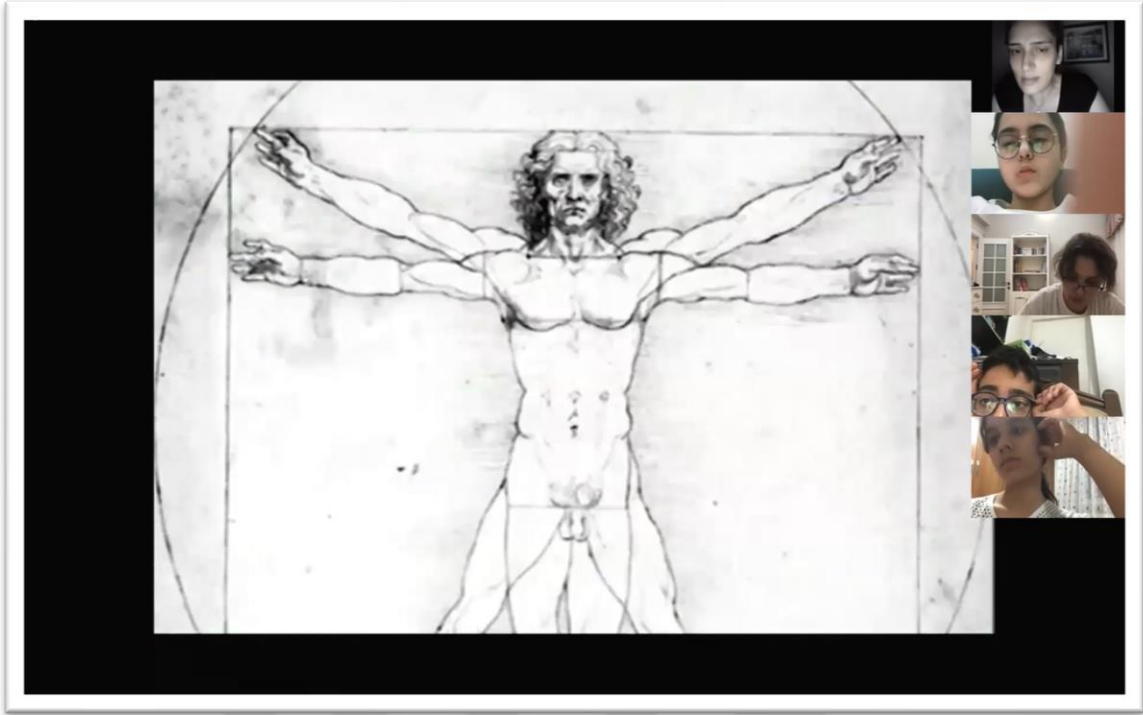
Şekil 63. Brooklyn Children Müzesi'nden Etkinlik An'ı. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=2v6LfygMI3M> sayfasından ulaşılmıştır.

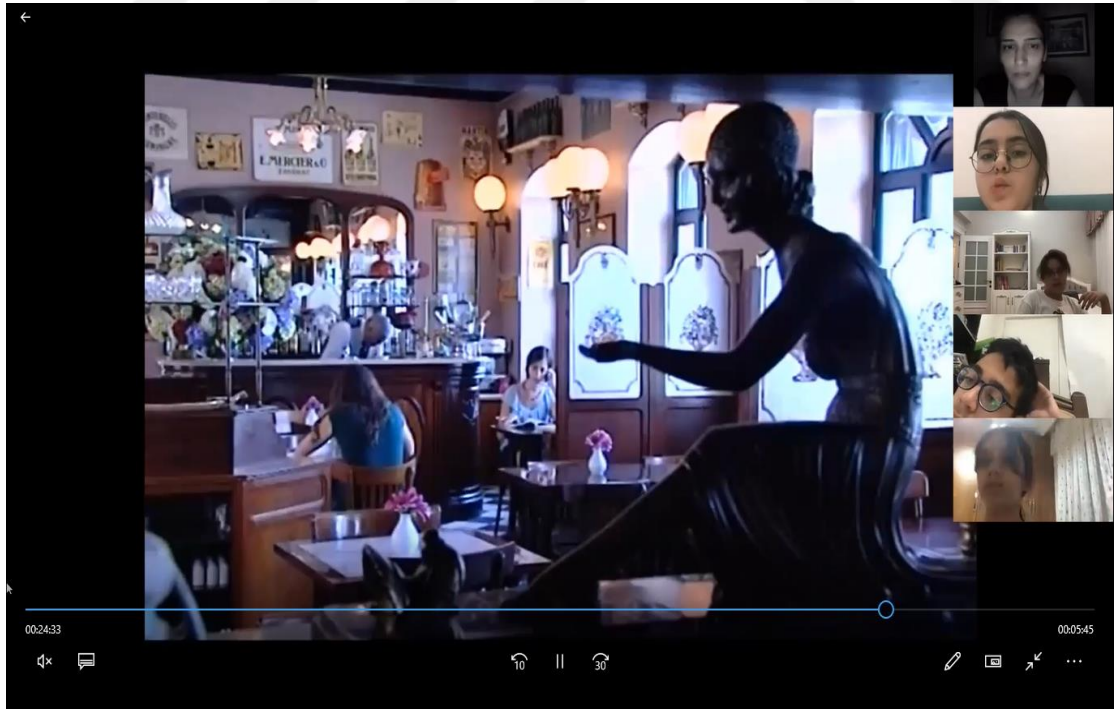
Şekil 64. Brooklyn Children Müzesi'nden Çalışma An'ı. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=2v6LfygMI3M> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 65. İstanbul Rahmi Koç Müzesi Kırmızı Tebeşir Otoportresi Leonardo da Vinci Yüksek Rönesans. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=-8kR2YkLoVA> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 66. İstanbul Rahmi Koç Müzesi Vitruvius Adamı Leonardo Da Vinci Rönesans. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=-8kR2YkLoVA> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 67. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=-8kR2YkLoVA> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 68. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü Lokomotif Salonu. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=-8kR2YkLoVA> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 69. İstanbul Rahmi Koç Müzesi 'nden Deniz Altı Alanı Görüntüsü. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=-8kR2YkLoVA> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 70. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=-8kR2YkLoVA> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 71. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden İç Mekân Görüntüsü. 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=-8kR2YkLoVA> sayfasından ulaşılmıştır.

Şekil 72. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nden Deniz Altı Alanı. 2017,
<https://www.youtube.com/watch?v=-8kR2YkLoVA> sayfasından ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

- Abacı, O. (1996). *Müze eğitimi*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Abungu, G.H.O. (2001). *Museums: Arenas for dialogue or confrontation.* Icom news (Newsletter of The international council of museums). 54 (3),19 General Conference, Barcelona.
- Adıgüzel, H.Ö. ve F. Öztürk (1999). Türk eğitim düşüncesinde okul müzesinden müze pedagojisine değişim. *Eğitim Bilim Dergisi*, 14 (114), 73-80.
- Akyol, A. A. & Köksal Akyol, A. (2005). *Arkeolojik alanda drama: Magnesia örneği*. Türkiye 7. Drama Liderleri Buluşması ve Ulusal Drama Semineri: Dramada arayışlar. Ankara: Oluşum.
- Allan, A. Douglas. (1963). *Eğitim ''*. *Müzelerin teşkilatlanması – Pratik öğütler*. Unesco, ICOM Türkiye Milli Komitesi.
- Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi, (2019). [Resim]. <https://www.youtube.com/watch?v=l0zOhDOjPFg> sayfasından erişilmiştir.
- Artut, K. (2004). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Atagök, T. (1984). *Çağdaş müzecilik kavramı doğrultusunda türk sanat müzelerinin kültürel etkinliklerinin saptanması*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atagök, T. (1999), *Yeniden müzeciliği düşünmek*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

- Beştepe, N. E. (1995). *Müze eğitilimi (pedagojisi) ve Türkiye’deki arkeoloji müzelerinin eğitim ortamı olarak etkililiğinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bilinç, (t.y). Türk Dil Kurumu içinde. <https://sozluk.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Bono, E.D. (2021), *Altı şapkalı düşünme tekniği*. İstanbul: Remzi.
- Brooklyn Children’s Museum, (2021). https://en.wikipedia.org/wiki/Brooklyn_Children%27s_Museum sayfasından erişilmiştir.
- Brooklyn Children Müzesi, (2020). [Resim]. <https://www.youtube.com/watch?v=2v6LfygMI3M> sayfasından erişilmiştir.
- Bulut, Ü., & Atilla, U. (2017). Müze eğitiminin çocuğun görsel sanatlar eğitimine etkileri. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 7(3), 705-714. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/odusobiad/issue/32288/338426> sayfasından erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K.E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Davido, R. (2021), *Çocuğunuzu resimlerinden keşfedin*. İstanbul: Kuraldışı.
- Durmuş, F. (2011) *Görsel sanatlar dersinde müze bilinci kazandırılması amacıyla illüstrasyon tekniğinden yararlanılması*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Edhem, H. (2019), *Modern sanat müzesinin tasarımı*. İstanbul: İletişim.
- Eliot, I. (1996). *Welcome to the garbage museum. teaching PreK-8* 26 (7) 42-45.
- Erinç, S. M. (2004). *Resmin eleştirisi üzerine*. Ankara: Ütopya.
- Fraser, J. W. (2004). *Museums, drama, ritual and power: a theory of the museum experience (Unpublished doctor of philosophy thesis)*. University of Leicester.
- Gökbulut, N. (2018, Nisan). *Günümüz gençlerinin yazılı ve görsel ifade durumları ve gelecek hayalleri*. 1.Uluslararası Güzel Sanatlar ve Eğitimi Sempozyumu’nda yayınlanmış bildiri. Cumhuriyet Üniversitesi. Sivas.

- Gökbulut, N. & Ertuğrul, M. (2021, Ekim). *Uzaktan eğitim sürecinde altı şapkalı düşünme tekniği ile müze bilinci oluştururken karşılaşılan sorunlar*. International Congress on Open Learning and Distance Education 2021. ICOLDE 2021 Sempozyumunda sunulmuş bildiri. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Güvenç, B. (1994). *Kültür ve eğitim*. Ankara: Gündoğan.
- Hacısalıhoğlu, Ö. (2013). *Ortaöğretim görsel sanatlar eğitiminde tarih çevre ve müze bilincinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- İnan, O.B. (2019). *Görsel sanatlar eğitimi yoluyla arkeolojik buluntu değerlerinin kavratılması (Göbekli tepe örneği)* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- İstanbul Rahmi Koç Müzesi, (2021). <http://www.rmkmuseum.org.tr/istanbul/muzede-egitim/muzede-egitim> sayfasından erişilmiştir.
- İstanbul Rahmi Koç Müzesi (2017). [Resim]. <https://www.youtube.com/watch?v=8kR2YkLoVA> sayfasından erişilmiştir.
- Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi, (2021). <https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-151934/kahramanmaras-muzesi.html> sayfasından erişilmiştir.
- Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi, (2020). [Resim]. https://www.youtube.com/watch?v=LHJTU98F_D8 sayfasından erişilmiştir.
- Karadeniz, C. ve Çıldır, Z. (2014). *İngiltere’de müze eğitimi “Londra’dan izlenimler”*. Onur, B. (Ed.). Ankara: Kalem Kitap.
- Kelly, L. (2007). *Visitors and learners: Adult museum visitors’ learning identities*. Paper presented at the ICOM-CECA conference. Vienna: Austria.
- Kırıçoğlu, O. T. (1991). *Sanatta eğitim, görmek, anlamak, yaratmak*. Ankara: Eğitim.
- Konservasyon, (t.y). [https:// sanatsozlugum.blogspot.com/2011/10/konservasyon.html](https://sanatsozlugum.blogspot.com/2011/10/konservasyon.html) adresinden erişilmiştir.

- Kuban, D. (2000). Müzelerin geçmişi, bugünü ve geleceği. *Sanat Dünyamız Dergisi*, (80), 83-93.
- Louvre Museum, (2021). https://tr.wikipedia.org/wiki/Louvre_M%C3%BCzesi sayfasından erişilmiştir.
- Louvre Museum, (2020). [Resim]. <https://www.youtube.com/watch?v=MufP60vnLnU> sayfasından erişilmiştir.
- Lohman, J. (2006). ‘City Museum : do we have a role in shaping the global community?’ *Museum International*. 231(58), 3. UNESCO.
- Maccario, N. K. (2002). Müzelerin Eğitim Ortamı Olarak Kullanımı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. XV (1), 275-285.
- Madran, B. (1999). *Yeniden müzeciliği düşünmek*. Der. Tomur ATAGÖK. Yıldız Teknik Üniversitesi. İstanbul.
- Mercin, L. (2007). *Müzeler ve toplum*. 38.Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS)Bildiri Özetleri kitabı içerisinde. Ankara.
- Modern Sanatlar Müzesi, (2021). https://tr.wikipedia.org/wiki/Museum_of_Modern_Art sayfasından erişilmiştir.
- Modern Sanatlar Müzesi, (2017). [Resim]. <https://www.youtube.com/watch?v=iuc8T3jZFwQ> sayfasından erişilmiştir.
- Monet, C. (1926). Nilüferler [Resim]. https://tr.wikipedia.org/wiki/Nil%C3%BCferler#/media/Dosya:Claude_Monet_038.jpg sayfasından erişilmiştir.
- ODTÜ Geliştirme Vakfı Ankara Okulları Müze Eğitimi Uygulamaları, (t.y). <http://www.erg.sabanciuni.edu> sayfasından erişilmiştir.
- Onur, B. (2012). *Çağdaş müze eğitim ve gelişim müze psikolojisine giriş*. Ankara: İmge.
- Orhan, S. (2010). *Altı şapkalı düşünme tekniğinin ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin konuşma becerilerini geliştirmeye etkisi*. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum.

- Özsoy, V. (2002a). Sanat (Resim) eğitiminde müze ve okul iş birliği ve müzeye dayalı bazı öğretim yöntemleri. *Milli Eğitim Dergisi*. (154-153), Kış- Bahar.
- Özsoy, V. (2003a) *İlk ve ortaöğretim sanat(resim) eğitiminde müzelerden ve sanat galerilerinden yararlanma*. Milli Eğitim, Bahar, 158.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Gündüz.
- Pegem, A. (2016). *KPSS öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Peşkersoy, E.& Yıldırım, O. (2008). Pekmezci, H. (Ed.) *Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabı*. İstanbul: MEB. Devlet Kitapları.
- Paykoç, F.S. Baykal (2000). *Müze pedagojisi: Kültür, iletişim ve aktif öğrenme ortamı olarak müzelerin etkinliğine ilişkin bir çalışma ve müzecilikte yeni yaklaşımlar küreselleşme ve yerelleşme*. İstanbul: Tarih Vakfı.
- Restorasyon, (t.y). <https://www.dersimiz.com/terimler-sozlugu/restorasyon-nedir-nedemek-32082> adresinden erişilmiştir.
- Rona, Z. (1999). *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*. Der. Prof. Tomur ATAGÖK. Yıldız Teknik Üniversitesi. İstanbul.
- San, İ. (1979). *Sanatsal yaratma çocukta yaratıcılık*. Ankara: Türkiye İş Bankası.
- San, İ. (1998). *Müze eğit bilimi nasıl gelişti?* Milliyet Sanat 444.
- San, İ., & İlhan, A. Ç. (2006). *Sanat eğitiminde sanat biliminin rolü*. Ankara: Naturel.
- Shaw. M. K. W. (2004). *Osmanlı müzeciliği*. İstanbul: İletişim.
- Sözen, M.& Tanyeli, U. (1987). *Sanat kavram ve terimleri sözlüğü*. İstanbul: Remzi.
- Sternberg, S. (1989). *The art of participation. Museum education history, theory and practice*. N. BERRY, S. MAYER (Eds). Virginia: Reston.
- Şahan, M. (2005). Müze ve eğitim. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 3 (4), 487-501.
- <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26122/275182> sayfasından erişilmiştir.
- Turani, A. (1993). *Sanat terimleri sözlüğü*. İstanbul: Remzi.
- Yavuzer, H. (1992). *Resimleriyle çocuk resimleriyle çocuğu tanıma*. İstanbul: Remzi.

EKLER

EK 1. Ön Test Soruları

1. Müze ne demektir?
2. Hangi tür müzeler vardır?
3. Daha önce hiç müzeye gittiniz mi?
4. Daha önce müzeye gittiyseniz orada gördüğünüz bir eseri tekrar görmek istediniz mi?
5. Müzeye gitmek sizce ne işe yarar?
6. Görsel sanatlar dersi kapsamında müze işle ilgilene düşünüyorsunuz?
 - a) Müze ortamları aklıma yeni fikirler getiriyor.
 - b) Daha çok müze gezmek istiyorum.
 - c) Sıkılıyorum bence kasvetli ortamlar.

EK 2. Son Test Soruları

1. Müzeleri gezmek size ne hissettirdi?
2. Müzeleri gezdikten sonra hangi eserlerden (resim, heykel, obje) etkilendiniz?
3. Sevdiğiniz eserleri yeniden görmek ister misiniz? Size heyecanlı geldi mi? O müze ortamına girmek istediniz mi?
4. Bu çalışmayla altı tane müze gezmenin size bir yarar sağladığını düşünüyor musunuz?
5. Altı tane müzeyi gezdiğinizde altı şapkayı temsil eden renklerin anlamlarına göre müzeler sizde hangi renge yakın geldi? Kendinizi hangi renkle tanımlardınız?
6. Görsel sanatlar dersi müzelerde işlenirse sizce faydalı olur mu?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı	ERTUĞRUL Mine
Uyruğu	TC
Doğum Tarihi ve Yeri	KAHRAMANMARAŞ MERKEZ
Medeni Hali	EVLİ
Telefon	
Fax	
E-mail	

Eğitim Derecesi	Okul/ Program	Mezuniyet Yılı
Ön lisans	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/ İnşaat Teknolojisi Bölümü	2003
Lisans	Gazi Üniversitesi/ Resim- iş Eğitimi ABD	2012
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi Resim- iş Eğitimi ABD	Halen
Doktora		

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
------------------	---------------	-------

2012-2013 Öğretim Yılı	Eğitim	İstanbul Ticaret Odası Kadınlar Çeşmesi Ortaokulu	Teknoloji Öğretmeni	Tasarım
---------------------------	--------	---	------------------------	---------

Yayınlar, Gökbulut, N., Ertuğrul, M. (2021). Uzaktan Eğitim Sürecinde Altı Şapkalı Düşünme Tekniği ile Müze Bilinci Oluştururken Karşılaşılan Sorunlar
INTERNATIONAL CONGRESS ON OPEN LEARNING AND DISTANCE
EDUCATION 2021, ICOLDE 2021. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..